

"El vostre país és un parany de guineu que combat amb la hiena i l'engany de la hiena que lluita contra el llop. És una partida d'escacs entre l'arquebisbe i el general. És un parell d'homes: l'un paga impostos i l'altre els cobra. Són uns esclaus que es creuen lliures tot i que llurs grillons rovellats sols han estat mudats per uns altres de ben lluents. El meu país és el jovent enfilant-se per cims de rocam. Vosaltres teniu el vostre país i jo el meu".

(Khalil Gibran, poeta libanès, s. XX).

L'ESTEL

de Mallorca

ANTIC S'ARENAL DE MALLORCA

EL DIARI DELS MALLORQUINS

ANY XVI. NÚMERO 376

1er DE DESEMBRE DE 1997

PREU: 200 PTS

Fa un any que en Gaspar Vallés ha obert la **Perruqueria Unixex Gaspar** a Consell.

Fa 12 anys que en Joan Isern regenta la **Fusteria Isern** al barri de son Cosme de Consell. Son Pare, a la foto, va obrir aquesta fusteria fa 50 anys.

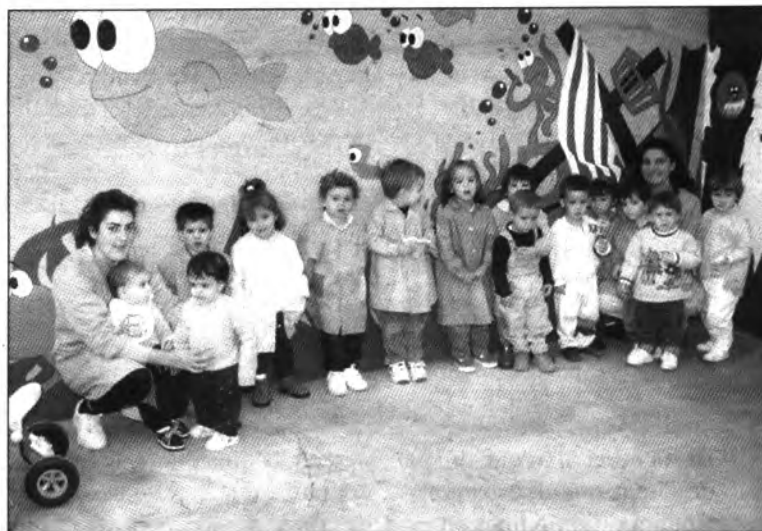
Fa 27 anys que els germans Campins regenten al **Taller de reparació de cotxes i tractors Campins** a Consell. Son pare, a la foto, Andreu Campins fa obrir aquest taller com a reparació de bicicletes l'any 1940.

Fa 6 anys que en Pere Ferrer va obrir el **Taller Ferrer d'Automòbils** al Carrer Casesnoves de Santa Maria del Camí.

**Especial dedicat a
LLOSETA,
BINISALEM, ALARÓ,
CONSELL,
SANTA MARIA**
Si vos ha agradat,
telefonau al 26 50 05
i el vos enviarem
cada quinze dies.

SUMARI

2 Foc i Fum Jutjades a Malasia tres aspirants a "mis" per desfilar en banyador 3 La lluita pel centre-dreta Preservar la identitat dins l'Europa unida 4 L'antifranquisme a Mallorca (1950-70). IV part 6 Les obres pictòriques del Cercle del Liceu, una finestra oberta a la societat catalana del canvi de segle 7 Com en els millors temps d'en Franco 8 Cronologia de la història de Catalunya plena (XIV) Català única llengua oficial 9 Les mans al foc (XII) L'"ultra" Ynestrillas detingut per ferir a trets a un jove davant una discoteca V Congrés Federació ERC-Illes Balears i Pitiüses Desena trobada de Bona Gent 10 L'esperit republicà Memòria de Whisky-à-gogó, 1962-63 11 Entre besucs i llobatons 12 L'autoritat: pal de paller Comunicats: Amb motiu del 12 d'octubre Cartes 13 El plaer de beure 14 Petits Anuncis 15 La literatura de Miquel López Crespi, testimoni d'un temps 16 NOticiari de la LLEngua CATALana 18 Desc@rregant fitxers La cuina de na Tonina La lleganya Als castellers de Mallorca 19 On és Espanya?	Memorització Econòmica 20 La cultura catalana dins el context universal 21 Que ha passat a Galícia? 22 Pujolitis Carta d'un pres a Bangkok 23 Jesús, el "descartat" durant dos mil anys "L'Honorable McDonald" 24 Israel i els cristians Messianics Somnis Bloquitis 25 Catalunya com a ideal Nocions polítiques per un vot sincer Votem als nostres 26 Les ideologies progressistes i la felicitat El glosador agermanat Constituit el Parlament de la Padània 27 Els catòlics dels Països Catalans pateixen un conflicte de lleialtats Sa Glosa d'en Pere-Gil 28 Mallorca: del furgó de cua a laboratori d'alternatives Catalunya i el cristianisme Déu ajuda front al canibalisme espanyolista 29 L'autogovern de l'Índia TV3 i la censura de les TV hispanes Els espanyols no ens hi volen 30 JHWH, Monarquia i Revolució Grups laicistes i grups catòlics Humil prec a Déu contra la insolència dels grans inquisidors espanyolistes 31 L'atur, les jubilacions i les extres 32 Els cervells fan avançar Es Gall Les belleses de Mallorca

Na Matilde Muntaner i na Catalina Fiol són les educadores de l'**Escoleta Gille** a Lloseta. A la foto amb els seus alumnes.

L'objectiu d'aquesta escoleta és el desenvolupament general de la personalitat de l'infant en tots els seus aspectes, com també la promoció de la seva educació a través de la potenciació de l'autonomia personal. Ajudant-lo a crear una autoimatge i una autoestima positiva. Intentan conscienciar l'infant de les seves necessitats biològiques, de comunicació, d'acció i sobretot d'afecte que el duguï a la consecució d'un equilibri emocional. Una joia d'escoleta, vaja. Se teniu infants a Lloseta, estau de sort. Aquesta escoleta els durà cap a la felicitat.

Fa 38 anys que en Sebastià Siquier de sa Pobla va a vendre per ses places de tot Mallorca. Ven productes de la terra. En aquests temps són els esclatassangs, les olives i les domàtiques.

Fa 9 anys que na Teresa Rosselló regenta la **Fàbrica de Sabates Romo** al carrer de sa Coma de Binissalem. Aquesta fàbrica fou oberta per son pare en Jaume Rosselló fa devers 60 anys. A la fotografia uns quants dels operaris de la fàbrica.

Foc i Fum

MATEU JOAN I FLORIT

* "Déu ha estat extraordinari." (Dario Fo, premi Nobel de literatura, front a la història de la cúria vaticana.

* Set de cada deu valencians parla la llengua pròpia del país, el 84% de residents en tenen coneixement i només el 27% el sap escriure. Un de cada quatre residents a Euskadi, Catalunya, Navarra, València, Galícia i les Balears no parlen, llegeixen o entenen la llengua de la seva comunitat autònoma. El nivell més alt de coneixement és a Catalunya: un 93%; Galícia el 89%; les Illes el 88%; València el 84% i Euskadi el 34%.

Els més fidels usuaris de la seva llengua en la vida quotidiana són els gallecs, ja que més de la meitat la utilitzen a casa, en el carrer, en el treball i en les relacions amb l'Administració.

* És mentida això que diu el batle de Ciutat, que els espanyols del municipi estiguin integrats a Mallorca. Ho estan als pobles de la part forana, nuclis costaners inclosos, però als municipis de la Badia de de Ciutat, el foraster impera.

* Les insídies sobre la Família Reial espanyola estan al dia a la premsa groga, a l'insinuar sense proves, una suposada paternitat del príncep Felip, de la filla donada a llum per la seva ex-núvia Isabel Sartorius. Un atropellament excessiu per a qui pot ser el successor del rei a la cúpula de l'Estat espanyol. Aquests ombres de dubtes s'han esteses precisament des de la revista ultra anticatalana EPOCA dirigida per Jaime Campmany, columnista predilecte del diari ABC. Llançar insídies sobre la suposada descendència de l'hereu de la corona, Felip de Borbó, sense aportar cap prova sòlida, és una indecorosa exhibició de que l'antimonarquisme joesantonià segueix

viu entre els mitjans de comunicació, amb molta més virulència que des del republicanisme català.

* Ens diuen radicals, però mai hem xiulat als cantadors espanyols que canten en la seva llengua a les festes dels nostres pobles i ciutats.

* Tots els guàrdies civils, el tinent que els comandava inclòs, que denunciaren L'ESTEL de Mallorca, ara fa quasi dos anys, per un article de n'Antoni Rosselló que els cantava les quaranta per mals tractaments i persecució del jovent del poble, han estat traslladats a fora de Mallorca. Els han dut al país basc, a Sevilla, a Ceuta i un està per Centre Amèrica. Els actuals guàrdies i els seus comandaments deixen tranquils als joves de la comarca, fan la seva feina que és controlar malobrants i passen desaparebuts dins el poble i dins la comarca, que és el que toca. Si des de la nostra modesta publicació hem contribuït a la pau social de la Comarca del Raiguer, ens donam per ben satisfets.

* Del Full d'Unió Mallorquina copiam: De cada 100 ptes que surten de les Balears, només en tornen 16

* L'ESTEL de Mallorca declara persones "non grata". El Real Penalti, tan pinxoell, que no sap perdre, tot i haver fartat de llenya en Rivaldo i d'altres, ha declarat persona "non grata" en Gaspard, vice-president del Barça, sols per contar un parell d'anècdotes que retraten els directius madristes com a pinxos de sarau i pessims perdedors. L'ESTEL ha decidit també declarar persones "non grates" a Lorenzo Sanz, president del R. Madrid, per haver estat un dels caps de propaganda del grup ultra "Fuerza Nueva" no fa tants d'anys, i consentir al Bernabeu l'exhibició de simbologia nazi, tolerada per la FEF. A

Raul per preconitzar la "Dictadura del Madrid" i ser el ninmimat d'Antena 3 i d'altres "tigres de paper" ultraespanyolistes. A Roberto Carlos, per ser un racista anticatalà i insultar l'afecció barcelonina de moltes maneres, i per hipòcrita que cola el mosquit i s'empassa el camell dels nazis Ultra Sur. A Hierro i Amavisca per ser aprenents de torturadors contra en Rivaldo i d'altres, que fartaren de cops de tota mena.

* Més de 500 batles de la Comunitat Valenciana, Catalunya i Balears, 14 universitats, així com 173 intel·lectuals, han signat un manifest en defensa del premis d'Octubre i denuncien al boicot oficial per part de la Generalitat valenciana a la setmana cultural. "A la censura que planeja sobre el sistema educatiu, els mitjans de comunicació públics i tot allò referent a la realitat lingüística i històrica dels valencians, s'afegeix ara, la indiferència quan no el menyspreu, a la feina d'intel·lectuals i artistes com en Sanchiz Guarnier, Vicent Andrés Estellés, Enric Valor, Miquel Batllori, Josep Renau o Joan Fuster", indica el document. Els atacs contra l'autonomia universitària, el menyspreu a la sentència del Constitucional referent a la unitat de la llengua catalana o el silenci front a la intolerància patida per Raimon, constitueixen exemples d'estar en un procés de deteriorament de les llibertats", acaba el document.

* Alaró creix: s'aixequen moltes cases noves i se restauren les antigues. Els nous pobladors són alemanys.

* Als carrers de l'exemple de Consell hi ha plantats cirerers, magraners i pruners. Dins pocs anys els veïns podran menjar fruita, just sortint al carrer. Ω

CANYA AL FEIXISME

Al sud de Catalunya existeix un moviment conegut com "blaverisme", d'ideologia feixista, monàrquica i, sobretot, molt anticatalana. Hi ha un diari, a València, que és diu "Las Provincias", que dona suport a aquest moviment. La seva directora és Maria Consuela Reyna, antiga militant del partit espanyol Fuerza Nueva. Cal no oblidar que aquest periòdic intentà justificar l'assassinat del jove nacionalista català Guillem Agulló, l'any 1993, a mans d'uns feixistes espanyols. Aquest pamflet nazi té una secció que es diu "El Cabinista", i aquesta secció té un número de telèfon, a cobrament revertit (paguen ells), el 900500815, on el botifarres, falangistes i altres renegats i colonitzadors poden trucar i deixar-hi el seu missatge racista insultant als catalans, i després aquestes floretes són publicades. Així és que ja ho sabeu, cridau a n'aquest telèfon i deixau-hi la vostra "salutació" als gonelles Eduard Zaplana, Rita Barberà, Sanchez Carrascosa..., i que paguin la factura ells: Al 900500815, només us deixen un minut, però n'hi ha prou.

**CANYA ALS GONELLES.
CANYA AL DIARI "LAS PROVINCIAS"!!!**

Tallers Pedro

REPARACIÓ DE L'AUTOMÒBIL

C/. Casesnoves, 4
TLF. 62 03 30 SANTA MARIA DEL CAMÍ

ELECTRICIDAD
BATERIAS
INYECCION
ENCENDIDO
CARBURACION
CLIMATIZACION
CONTAMINACION
SUS-DIR-PREN
ACCESORIOS

Jutjades a Malaisia tres aspirants a "mis" per desfilar en banyador

Una altra dona pot ser executada després de sobreviure a una lapidació

Noni Mohamad, Faihu Hanin i Shalina Shaari -de 19, 18 i 23 anys respectivament- poden ser empresonades per sis mesos, després de ser detingudes el passat mes de juny a l'estat de Selangor (Malaisia) per desfilar en banyador en un concurs de bellesa. La detenció es realitzà davant les cambres de televisió. Malaisia és un estat laic i la religió oficial és l'islam, però a Selangor es considera delictiu "sobrepasar els límits" en la vestimenta.

El procés se lloc en un teló de fons d'una norma que fa obligatori l'estudi de la civilització islàmica a la universitat.

Per altra banda, a l'Iran, Zuleima Kadjoda, de 20 anys, fou detinguda acusada d'adulteri, i condemnada a mort. L'enterraren fins a la cintura i la lapidaren. Després de certificar la seva mort, es recuperà. Ara, segons Amnistia Internacional, l'execució pot repetir-se. Ω

Noni Mohamad, Faihu Hanin i Shalina Shaari, jutjades per desfilar en banyador.

LA LLUITA PEL centre-DRETA

PER JOSEP SERRA.
PRES. D'ESQUERRA REPUBLICANA-MALLORCA

Si hi ha alguna Comunitat Autònoma (?) que a l'Estat espanyol presenti com la Balear una estructuració del vot en base a criteris de dreta-esquerra fonamentats en actituds conservadores i progressistes, aquesta és Galícia.

Però, d'on surt la qualificació d'una comunitat electoral com a de dretes o d'esquerres? Nacionalista catalana/basca/gallega o nacionalista espanyola? No només dels resultats electorals, que podrien ésser i són molt determinats per les campanyes dels (grans) partits, sinó també d'enquestes d'opinió tendents a saber què pensen els ciutadans de quina és la ubicació dels partits polítics i quina és la seva pròpia posició en l'espai ideològic social i nacional.

L'AUTOUBICACIÓ DELS ELECTORS

En els darrers 20 anys l'electorat espanyol s'ha col·locat en un 70% aproximadament en una posició de centre-esquerra, amb una mitjana de 4,7 en una escala de 1 a 10 en què el centre ocuparia els valors 5 a 6.

En relació a la mitjana hi hauria el País Basc en les posicions més esquerres (3,9) i les Balears en la més dre-

tana (5,4), fins i tot molt per davant de Galícia (5) Cantàbria, Aragó, La Rioja i Castella i Lleó.

UBICACIÓ DELS PARTITS SEGONS ELS SEUS VOTANTS

Els estudis existents només ofereixen dades fiables dels partits d'àmbit estatal, on IU rep un 2,6, el PSOE un 3,7 (ambdós clarament a l'esquerra) i el PP un 7,3, la qual cosa el situa prop del Front Nacional francès (8,2) i del MSI italià (7,9) o la Nova Democràcia grega (7,6).

Mirat així, els números no quadren. O almenys, això sembla. De tota manera, els intents d'explicar per què la gent tendeix a situar-se en el centre quan el votant parla d'ell mateix i, en canvi, situa el partit pel qual vota en una posició bastant més a la dreta o a l'esquerra de la pròpia ubicació, consideren que això passa perquè cadascú vol ésser com tot-hom, i com qualsevol valor és en funció d'una mitjana...un es col·loca en el centre...i que plogui! Ara bé, en el cas dels partits, com aquests no són entitats personals, no s'autocol·loquen en cap posició, sinó que hi són col·locats per entitats personals que no se senten directament pressionades per la decisió.

Això comportaria, si fos cert, que la

població de les illes Balears i Pitiüses se situaria realment molt més a la dreta del que confessen els ciutadans quan algú els pregunta sobre ells mateixos.

Vol dir això que aquí sempre guanyarà en conjunt el PP? Vol dir que només UM pot aspirar a esgarrapar alguns vots a la dreta espanyola? Vol dir que qualsevol partit ha de girar clarament cap a la dreta si vol tenir opcions de triomf?

Jo diria que no, ja que una ràpida ullada indica que ser de dretes no comporta sempre votar partits de dretes, com ben bé ho testimonia la victòria de l'agrupació d'electors que avalà la candidatura de Pilar Costa per Eivissa i Formentera per al Senat. En realitat, els estudis indiquen que el PSOE no té més d'un 15% de vot fidelíssim, un percentatge al qual no arriba el PP a pesar d'ésser a hores d'ara el partit més votat a les darreres eleccions en el conjunt de l'Estat.

Què passa, idè? Quin és l'embull? El problema radica especialment en el fet que la classificació en dreta i esquerra es fa en base a tota una sèrie de característiques identificadores (segons els investigadors) d'aquestes tendències, amb la qual cosa pot resultar que el conservadurisme dels mallorquins que voten el PP i el dels gallecs que voten el PP no tinguin massa cosa a veure si anàs-

sim a cercar els punts de coincidència entre els uns i els altres. Això, sense anar més enfora, vol dir que un conservador pot tenir una vinculació afectiva tan feble amb el PP que en un moment determinat pot votar per qualsevol altre partit que satisfaci unes altres variables que consideri més importants que l'escala dreta-esquerra considerada en el seu sentit més pur i dur.

Al cap i a la fi, la majoria dels ciutadans que voten el PP a Mallorca ho fan perquè els garanteix que les coses seguiran com sempre i que no s'han d'exposar així a cap tipus d'innovació que requereixi algun esforç d'adaptació. Voten conservador perquè no hi ha cap força que sigui capaç o que tinguin la voluntat d'assumir el poder en lletres majúscules. Voten conservador perquè no resulta massa engrescador un panorama electoral amb el PP unitari per un costat i el galliner que suposa PSOE, PSM, EU, Els Verds i ERC per un altre. El triomf de Pilar Costa fou segurament conseqüència de l'engrescament que provocà la candidatura unitària més que del posicionament ideològic dels seus votants i del de cada un dels partits que li donaren suport individualment considerats.

Em pareix que així tenim PP per estona. Ω

Preservar la identitat dins l'Europa unida

BERNAT JOAN I MARÍ.
PRES. D'ESQUERRA REPUBLICANA-ILLES BALEARS I PITIÜSES

Ultimament em fa la impressió que la discussió sobre quin model d'Europa hauríem de construir està, com a mínim entre nosaltres, bastant apagada. I no es tracta, d'altra banda, d'una discussió banal. Crec que li hauríem de prestar una miqueta més d'atenció.

Per un cantó, existeixen dues possibilitats: el melting pot i l'Europa plural. Però, per l'altre, l'Europa plural, al seu torn, es pot construir sobre dues bases diferents: la dels estats actualment existents i consolidats, o la de les nacions que realment hi ha en aquesta part del món. La primera possibilitat d'aquest bloc beneiria el melting pot al si de cada estat, mentre que la segona realment seria respectuosa amb la diversitat existent.

Em sorprèn que el president de la Generalitat de Catalunya, Jordi Pujol, opti obertament per la primera possibilitat, és a dir, per l'Europa dels estats. Ho ha fet davant un públic nombrós a Palma no fa gaires dies. Cal consolidar Europa, ens ha vingut a dir, però sense desintegrar Espanya.

Això ens remet a aquest discurs que

ha estat tan habitual entre nosaltres, segons el qual els catalans serem els primers que normalitzarem la llengua, preservarem la nostra identitat nacional i la consciència de nació de cara al futur, sense constituir cap estructura d'Estat.

Normalitzar la llengua sense aconseguir la independència? Em sona a utopia. Però a utopia en el sentit negatiu de la paraula. Si almenys tengués la flaire amable i dolça de les utopies d'un temps! No, al contrari, aquesta és plenament una utopia de l'ordre establert. I, per definició, inassolible.

El president Pujol, en el fons, és un home de ciències, i per tant hauria de saber que allò que estatísticament no se sol donar mai, no té perquè donar-se com per art de màgia, en un moment i context determinats. Quantes llengües hi ha a Europa que estiguin en una situació de plena normalitat sense ser la llengua de cap Estat? Quantes llengües tenen un pes dins la Unió Europea sense comptar amb un estat al darrere? I si no n'hi ha cap, què ens hauria de fer suposar que el català serà la primera? Per ventura el fet que

els governants de l'Estat espanyol tenen un entusiasme extraordinari en la defensa de la llengua catalana? Que a Madrid consideren el català una cosa tan seva com l'espanyol i, per tant, en fan bandera davant l'Europa unida? Que s'ha acabat ja, definitivament, la identificació de l'Estat espanyol amb una llengua ben concreta i determinada, que arreu del món és coneguda amb el mateix rètol que l'Estat?

Preservar la identitat, ara com ara, implica tenir estructures d'Estat. S'atreviria a dir el president Pujol que el lituà, el letó i l'estonià estarien igual de ben preservats dins l'estructura de la Unió Soviètica que en el context d'estats independents? S'hauria normalitzat la llengua finesa si no s'hagués constituït Finlàndia com a nació normal (és a dir, amb estructures de govern pròpies)? Què se n'hauria fet, del txec, dins l'Imperi Austrohongarès, si aquest no s'hagués desintegrat? Hauria perdurat, l'hongarès, dins el mateix imperi? Hauria ressorgit l'hebreu sense l'existència d'Israel?

Tots aquests comentaris només es refe-

reixen -de manera ben estricta- a la llengua. Però es poden fer extensius a la cultura en general, i a qualsevol element que tinguin a veure amb la identitat col·lectiva d'un poble.

Se'ns dirà que hi ha comunitats lingüístiques que han vist la seva llengua substituïda malgrat el fet d'haver-se dotat d'estructures d'estat. Ens trobam davant d'una objecció ben justa i correcta, però que rebota, inevitablement contra qui la fa. Que països que s'hagin independitzat no hagin aconseguit de normalitzar la seva llengua només demostra que la sobirania política constitueix una condició imprescindible per a la normalització de la llengua, però no suficient. Que és més fàcil que els Països Catalans arribin a constituir una nació independent que no que el català arribi a ser una llengua plenament normalitzada dins la nostra societat, vaja.

Jo ho diu, la saviesa popular: no vagis amb males companyies. Les males companyies poden espanyar els discursos més preclars. I és ben clar que qui es dedica a espanyar, espanya. Ω

L'antifranquisme a Mallorca (1950-1970). IV part

1972-1977: La lluita per recuperar la obra i el pensament de Gabriel Alomar (I)

MIQUEL LÓPEZ CRESPI, ESCRIPTOR

Gabriel Alomar: l'intel·lectual mallorquí més vilipendiant per la dreta clerical-feixista

Malgrat les inicials provatures (any 1956 en el setmanari *Sóller*) de retre algun tipus d'homenatge públic al "gran exiliat", l'intel·lectual d'esquerra Gabriel Alomar, dedicant-li unes pàgines culturals (pàgines que foren prohibides per la censura franquista), el cert és que, fins que l'any 1972 l'Editorial Turmeda publicà *La pena de mort*, poca cosa -per a no dir res- s'havia fet per a recordar la seva obra (en el mateix any Editorial Moll publica *La columna de foc*).

En honor a la veritat històrica, cal recordar els noms dels intel·lectuals mallorquins que, en plena tenebra franquista, volgueren retre aquest merescut homenatge a l'intel·lectual més blasmat, vilipendiant i marginat per la dreta clerical-feixista mallorquina. Aquests homes eren Lluís Castaldo, Antoni Castañer Vicens i Antoni Serra, entre d'altres. El botxí franquista de la cultura, en Soriano Frade, es carregà la lloable provatura.

Editorial Turmeda (dirigida per un consell assessor del qual formaven part Josep Albertí, Miquel Barceló, Guillem Frontera, Aina Montaner, Antoni Serra i Josep-Carles Tous) ja havia publicat algunes obres que podríem considerar "ruptures" dins la difícil conjuntura del moment. En aquells moments (anys 72-73) ja havia publicat *Realitats foravileres*, de Joan Antoni Adrover (amb un pròleg d'en Gregori Mir); *Entrada de fosca*, d'Antoni Serra (narracions); *Poesia 72*, de J. Albertí, D. Huguet i B. Nadal (poesia); *Si jo fos fuster i tu et diguessis Maria*, de Blai Bonet (novel·la); *Mallorca musulmana* (estudis d'arqueologia), de Guillem Rosselló-Bordoy; *Llibres editats a Mallorca (1939-1972)*, de Ramon Bassa, Jaume Bover i Pere Carlos. Un poc més endavant publicarien els meus reculls de contes *A preu fet* i *La guerra just acaba de començar*. *La pena de mort* de Gabriel Alomar era el volum núme-

ro 8 de la col·lecció d'assaig. La publicació de *La pena de mort* (la defensa més aferrissada de Ferrer i Guàrdia, el director de l'Escola Moderna de Barcelona sotmès a un infamant "judici" que el portà al mur d'afusellament) tengué la seva repercussió en aquells anys de tenebror franquista (i de festa i sarau per als que venien Mallorca al capital estranger, essent els agents a les Illes de la colonització espanyola i mundial: els nous rics). Llorenç Capellà escrigué encesos articles a *Última Hora* i en parlà igualment Jaume Vidal Alcover a *Diario de Barcelona* (14-II-73). Abans, el 7-II-73, per a commemorar el centenari del seu naixement, tres intel·lectuals mallorquins, en Josep M. Llompart, n'Antoni Serra i el fill del gran exiliat, Víctor Alomar, li retien un sentit homenatge al qual, com solia -i encara vint-i-tants d'anys després sol passar- només hi assistiren militants i simpatitzants dels partits d'esquerra (clandestins encara), així com membres de l'OCB.

El significat de la publicació de *La pena de mort* per l'Editorial Turmeda

¿Què significava, a la Mallorca de l'embranchida turística dels anys setanta, dels nous rics sorgits de l'entrapament de l'illa al capital estranger, del servilisme accentuat envers els colonitzadors de tots els països i totes les contrades, la publicació d'una part de l'obra del fundador del catalanisme socialista? En el pròleg a *La pena de mort*, l'escriptor Antoni Serra puntualitzava: "A Mallorca, agradi o no, la cultura en les seves manifestacions externes i, si volem dir-ho d'altra manera, oficials, semblen orientades cap a un sol horitzó: les celebracions religioso-literàries, per dir-ho de qualque manera, que solen començar amb una missa i acabar amb un *Te Deum*. Això és tradicional i sabut, però cal recordar-ho, perquè de bell nou hi som, sempre, a cada instant. És que no hi ha més que mossèn que facin

De dreta a esquerra, asseguts, Andreu Barceló, Gabriel Alomar, Ferran Pou i Enric Cervera. Drets: Vicenç Roig, ... i Miquel Oliver.

cultura a l'illa? I quan dic mossèn no em referesc al fet de vestir sotana o *clergyman*, sinó a una manera concreta de pensar, d'interpretar i de viure el fet cultural des d'unes perspectives localistes, aïllants, mutilades pel sentiment repressiu, el qual és acceptat com a una defensa pròpia d'uns còmodes interessos, menyspreant aquells altres que pertanyen al poble. I si sorgia algun intent d'alternativa diferent, restava el silenci igualment".

"Un intent d'alternativa", el de Gabriel Alomar silenciats fins i tot ara mateix (desembre de 1996) quan just hem acabat de "viure" els fastos oficials de les celebracions de José Mª Quadrado i la resurrecció d'intel·lectuals del tipus Joan Estelrich (actiu col·laborador del règim franquista) mentre, com si estiguéssim en els anys més negres de la dictadura, ningú no parla de retre el gran homenatge que es mereix Bartomeu Rosselló-Pòrcel, per exemple o... Gabriel Alomar. ¿O és que ja s'ha "cumplit" amb el tràmit protocolari de nomenar-lo "fill il·lustre de la ciutat"? ¿Coses de *La Terra inexistente*, que diria el nostre bon amic Antoni Serra? Segurament; no ho dubta ningú. El monument a les víctimes del gueto (Joana Tarongí i tots els seus!) resta aturat, amb una espessa cortina de silenci planant al damunt (els des-

cendents del Pare Garau, els inquisidors reencarnats en executius del PP o de qualsevol partit d'ordre, sembla que comanden ferm). ¿Qui recorda la història de les Germanies i els agermanats, a nivell institucional? Ara que hi ha un "Pacte de Progrés" entre partits nacionalistes i partits teòricament d'esquerra... ¿no seria el moment de fer el gran homenatge que no s'ha fet mai als homes i dones que els segles XV i XVI gosaren demanar justícia? Potser sigui predicar en el desert. I ben cert que, a nivell cultural, Mallorca havia estat un gran desert (amb excepcions lloables del tipus Francesc de B. Moll i algunes individualitats més) d'ençà la sagnant victòria de Falange Española, l'exèrcit i el nacional-catolicisme. A vegades sembla que els anys no han passat i que ens trobem en la Mallorca de les acaballes del segle XIX, quan, com escriu Antoni Serra en el capítol II de *Gabriel Alomar (l'honestat difícil)*: "... el clergat jugava un paper coercitiu molt important dins la societat mallorquina i, fins i tot, d'amenaça a les classes populars d'aquesta societat. Amenaça moral, es clar (conformisme/penes eternes/infern feréstec, amb llucifers monstruosos i sàdics/repressió), però eficaç, si tenim en compte que aquestes classes populars, analfa-

betes, eren al servei de la classe dominant en el poder. Era una manera de mantenir l'estatus, l'ordre establert i, al mateix temps, una manera de fer que subsistís la injustícia social, ja que el missatge pastoral anava encaminat a aconseguir dels fidels la resignació escaient. El representant més conegut, en aquesta illa, d'aquesta mena de radicalisme integrista, va esser mossèn Antoni M. Alcover, de qui ja parlarem en el moment oportú".

Aconseguir que Gabriel Alomar no fos manipulat pels hereus del franquisme

Dia 6 d'agost de 1977 tengué lloc en un saló de la cafeteria Almu-daina de l'avinguda Jaume III una reunió decisiva per a organitzar -entre totes les forces polítiques i culturals mallorquines- el retorn de les despulles de l'intel·lectual (Gabriel Alomar) més blasmat per les classes dominants mallorquines, aliades sempre al més reaccionari que hi pugui haver-hi en qualsevol època i circumstància a l'Estat espanyol: l'integrista carlí en el segle XIX, el nazi-feixisme en els anys trenta-quaranta, el partit d'Aznar en l'actualitat. A la reunió, a la qual hi vaig assistir en representació de l'OEC (Organització d'Esquerra Comunista), també hi havia en Josep Valero per part dels carrillistes (P"CE), en Fèlix Pons pels socialistes del PSOE, en Francesc Garí pels centristes, en Miquel Fiol pels demòcrata-cristians, en Miquel Artigues per Reforma Social Española, en Miquel Tugores per part del PTE i n'Isidre Forteza com a delegat del MCI. Altres organitzacions presents eren l'OCB, el Congrés de Cultura Catalana, el GOB, Unió Nacionalista, etc.

En Víctor Alomar, el fill de l'il·lustre exiliat, juntament amb l'escriptor Antoni Serra, presidia l'acte informatiu. Com explica Antoni Serra en el seu llibre de memòries *Gràcies, no volem flors* (pàgs. 175-178), l'ambaixador espanyol al Caire, Díez Alegría, feia saber a Víctor Alomar que calia fer obres al cementiri jueu del Caire, on esta-

E P I

PARES, EDUCAU-ME EN CATALÀ, A MALLORCA HI HA EL MEU FUTUR

L'ANTIFRANQUISME A MALLORCA (1950-1970) IV part

de M. López Crespi

Cada quinze dies a L'ESTEL de Mallorca (d'agost del 1997 fins a l'agost del 1998)

Per demanar números endarrerits, telefona al **26 50 05**

va enterrat Gabriel Alomar. Víctor Alomar explicava a Antoni Serra que existia el perill que les despulles de l'ambaixador de la República Espanyola es perdessin per sempre.

Record que uns anys abans, en plena dictadura, potser cap a l'any 72 o 73, hi hagué una reunió semblant d'intel·lectuals a la seu de l'OCB (Iniciativa de Gabriel Cortés "Gafim") per retomar les despulles del gran assagista, poeta i polític. En aquella reunió, l'escriptor Antoni Serra, en Josep M. Llompart, en Miquel Ferrà Martorell i jo mateix intervinguérem per a fer tot el possible per a evitar que les autoritats franquistes del moment poguessin capitalitzar el retorn de les despulles d'un intel·lectual esquerrà, nacionalista, republicà, honest per damunt de totes les coses. Que tornàs a Mallorca portat de les mans dels col·laboradors directes del franquisme, ens semblava una traïda a la memòria del mateix Alomar i la dels milers de mallorquins assassinats per la dreta feixista en els anys de la guerra i posteriors. En aquella ocasió no hi hagué, doncs, acord pel retorn de les despulles de l'autor de *El futurisme* (1904), *De poetització* (1906) o l'*Estètica arbitrària* (1904-1905).

Els comunistes mallorquins (OEC, MC, etc) impulsen l'homenatge a Gabriel Alomar

En aquesta segona trobada d'intel·lectuals i forces polítiques, la situació era diferent. El dictador ja havia mort i, el que era més important, hi havia hagut les eleccions del 15-J. Malgrat la majoria de partits polítics comunistes i revolucionaris encara no estàvem legalitzats (partits del tipus OEC o MCI, per posar-ne uns exemples), el cert era que, consolidada la reforma, retornats la majoria d'exiliats, obertes les portes de les presons (excepte per a revolucionaris bascs, catalans o anarquistes), les condi-

cions eren molt millors que en el passat per a tornar a provar de demanar la "conformitat" de les forces democràtiques. No hi hagué problemes. L'OEC, els altres partits d'esquerra, estiguérem completament d'acord a retre un homenatge multitudinari a l'ambaixador de la República al Caire. De tota manera no volíem que l'Ajuntament de Ciutat (encara franquista, perquè no s'havien celebrat les primeres eleccions municipals) capitalitzàs aquell retorn en profit propi. La majoria de partits revolucionaris exigírem (i aconseguírem) que a l'acte d'homenatge que li havíem de retre en el cementiri no hi hagués representació oficial de l'Ajuntament. Hi parlarien n'Antoni Serra, en Víctor Alomar (el seu fill) i en Josep M. Llompart, que llegiria (emocionat, ho recordo a la perfecció) el poema *La ciutat futura*.

Preparant el retorn d'Alomar, el Comitè de Direcció Política de l'OEC de les Illes organitzà tota una sèrie d'actes (repartida de fulls volants convidant a l'homenatge) en els quals es demanava la participació activa del poble mallorquí en l'esdeveniment. El comunicat (vegeu diari *Última Hora*, 9-VIII-77) explicava que l'assistència massiva a l'homenatge seria "l'inici i el començament actiu del retrobament d'una part de la nostra història perseguida i silenciada pel feixisme. Però l'OEC vol fer una matisació important. Creu-i ho diu clarament sense amagatalls- que en aquest acte d'homenatge públic i popular hi sobren els representants oficials d'una època que va esser la que va silenciar l'obra revolucionària d'en Biel Alomar i el va condemnar a l'exili i a la mort. Alomar pertany, és part del poble mallorquí". En la reunió de forces polítiques i culturals de l'hotel Almudaina, OEC havia proposat igualment, per a enfortir el record i la presència de Gabriel Alomar (silenciada per quaranta anys de

franquisme), "celebrar una setmana d'actes d'homenatge -a Ciutat i a pobles-, aconseguir crear un debat popular sobre la figura dels nostres intel·lectuals marginats i represaliats per la dreta feixista".

Els representants de l'OCB i del Congrés de Cultura Catalana acceptaren de principi la proposta que fèiem a l'assemblea i s'acordà reunir una comissió de treball per als començaments del proper mes de setembre.

Els sectors obreristes més endarrerits políticament i culturalment no entenen la lluita de classes cultural i ideològica contra el capitalisme i el feixisme

Igualment el PTE (Partido del Trabajo de España) convocava a l'acte d'homenatge del gran intel·lectual mallorquí d'esquerreres repartint un comunicat que deia, entre d'altres coses: "El PTE llama a todos los que viven y trabajan en Mallorca y que sienten los ideales de libertad, cultura y progreso, a rendir el honor que se merece el ilustre hijo de esta tierra, Gabriel Alomar. La llama perenne de justicia y progreso que representa Alomar debe prender en el corazón de las gentes honradas de nuestro pueblo y, acudiendo al pie de la sepultura que lo ha de acoger -al tiempo que se repara una injusticia atroz de la Dictadura-, sembramos el verdadero germen de la autonomía y libertad que nuestro pueblo necesita".

El Comitè de Direcció Política de l'OEC decidí, a part de tot el que hem estat dient que l'organització feia, la compra d'una corona de flors que hauríem de portar a l'acte d'homenatge del cementiri de Ciutat. Record que en Josep Capó (secretari general de l'OEC), en Mateu Morro, n'Antoni Mir i jo mateix ens responsabilitzàrem personalment que tot aniria a la perfecció. No era tan senzill en aquella època -fins i tot passats els dies més negres de la dictadura- fer entendre als nostres militants la necessitat de la lluita política i cultural, d'intervenir en el front de la lluita de classes ideològica. L'obrerisme (un càncer que venia de molt lluny dins de les organitzacions revolucionàries, i del qual no hi havia cap partit que estigués immunitzat) feia -ho he explicat sovint- considerar "un luxe" les intervencions en aquest sentit.

Amb el temps s'ha comprovat que molts dels famosos líders obrers de la clandestinitat i de la transició (de tots els partits), el que amagaven, quan deien "no entendre" la necessitat de la lluita de classes cultural, era un dretanisme i oportunisme a prova de bombes. Una gran part dels dirigents i militants obrers dels anys setanta, els que en tot moment teoritzaven dient que només la lluita per augment de sou

o per un semàfor era "lluita de classes", després, amb el temps, acabaren integrats dins de les estructures sindicals d'UGT o de CCOO, precisament per a no fer política revolucionària, per a no haver de lluitar a favor de l'autodeterminació del nostre poble, per a no haver de lluitar per la República, per a no haver de lluitar en contra d'una constitució que barrava -i encara barra!- el pas a la possible federació de comunitats autònomes (és a dir, que és un atac directe a la possible construcció de la nostra nacionalitat). Com dic, amb els anys es va veure com molts dels que atacaven els militants més conscients dels partits comunistes (OEC inclosa!), dient que la lluita per aspectes culturals, per la llengua, per l'autodeterminació, per recuperar els nostres intel·lectuals d'esquerra (cas de Gabriel Alomar), era cosa de "petit burgesos", aquesta militants han acabat de criats de les forces més autènticament promonàrquiques i procapitalistes fent de servils dels partits institucionals que cobren per lloar al rei, la propietat privada dels grans mitjans de producció i la "sagrada unidad de España". Això era el que amagava la seva defensa del que era "concret" (el sou, el dia més de vacances) enfront al que era "inútil i superestructural" (la lluita per a una nova cultura, per l'autodeterminació, la República i el socialisme). Ω

Correllengua

9 d'octubre '97

Fa 3 anys que en Joan Montiel regenta el **Bar Domingo** a la barriada de sa Mina de Lloseta. Aquest bar és la **Penya del Reial Madrid**. Ara estan contents perquè s'han posat a 4 punts del Barça.

N'Antoni Vives i en Josep Lluís Rodríguez han creat una societat limitada per obrir el **Taller de Cotxes es Crever** al barri de sa Mina de Lloseta.

En Miquel Vives i el seu fill Joan Miquel són els amos del **Forn Nou** a la barriada dels Sequers de Lloseta. Eren els sequers de figues del Comte Mal que temps enrera dominava el poble.

Fa 16 anys que n'Antoni Reus regenta el **Bar Cas Vitrac** al carrer major de Lloseta. És un bar del Barça. (Un vitrac és un ocell, avui en perill d'extinció que el padri de n'Antoni caçava amb delit, i d'aquí li ve el nom).

Dia 6-VIII-1977. Reunió a la cafeteria Almudaina del carrer Jaume III per a organitzar el retorn de les despulles de l'intel·lectual més blasmat per la dreta mallorquina: Gabriel Alomar. Entre els presents podem veure Miquel López Crespi (primer a la dreta de la fotografia), Josep Valero, Josep Capó, etc. Presideix Víctor Alomar, fill de Gabriel Alomar.

Les obres pictòriques del Cercle del Liceu, una finestra oberta a la societat catalana del canvi de segle

PER MARINA FERRÀ-HAMELYNCK

Fins a principis del mes de setembre ha romangut oberta una exposició de pintura modernista a la fundació "La Caixa". Els autors dels quadres com per exemple, Santiago Rusiñol, Modest Urgell, Joan Brull, Ramon Casas, Ricard Canals, Lluís Masriera, etc. pertanyien a una associació destinada a donar suport a la construcció del gran Teatre del Liceu i a la difusió dels aconeximents culturals ocorrits en aquella Catalunya de transició al segle XX. Aquesta organització s'anomenava "El Cercle del Liceu" i va ser creada l'any 1847. El llibre d'honor de la institució està ricament decorat amb peces d'argent molt treballades, aquest ha estat dissenyat per Lluís Masriera i també l'hem trobat a la mostra.

Les obres suposen un document iconogràfic de primera mà per conèixer la societat catalana de l'època. No només trobam escenes de la vida de la burgesia catalana, com ara diverses pintures que reflecteixen els balls als salons del Liceu o la gent esperant la funció als palcs, sino que també surten temes populars com les revetles o balls populars. Un d'aquests quadres "La Sardana" suposa la visió de la dansa col·lectiva com una demostració del sentiment patriòtic del poble. El nacionalisme vist, des del punt de vista conservador, es basa en el progrés econòmic. No és estrany, i doncs, que aquests autors nascuts al bressol de la próspera indústria catalana, poguessin estar influïts per l'ona catalanista nascuda a la segona meitat del segle XIX, amb fites

importants com la promulgació de les bases de Manresa, el 1892.

Aquest quadre podria tenir un significat ben actual. La representació de la feina col·lectiva en la construcció del nostre país. El modernisme català estava ben obert al món i també es veu ben influït per la moda parisenca. Sobretot pel que se refereix a l'estètica femenina i al conreu del paisatgisme. Autors famosos per dibuixar i pintar paisatges són homes com Santiago Rusiñol o Modest Urgell amb les seves marines, obres que trobam de Rusiñol són les que va fer als jardins d'Aranjuez.

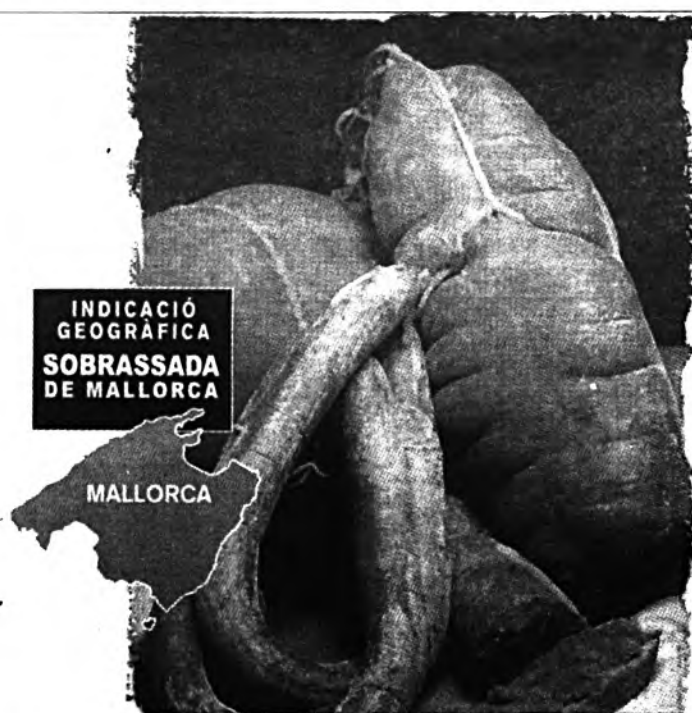
A més, a més trobam temes socials, com "Les Cigarreres de Sevilla", obra fruit d'un viatge a Andalusia de Ricard Canals l'any 1903, que suposen una visió auto-

crítica que escandalitzava a la major part de la burgesia catalana.

El progrés i desenvolupament de la societat del Principat es veu ben reflectit a pintures com "L'automòbil" de Ramon Casas, que crida l'atenció a tota persona que coneix la situació de la dona a l'època, ja que és una conductora la que apareix a l'obra. Les dones, inclús aquelles amb recursos econòmics suficients, difícilment arribaven a conduir-ne qualcun, la protagonista seria de les pioneres en aquest camp.

En resum aquestes obres d'autors modernistes suposen una finestra oberta a la societat catalana del canvi de segle. La finalitat pedagògica que té aquesta exposició és sens dubte comprendre millor els orígens de la Catalunya i de l'Espanya contemporània, és a dir el nostre present com a nació. Ω

De la millor tradició, la seva qualitat

Quan un producte arriba a la categoria de signe d'identitat, la feina només és una: mantenir-ne la qualitat.

La Indicació Geogràfica Protegida/Sobrassada de Mallorca garanteix l'elaboració d'un producte

amb el control del Consell Regulador, amb matèries primeres d'excel·lent qualitat i total absència de colorants.

Tastau-la. Amb tota garantia.

Producte Balear

La Qualitat
també a l'alimentació

GOVERN BALEAR

Conselleria d'Agricultura, Comerç i Indústria

DIVISION
CHEM-WELD, S.L.
SMYTH-MORRIS, S.A.

J. Pericàs

Distribucions i Manteniment Industrial, S.L.

Camí de l'Escollera, 9
Telèfon 72 83 63 - Fax 72 48 18
07012 Ciutat de Mallorca

INSTAL·LACIONS I MANTENIMENT

Amb carnet d'instal·lador autoritzat per a gas i calefacció

- Fontaneria
- Calefacció
- Gas
- Piscines
- Instal·lacions per regar
- Canals de zinc

C/. de Selva, 27 - Tlf. 512126 - 07350 Binissalem

FUSTERIA ISERN

Portes * Persianes * Mobles de cuina * etc.

Carrer Son Ferrer, 43
Tlf. 62 24 34 CONSELL

Com en els millors temps d'en Franco

PERE FELIP I BUADES

Malauradament, el franquisme sembla ser present avui i aquí. Per començar, els grans grups de pressió s'apoderen, sense dissimular gens, de les Caixes d'Estalvis -a València, a Castella-Lleó-, de les televisions públiques, de les infraestructures -gaseoductes, telecomunicacions, Endesa-, com en els millors temps d'en Franco, i encara més. Que li ho demanin al ministre de Sanitat, que havia estat el màxim responsable de la sanitat amb el dictador, i ara com llavors, fa tot allò que pot en benefici dels grans negocis de la sanitat.

Mentrestant, els dirigents de

diversos partits reconeixen que els seus partits han estat finançats il·legalment per les grans empreses, han estat il·legalment al servei de les grans empreses. Però, diuen, això deixarà de ser il·legal, doncs, sembla que el PSOE, a la fi, accepta la proposta del PP de legalitzar aquesta relació per mitjà d'un pacte de finançació dels partits. Però, posar els partits al servei dels grans grups financers; no és buidar de contingut la conquesta de llibertat d'associació? El remei proposat per Julio Anguita no se sap si és pitjor que la malaltia: Que els partits i els sindicats sien finançats per l'Estat, amb la qual cosa, -qui paga, mana-

tendriem un sol partit: el de l'Estat, el moviment nacional.

Els partits oficials anuncien un acord d'unitat nacional per a restringir els drets d'expressió i de manifestació. Si aquesta re-estructuració hagués estat en vigor abans, molts desindicalistes romandrien avui a la presó.

Pretenen, també, escapar els nostres sindicats. Tracten de negar la seva independència per a posar-los als serveis dels interessos de la clerecia i els reclama que col·laborin en la privatització de la sanitat, de l'INEM, que acceptin descomptes en les pensions, que buidin de contingut els convenis (com el del

Banc Exterior: 1.500 llocs de treball menys). Recordem que la llibertat sindical fou la consigna contra la dictadura d'en Franco.

Com que els poders del franquisme no poden acabar avui amb els sindicats, amb les llibertats, amb les conquestes socials... els volen buidar de contingut, a fi que tot segueixi així com va ésser en els millors temps.

El vertader sentit de la consigna de n'Aznar és: "todos unidos con los banqueros, los generales, los obispos. Todos unidos en la represión i contra las libertades". Al cap de vint anys del Pacte de la Moncloa, en que les organitzacions obreres sacrificaren moltes coses i se parlava de democràcia, és intolerable que, contra la voluntat d'una majoria esclafadora, els modes i, sobretot, els continguts del franquisme continuïn fent la llei.

La sobirania dels pobles de l'Estat espanyol és un destorb, les conquestes socials i democràtiques són un destorb pel govern mundial de les multinacionals que aquest Tractat de Maastricht-Amsterdam pretén establir, com acaba d'assenyalar el Fons Monetari Internacional (FMI) en la seva cimera anual, a Hong Kong. Es per això, que les institucions i les tradicions del franquisme són tan apreciades, així com les altres institucions reaccionàries, en aquesta Europa de Maastricht-Amsterdam.

Però els treballadors i els pobles d'Europa volen democràcia. No accepten la dictadura de les multinacionals a través dels consells de ministres de Brussel·les que trepitgen la sobirania de tots i cada un dels pobles, perquè accepten la destrucció de la seguretat social, dels serveis públics, de la llibertat de Premsa i de la independència sindical. Ω

En Manuel Rodríguez que fou batlle de s'Arenal a la primera legislatura democràtica -ara retirat de la política- ha inventat una màquina de treure el suc a la fruita de nom ZUMONAT. Unes màquines que es venen com a roscons a tot l'Estat espanyol, al nord d'Àfrica, al sud de França i al Brasil. Aviat anirà a visitar els complexos turístics de Cuba. Va a totes les Fires professionals de caire turístic o alimentari. El trobarem a la Fira Tecnoturística la setmana passada.

En Joan Cardell de Ca n'Alegria és distribuïdor d'aparells antilegionela, uns aparells que eviten les bacteries de la legionela de l'aigua, i altres aparells sanitaris diversos per a l'hoteleria i la restauració.

Fa 34 anys que n'Antoni Mateu de Caimari amb el seu germà Simó, varen fundar l'Empresa Olis Caimari que té una gran nau al polígon de son Castelló.

Fa 7 anys que na Shambala Wegner d'Alemanya amb el seu marit Mateu Borràs fundaren l'empresa Constructora Masterconst S.L. al Carrer Josep Alemany de Ciutat. Na Shambala és decoradora interiorista i fa els acabats de les cases.

El nacionalisme és a debat

debat
NACIONALISTA

"Pretén ésser una eina més al servei de la reconstrucció nacional dels Països Catalans oberta a totes les tendències i ideologies que vulguin, sense complexos, construir la nació catalana".

El núm. 31 és al quiosc o llibreria

Subscriu-te i participa en el debat

Gran Via de les Corts Catalanes, 570, entresol - Tel. 454 97 02 - Fax 454 97 03 - 08011 Barcelona

Domiciliació a Banc o Caixa

Nom ..... de ..... de 199.....
Adreça .....
Població ..... Tel .....
☐ Subscripció normal ..... 2.500 ptes
☐ Subscripció suport ..... 3.500 ptes

Altres formes de pagament.....
☐ Xec bancari adjunt núm. ....
☐ Contra reemborsament.....
☐ Gir postal.....

Signatura

Codi Compte Client			
Entitat	Oficina	D.C.	Núm. de Compte

(Si us plau, ompliu tots els codis numèrics)

Distingit senyor,

Us preguem que fins a una nova ordre feu efectiu a Fundació CDP amb càrrec al meu compte corrent/llibreta d'estalvis els rebuts anuals que per aquesta entitat siguin presentats. Cordialment.

Signat

P E T I C I O   D E   N Ú M E R O S   E N D A R R E R I T S

1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4-5 ☐ 6 ☐ 7 ☐ 8-9 ☐ 10-11 ☐ 12-13 ☐ 14 ☐ 15 ☐ 16-17 ☐ 18 ☐
19 ☐ 20 ☐ 21 ☐ 22 ☐ 23 ☐ 24-25 ☐ 26 ☐ 27 ☐ 28 ☐ 29-30 ☐

Forma de pagament: ☐ Contra reemborsament ☐ Xec bancari adjunt núm.

Escoleta infantil
Guille
Bones Festes
de Nadal

Mestre Antoni Vidal, 37
Tel: 51 45 52
07360 Lloseta

CRONOLOGIA DE LA HISTÒRIA DE CATALUNYA PLENA (XIV)

"Un poble deixa de ser analfabet quan aprèn a llegir i escriure (...) la pròpia història." (Paolo Freire, pedagog brasiler.)
 "Els esclaus parlen la llengua de llur amo." (Caius Cornelius Tàcit, gran historiador llatí, 54-134 dC, Roma.)

PER RICARD COLOM

4.1285: Davant l'actitud sospitosa de Jaume de Mallorca, Pere el Gran ocupa el castell de Perpinyà i s'apodera de son germà.

primers 5.1285: L'exèrcit croat arriba a Perpinyà.

13.5.1285: Els croats s'adrecen cap als Pirineus.

25.5.1285: Inesperadament, els ciutadans d'Elna (Rosselló) s'oposen als croats. Són brutalment exterminats.

5.1285: Pere el gran sols disposa d'un petit exèrcit de catalans, sarraïns valencians i alguns soldats magrebins. Tot i que ha cridat Roger de Lloria, encara no ha arribat. Els aragonesos i els aliats internacionals (Anglaterra, Castella) l'han abandonat. Aleshores fa encendre fogueres al Coll de Panissars per a fer creure que són nombrosos.

Els croats s'hi aturen momentàniament.

6.1285: "Tractat de Panissars" amb Ifríqija, la qual, molt debilitada, ha de pagar tributs a Catalunya, a més dels soldats catalans (al rei català); reconeix de fet la Sicília catalana; concedeix la llibertat religiosa; i total llibertat d'alfòndecs i consols catalans arreu d'Ifríqija i a les duanes.

6 al 7.6.1285: els croats penetren a Catalunya central pel Coll de la Maçana, que havia quedat indefens.

12-6-1285: Davant la inferioritat de forces, ràpida retirada catalana.

27.6 al 10.9.1285: Setge croat a l'emmurallada Girona. Els croats hi queden delmats per malalties. Deu galeres barcelonines bloquegen la costa.

23.8.1285: Roger de Lloria arriba per fi a Barcelona amb 30 galeres.

3 a 4.9.1285: Victòria catalana a Illot Formigues sobre l'Armada francesa durant la nit, la qual és gairebé destruïda.

10.9.1285: Fi del setge a Girona, que obté permís per a rendir-se.

13.9.1285: El gran exèrcit francès, molt malmès, se'n torna cap a casa, amb Felip l'Ardit molt malalt, demanant clemència.

30.9 al 1.10.1285: Victòria catalana al Coll de Panissars. Els catalans no ataquen els capitosts croats, però els almogàvers destrossen tota al reraguarda francesa.

10.1285: Felip l'Ardit mor en arribar a Perpinyà.

Bertran de Mesurata i F. Malloll, ambaixadors a Tunis.

1285: Carles de Salerm l'Angeví, presoner dels catalans, signa a Cefalú un tractat de renúncia a Sicília.

Pere el Gran fa encunyar a la seca de Barcelona el "croat", moneda d'argent encunyada fins els 1707.

Tractat de pau entre Castella, Granada i el Marroc.

Ara que la ministra Aguirre ens vol imposar l'estudi de la "seva història", a través de l'ESTEL de Mallorca, aprendrém la "nostra història".

(Aquest espai de la nostra història, que conta la 2ª Croada catòlica contra Catalunya, havia estat oblidada dins un calaix de la nostra redacció. El seu lloc és a l'edició de l'ESTEL de 1er. de Novembre)

6.11.1285: Roger de Lloria salpa cap a Mallorca per a punir el moixerif de Menorca, informador d'Ifríqija.

11.1285: Pere el Gran planeja viatjar a Xàtiva per alliberar els infants de la Cerda, proclamar rei de Castella el primogènit Alfons (a canvi de Múrcia) i així castigar Sanç IV de Castella per la seva actitud pro francesa durant la croada.

11.11.1285: Mor Pere el Gran a

Vilafranca del Penedès, tanmateix també preparava l'expedició contra Jaume de Mallorca. Ara seu en un sepulcre envoltat per esvelts templets gòtics al Monestir cistercenc de Santes Creus (camp de Tarragona). Mentre tant, son fill Alfons desembarca a la Porrassa (Mallorca).

14.11.1285: Alfons instal·la el seu campament a les Torres Llavanes, vora els murs de Ciutat.

d. 14.11.1285: Roger de Lloria

maniobra amb l'estol per tallar tots els accessos a l'illa per mar, l'exèrcit de terra assetja la capital.

17.11.1285: Alfons rep la notícia de la mort de son pare el rei.

19.11.1285: Conrat Llança ateny la rendició de Ciutat del governador.

d. 1285: Construcció de la basílica de Santa Maria, gòtic d'una sola nau a Vilafranca del Penedès.

(i continuam)

1290: L'emperador bizantí Andrònic Paleòleg concedeix als súbdits de la Confederació catalano-aragonesa el privilegi de lliure comerç.

Jaume de Montjuic, amb dos col·laboradors, tradueixen la Bíblia catalana d'una versió francesa.

El franciscà occità Ermengaud de Besiers, al seu monumental "Breuari d'Amor" esmenta diverses "nacions" entre les quals hi ha Catalunya en contraposició a Espanya: "... de la Provença e de França/ d'Anglaterra, de Gascunya, d'Espanya, de Catalunya..."

ca. 7.1290: Sanç IV simula entre-vestir-se amb el Liberal, però de fet, funciona amb l'eix anticatalà.

9.1290: El Liberal, aliat amb Diego López de Haro i Juan Nuñez de Lara, envaeix Castella i saqueja la terra de Molina, Sigüenza i Atienza fins a Berlanga.

1290-1291: Abraham Abengell és enviat a Tlemcen, quasi un protectorat català (actual nord d'Algèria, aprox.), per afermar l'aliança i "millorar" el tractat (el Liberal pretén 2000 dinars d'or fixos anuals).

La contínua guerra de desgast que Catalunya duu en 4 fronts (Castella, Catalunya Nord/França, Nàpols i Magrib) fa palès que no pot ser mantinguda indefinidament.

primeries 1291: Bernat de Bellví, vice-admirall, és enviat a Tunis per a reprendre negociacions del 1287. Pretén un important tribut, però al final sols ateny el pacte comercial amb un tribut escàs.

2.1291: Conferència de Brinhòlas o Tarascó (Baixa Provença), on Alfons obté per fi un principi d'acord de la pau que ha menester. Ha d'abandonar el seu germà Jaume de Sicília (previament ho havien parlat els dos reis del casal de Barcelona: però sense que el Liberal reconegué l'angeví).

En sintonia amb l'Eix, Castella cessa les hostilitats però Sanç es nega a tractar amb Alfons.

4.1291: Aliança Castella-Granada (però Granada segueix en bones relacions amb Catalunya. Sanç canvia la guerra contra la Confederació per la guerra contra el Marroc).

El Liberal es reuneix amb Jaume de Mallorca i l'angeví al Puig de la Talia, entre Panissars i el Portús, però no acaben de solucionar l'afer del Regne de Mallorca que Jaume li reclama.

nit 17 a 18.6.1291: Alfons el Franc mor al Palau Reial de Barcelona.

Al seu testament i, segons els designis de Pere el Gran, pretén mantenir la separació entre Catalunya i Sicília: Deixa Catalunya-Aragó a Jaume de Sicília a condició que Sicília fos pel germà petit, en Frederic.

18.6.1291: (...) Jaume era de bon enteniment i ben savi i entès en totes les coses bones, fins al punt que li pot escaure allò que és dit a Catalunya: "que l'espina, quan ha de punxar, aguda neix..." ("Crònica d'en Muntaner").

Bilingüisme és espanyolització

Català única llengua oficial

La situació de la llengua catalana, 12 i 14 anys després de la promulgació de les lleis de normalització lingüística - a les Illes Balears i la Catalunya Central - i de la Llei d'ensenyament i ús del valencià - a la Catalunya sud - és crítica.

A les Illes, el Govern den Jaume Mates continua la política tradicional de parlar de normalització lingüística i no moure un dit en aquest aspecte. I això ja fa 16 anys que dura, mentre que el català desapareix de Calvià i s'Arenal i el jovent de Ciutat i Eivissa arracona la llengua de les Illes talment és tractes d'un símbol -decoratiu i inútil- que convé deixar dins una vitrina.

A la Catalunya Nord i a la Franja de Ponent, persisteix la no-oficialitat del català, i les pressions per marginar la nostra llengua de l'ensenyament continuen. Fins i tot el presumpte oasi lingüístic d'Andorra trontolla: la llengua del pati a les escoles andorranes, és majoritàriament l'espanyol.

Al Principat de Catalunya, la fidelitat lingüística del catalanoparlant continua fent aigües, el català perd posicions entre el jovent a les àrees urbanes, la "normalització" no penetra en àmbits essencials com el cinema, la justícia, l'etiquetatge, el món socio-laboral, la premsa, la informàtica, la integració dels immigrants... i l'espanyols instal·la la solidament com a llengua de relació intergrupals.

A la Catalunya Sud, les agressions del govern contra la llengua són diàries; sabotatges contra la recepció de TV3, espanyolització extrema de l'ensenyament, supressió massiva de cursos de català, liquidació de la Direcció General de Política Lingüística, atacs contra la revista El Temps, agressions físiques i impuntes contra catalanoparlants, atacs insistents contra la unitat de la llengua, censura de llibres, retallada de les subvencions destinades a la publicació d'obres d'Estellés i Batllori...

El panorama, ha ho veieu, és preocupant, però no ens hauria de sorprendre que les coses vagin de tan mal borràs. De bon principi, la política lingüística dels nostres governs autonòmics s'ha basat en la premissa feixista; l'espanyol és la llengua de tots/es, i els català la d'alguns/es; tenim obligació de conèixer l'espanyol, però no pas el català. Vet aquí un dels fonaments de la Constitució espanyola, i d'aquí no n'hem sortit. Els catalans i catalanes som constitucionalment, una comunitat bilingüe condemnada a l'extinció. I Pujol i Mates i Zaplana no han modificat en absolut aquesta situació. El bilingüisme -aquest

bilingüisme desequilibrat i minoritzador del català que suportem -ens està matant a poc a poc. Perquè el bilingüisme mata la llengua més dèbil, sobretot si el model de bilingüisme el defineixen ells, els estats ocupants, des d'una posició de força. Això no vol dir que no hi hagi res a fer, si sabem reaccionar, podem eludir al trampa bilingüista i enfilat cap a l'única normalització possible; l'oficialitat única del català. Encara hi som a temps. En el camí cap a la normalització lingüística haurem de vèncer, però, quatre grans obstacles.

1) La manca de voluntat política dels tres governs catalans en matèria de normalització lingüística. Al principat, la Generalitat ha desplegat una política lingüística d'aparador, plena de gestos i buida de continguts, destinada a afalagar consciències burgeses, porugues i regionalistes.

2) El marc jurídic-polític espanyol ens és desfavorable; la recent sentència del Tribunal Constitucional espanyol sobre l'etiquetatge n'és una prova. La interferència legal de l'espanyol, l'omnipresència del mercat espanyol i la manca de capacitat legislativa en el pla de la llengua i la cultura converteixen el català en una llengua prescindible, i fan de l'espanyol l'única llengua socialment necessària.

3) La societat catalana no és -ni de bon tros- prou exigent amb els polítics en matèria de normalització lingüística. Acostumats i acostumades que les institucions ho facin tot, la nostra gent s'ha desmobilitzat i viu endormiscada, confiada que algú altre ens traurà les castanyes del foc. Hem de ser conscients que els polítics no faran res que la població no exigeixi.

4) La major part de la intel·lectualitat catalana està inhibida, domesticada. Els nostres intel·lectuals viuen pendents de les subvencions, les prebendes i els llores, i agafats de la mà del poder autonòmic o central, han renunciat a complir la funció que els seria pròpia; agitar, denunciar als hipòcrites, reflexionar públicament i exercir la crítica de d'una escrupolosa independència intel·lectual. Els nostres intel·lectuals tenen l'obligació de destapar el carro de mentides que s'amaga darrera el discurs bilingüista... però no ho fan, estan massa grassos. Si som capaços/es de reaccionar i mobilitzar-nos, si desemmascarem els enemics del català i aprenem a lluitar..., hi haurà un futur per a la llengua catalana... i per nosaltres. Visca la Terra!!

ESTAT CATALÀ

LES MANS AL FOC (XII)

N'Aurora i els immorals

PERE GRI

En aquest capítol m'he proposat reflexionar sobre la realitat moral de l'home. Heureu pogut descobrir per vosaltres mateixos que la moral te a veure amb la vida mateixa de l'home, en quant a conjunt d'actes i hàbits a través dels quals anam configurant la nostra personalitat o caràcter moral. De la vida de l'home, de les seves accions i costums, entre les que hi figura la de donar mort a altres, se n'ocupen no poques ciències i també me'n voldria ocupar jo. Però sempre fent referència als fets que em va tocar veure d'a prop els anys de la guerra civil a Porreres.

Doncs bé. L'ètica o moral s'ocupa dels actes humans, però només en la mesura en que són actes que l'home executa lliure i deliberadament, per la qual cosa no se si us confondre si enfoc des del punt de vista de l'ètica i la moral l'assassinat de n'Aurora Picornell, i de tres dones més, al cementiri de Porreres el dia 5 de gener de 1937. Tanmateix, en aquest assumpte, que a simple vista pareix anecdòtic, però m'ha fet reflexionar.

Conta en Llorenç Capellà que: "...pot ser és mentida. La fantasia popular té una enorme facilitat per reproduir la Passió de Crist, però si apunt aquesta incidència, és perquè l'he poguda recollir de diferents llavis. El que sembla indiscutible és que n'Aurora fou assassinada a Porreres. Amb les roges des Molinar. L'endemà, dia dels Reis, una dona de Porreres, sense gaire escrúpols, mostrava a una veïna un parell de pintetes de colors. "Ahir degueren matar dones a la Creu". Havien mort dones. Un personatge tristíssim del feixisme ciutadà, hores més tard, entrava en un cafè des Molinar i demanava beguda, feliç. En un moment determinat, es treia uns sostenidors de la butxaca. "Mirau, mirau -deia- són els sostenidors de n'Aurora".

No és que la meua professió em faci voler treure una lliçó de tot això, de fet, no és la meua intenció donar cap lliçó, només us vull oferir unes explicacions tretes de la mateixa realitat.

Vivim en societat, en una societat determinada. El nostre viure és conuiu social, és convivència. I en la societat ens trobam, juntes amb les institucions socials, un conjunt de normes morals, com ho estan ja presents amb anterioritat o independència de cada un de nosaltres. Aquestes normes morals, així socialitzades -això és, donades en un marc social, vigents en aquesta societat de la que us estic parlant, i jugant un paper prescriptiu i constrictiu per els membres de l'esmentada societat- exerceixen una forta pressió social sobre cada

un de nosaltres. Aquest fet, en que sens dubte tots hem reparat, constitueix la base d'una interpretació de la moral en clau sociològica.

Aquesta interpretació de la moral, denominada "socialisme moral" fou defensada fonamentalment pel sociòleg francès Durkheim. Segons ells, "el fet moral es redueix al fet social".

Con se veu, l'origen i fonament de la moral, de la norma moral i de l'obligació moral estan en la societat, no essent l'individu més que una simple cèl·lula en l'organisme de la societat, i això perquè com va escriure Karl Marx en la ideologia alemanya, "la consciència... és ja per endavant un producte social, i ho seguirà essent mentre hi hagi homes"; "la moral" ve a ser així una "emanació directa" d'aquesta estructura social.

Potser ara ha arribat el moment de fer referència a l'estructura social de Porreres cap al 1936; un sistema caciquil que venia dels temps de la Conquesta, degut a l'existència de grans possessions que pertanyien a autèntics senyors feudals. Però en aquells temps històrics es veia reforçat per l'aparició d'un estament nou, la burgesia, formada pels administradors de finques i dedicada a activitats industrials i comercials, reforçada llavors per la disponibilitat del tren i el desenvolupament dels sequers d'albercocs.

En quant a l'Església, la seva activitat es deixava notar per tot arreu. Famoses havien estat les lluites perquè no es construís l'escola pública, la qual cosa va tenir el seu màxim exponent en les cròniques del pare Toribio Rosselló, clerge militar, que signava Onís a les planes de la revista "Porreres". En una d'aquelles perorates publicada el 10 de març de 1934, el pare Toribio s'oposava a l'escola única per homes i dones, quelcom que us ajudarà a aclarir una cosa que encara no us he dit: per a mí, l'assassinat de n'Aurora Picornell té unes clares connotacions sexistes, un aspecte molt present en la societat porrerenca d'aquells dies, fomentat durant segles per l'Església Catòlica. Deia el capellà castrense: "El marxisme (socialisme, sindicalisme, comunisme) dut pel materialisme i la negació de tot ordre sobrenatural, inicià, fundà i propagà aquesta escola. Ella figura en tots els seus programes. No hi ha congrés on no es tracti aquest punt amb tota extensió. I els "líders", aprofitant els "meetings", per aixecar-ne bandera".

Però els qui de bon de veres aixecaren banderes foren ells. I els va ajudar un tal Arnaldo Bonacorsi, més conegut com el Comte Rossi, que ben aviat vàrem haver de rebre a Porreres. Ω

V Congrés Federació ERC-Illes Balears i Pitiüses

El dissabte dia 15 celebràrem el Vè. Congrés d'Esquerra Republicana de les Illes Balears i Pitiüses a Manacor.

A nivell de línia ideològica i d'actuació, les ponències aprovades suposen una continuïtat en la feina realitzada aquests dos darrers anys. Mostra d'això, n'és el fet que els membres de la nova direcció són pràcticament els mateixos que sortiren del Congrés celebrat l'any 1995 en plena crisi interna, una crisi plenament superada i que no s'ha reproduït a les illes amb la fugida d'Àngel Colom i Pilar Rahola, tal com mostra el fet que la militància es manté intacta.

Bernat Joan i Marí seguirà essent, així, el president de la nostra Federació.

Cal destacar, pel que fa a reso-

lucions aprovades, la referència als acords electorals, de la qual us n'ofereixo els dos primers punts:

a. Esquerra Republicana es troba disposada a mantenir contactes sobre aspectes programàtics de cara a futurs acords electorals a les properes eleccions autonòmiques i municipals amb aquelles forces que es mouen entorn dels eixos "esquerra" i "nacional".

b. Les converses només es poden dur a terme en unes condicions caracteritzades per la "bona voluntat" dels interlocutors: interès real per accedir a òrgans de govern i no interessos partidistes per fer-se en majors percentatges de vot en interès exclusiu del propi partit. Ω

Josep Serra.

Comunicació i Organització.

L'"ultra" Ynestrillas detingut per ferir a trets a un jove davant una discoteca

L'ultra-dretà Ricardo Sáenz de Ynestrillas Perez, fill d'un tinent coronel assassinat per ETA, fou detingut a primeres hores de la matinada del 3 d'octubre passat després de lliurar-se a la Guàrdia Civil de Madrid, que el cercava com a presumpte autor de ferides de bala patides per Vicente F.S., de 23 anys, a la porta d'una discoteca de Majadahonda. El director de la Guàrdia Civil Santiago López Valdivieso declarà que aquest assumpte podria estar relacionat amb el tràfic de drogues".

Ricardo Romero de Tejada, batle de Majadahonda del PP, va defi-

nir a Sáenz de Ynestrillas de "presumpte delinqüent comú i reclamà que caigui damunt ell tot el pes de la llei".

L'ara detingut, que l'any 1993 fou absolt per l'Audiència Nacional de l'acusació d'haver intervingut en l'assassinat del parlamentari d'HB Josu Muguruza, és avui líder d'un petit partit de caràcter ultra-dretà i ultra espanyolista. En aquest procés fou condemnat el policia Angel Duce, que morí aquest estiu a causa d'un accident de moto (provocat?) a Alcorcon mentre gaudia d'un permís penitenciari de sis dies. Ω

Sáenz de Ynestrillas, amb barba, en la celebració del 20-N de l'any passat

Desena trobada de Bona Gent

L'Associació d'Amics de la Tercera Edat Bona Gent de Santa Catalina va celebrar amb una gran festa al Santuari de Nostra Senyora de Consolació de sant Joan la seva Desena Trobada. Un miler de persones acudiren a l'acte omplint de gom en gom el santuari de sant Joan.

Hi foren convidats d'honor el regidor de l'Ajuntament de Ciutat Gaspar Oliver i el director general d'Acció Social del Govern Balear, Miquel Àngel Martín.

S'inicià la Trobada amb una gran torrada de sobressada i botifarrons, a l'explanada de l'oratori. A continuació hi va haver missa solemne amb actuació de balls mallorquins, dirigida pel capellà de de l'Associació Bona Gent mossèn Francesc Cobo ajudat pel rector de l'oratori mossèn Gabriel Ferriol.

Acabada la missa, els catalaners pujaren als autocars i partiren cap al Restaurant de son sant Martí on gaudirien d'un dinar de pinyol vermell (arròs brut, porcella rostida, pijama, ensaïmada, café, licors...) La sobretaula

Directius de Bona Gent i els seus convidats, al camerí de la Mare de Déu de Consolació.

fou amenitzada per l'actuació d'un ballet clàssic. Hi va haver parlaments, rifes, lliurament de plaques a vint-i-cinc associats per la seva col·laboració activa al llarg de l'any... i per acabar un bon ball d'aferrat.

L'Associació Bona Gent, va posar de manifest, una vegada més, la seva gran capacitat de convocatòria i els seus integrants deixaren patent la seva il·lusió, les seves ganes de viure i que tenen un cor sempre jove. Ω

Redacció

L'esperit republicà

“Historia de España”. Els espanyols tenen perduda la guerra intel·lectual

EN JOAN QUETGLES, PROFESSOR DE FILOSOFIA

La colla de N'Aznar, els aznaristes, ha decidit moure guerra als catalans; moure una guerra ideològica sobre temàtica de les anomenades pomposament, a la manera hispana, “Ciències Socials” i “Humanitats”. Els aznaristes es limiten a fer una declaració formal de guerra intel·lectual contra la Conselleria d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya-Principat, amb l'objectiu de provocar “unes converses de pau”; es a dir, aconseguir imposar condicions espanyolistes dins els programes d'ensenyament del feble Govern de la Generalitat. De fet, de guerra, ja n'hi havia. Seria més propi dir que som en un estat de guerra permanent. És una guerra inacabable que fa segles que s'arrossega. Una vegada més encara, el Govern espanyol torna a proposar decrets i normes per tal “d'assegurar que tots els estudiants espanyols coneguin la “Historia d'Espanya”. Quan diu “tots”, s'ha d'entendre que el malestar del Govern del PP (vegeu el suport que reben del gran patriota En Felipe González) ve donat per què les programacions d'Història a Catalunya-Principat i a Euskadi no s'avenen amb els programes del MEC, de la Espanya estricta. Tot i la moderació i el dretanisme dels programes convergents (de CIU, d'En Jordi Pujol, del Partit de Montserrat, com volgueu dir, tot és ú), el cert és que als centres escolars del Principat els estudis d'Història es fan a partir del concepte de Catalunya com a nació. Ells, la colla de N'Aznar, ho trobem insuportable que catalans i bascos donin preferència als temes de la seva pròpia Història. En Jordi Pujol i CIU s'esforcen foràmidament de manera que els llibres de text del Principat no denunciïn i ocultin l'opressió nacional i social que patim els catalans des de 1714 (o ja era d'abans?) per causa de l'imperialisme castellà i per causa de l'esperit genocida de l'Oligarquia hispana. Podem dir sense por d'error que els llibres de text de Catalunya-Principat, sobre temes de “Socials” o d’“Humanitats” continuen portant, ben visible, la marca de l'amo. Bé, dels dos amos. Transpullen submissió a Roma i a Espanya. A Roma, vull dir del Papa de Roma. Miren d'amagar els crims contra la Humanitat comesos per Castella i per Roma. Així sí, ara en català i amb el segell de la Generalitat.

El missatge que acompanya la declaració de guerra de N'Esperança Aguirre és fals, amaga les veritables intencions de la que ho anuncia. Quan diu que els nens espanyols - o sigui, els catalans i els bascos - han de conèixer la “Historia de España”, en realitat, allò que pretenen és fer prevaler una concepció de la Història segons la qual la Història és al servei de la nació - en aquest cas de l'Imperi castellà -. L'anomenen “Ciències Socials”, però defugen els plantejaments fets en rigor científic. Conceben la “Història” a la manera pre-moderna. Entenen que la “Història” ha de ser una col·lecció de relats - que es poden contar de moltes maneres - que han de servir per a la formació de la joventut. Una historiografia objectiva i científica els provoca pànic. Es diu que el “decretazo” significaria tornar a allò de “la Formación del Espíritu Nacional” de l'època franquista. Podria ésser que aquesta sigui la intenció. N'Aznar mateix és d'una família de distingits falangins. Jo sospito que de tant en tant deu fer un cop d'ull a les Obres Completes d'En José Antonio. Però la cosa no és tan simple. No s'hi val carregar-ho tot a l'esquena del franquisme. Hem de veure que aquesta concepció de la Història com a narració de fets edificants és la tradicional hispànica i catòlica. Basta constatar que no es gens fàcil distingir un llibre de text d'Història de 1972, posem, d'un altre de l'època del Govern d'En Felipe González. Les formacions de dreta i d'esquerra espanyoles són intel·lectualment antiquades. Són incapaces de fer front a la pròpia realitat històrica. Tancats dins aquest marc d'opressió, molts d'historiadors s'apunten a la investigació costumista i erudita. D'altres, ja els ve de la pròpia saba, com En Carlos Seco, espanyolàs de mena, antic catedràtic de la Universitat de Barcelona (ara, benauradament, és a Madrid), que ens confessava que la seva gran il·lusió d'investigador (?) era la d'aportar proves de la venguda de Sant Pau a “Espanya” (!).

Els espanyols, com aquest doctor Seco, tenen la guerra perduda. Si investiguen seriosament, ni trobaran proves de la venguda de St. Pau, ni trobaran Espanya. El concepte de “Espanya” nació és un encuny del segle XIXè. Els “doctors” de la més “Alta Investigació Hispànica” es veuen obligats a con-

viure amb aquesta mistificació original. Usen el terme “Espanya” en dues accepcions: una de geogràfica equivalent a Península Ibèrica, i l'altra entès com a nació espanyola forjada per Castella. Segons el concepte, són de nació espanyola els castellans i tots els pobles peninsulars integrats a la història i a la cultura de Castella. Al mistificar els dos conceptes, s'instal·len dins un desordre mental permanent.

Tenen la guerra perduda de manera semblant a la dels teòlegs catòlics romans que combatien amb ardor contra la nova física. Trenta mil teòlegs no pogueren fer res contra un Newton. Els espanyols, en “Ciència Històrica”, sempre són allà mateix. Es belluguen com a esperitats, però no avancen. Els aznaristes tal vegada creguin que podran fer “Socials” i “Humanitats” (i “Llengua”) a cops de Decrets-llei. Però per molta paperassa que moguin, no podran canviar la realitat històrica. Sembla estrany que no se'n vulguin adonar que els 40 anys de “Formación del Espíritu Nacional” varen acabar com el rosari de l'aurora.

Les “Historias de España” són incompatibles amb les de Catalunya i d'Euskalherria. Els opressors hispanos - i els opressors francesos - volen sepultar la realitat nacional de Catalunya i la història real de Catalunya. En aquesta guerra, els catalans tenim la victòria assegurada. Els catalans honests, no així els traïdors, s'esforcen per reconstruir la realitat històrica, i en aquesta tasca no som sols. Els grans centres d'investigació històrica moderna del món deixen absolutament de banda la posició essencialista hispana. I allò més engrescador: els llibres de text d'Història d'Alemanya, Àustria, Suïssa, Holanda, Suècia, Noruega, Dinamarca, Escòcia, Anglaterra i els Estats Units es contraposen als hispanos en temes centrals, com és ara, la “Reconquista” i el “Descubrimiento”. En aquests llibres de text, es dona per bona això que els espanyols anomenen “la leyenda negra de España”. Referent a “la tradicional amistad con el Mundo àrabe”, de la que sempre es vanagloria la diplomàcia espanyola, els llibres de text àrabs descriuen la realitat històrica del genocidi espanyol contra les nacions musulmanes de la Península. Ω

Memòria de Whisky-à-gogó, 1962-63

MIQUEL FERRÀ I MARTORELL, ESCRIPTOR

Na Jeannette em va dir: Miquel, si això fos una catedral, tu en series una columna. Potser era veritat. Jo tenia un tassó de whisky en gel a la mà com cada vespre. Aleshores el meu estómac era més resistent que no ara i més d'un dia podia desdijunar de pa amb oli acompanyat de rollmops i cervesa. Cada nit, després del sopar a l'hora foscant, em posava un jeans blancs i un nicky net i prenia, juntament amb altres companys, el camí del Jonquet. Els molins que havien servit per a filmar part de la pel·lícula “Jack El Negro” esdevenien aquells estius sales de ball, el que aleshores anomenàvem “boîte” i avui hom coneix per discotèques. Nosaltres anàvem un dia sí i l'altre també al “Whisky à gogó” (després es convertiria en el JB) on el porter i encarregat, N'Angel, es permetia, a la porta mateix, de seleccionar la clientela. Procurava que hi hagués tantes al·lotes com al·lots, la qual cosa significava un lligam quasi segur i l'èxit indiscutible del local. Els qui sabíem anglès, francès i quelcom d'alemany teníem molt guanyat.

Llavors es tractava de triar, dansar amb qualsevol cançó dels “beatles” i abraçar la nostra parella quan la música es feia lenta, a l'estil de Georges Brassens, Marty Robbins, Roy Etzel o Mireille Mathieu, entre molts d'altres romàntics. Allà les besades es podien fer eternes. I aquests “flirts” solien durar entre quatre i sis dies, més o manco, amb accés més o menys clandestí a les cambres dels hotels o d'una total autonomia quan es tractava d'apartaments. Jo era jove, vull dir vint-i-dos anys, sense compromís i amb totes les ganes del món de gaudir d'aquelles experiències amb xicotes, que ens semblaven molt alliberades, d'altres països. Mallorca era el llombrígol d'Europa, encara que no restava gens enrera Saint-Tropez, lloc on estiujava la nostra “venerada” Brigitte Bardot, de qui tenia jo un póster a la meua cambra. Havíem llegit el “Bonjour tristesse” de Françoise Sagan, i “Dolce nella memoria”, d'Angela Padellaro, entre d'altres, on els personatges, estiujants en general i latin-lover i play-boys en particular, ens podien servir de model. Els records se m'amunteguen i és molt difícil al cap de tant de temps destriar-ne el detall. Vaig tenir una aventura amb Vicky Heltz, una angleseta bruna de cabell curt i ulls verds com olives sevillanes, que s'hostatjava a l'Hostal del Liceo, a les Avingudes. També m'ha restat dins la memòria aquella al·lota francesa, nascuda a Dakar, Marie-Claire, que em dugué a uns apartaments de Cala Major i m'explicà quelcom dels costums senegalesos. I aquella Inga, noruega, gran lectora de Knut Hamsun, que jo llegia també aquells dies i que ens va permetre d'establir un cert enteniment espiritual que anava més enllà d'una alcova.

Tot allò plegat, per a mi, era descobrir la dona universal. I a través de la dona universal, altres països on la gent era més lliure, més emancipada, més adulta, més autèntica, més franca, però si voleu, un xic més deshumanitzada. Record una al·lota jueva-americana que s'allotjava a un hotelet de la Platja de Palma i que m'explicà tota la simbologia del segell de Salomó...i...De tot junt només en podria sortir, a la llarga, prescindint de la diversió de l'instant, una certa frustració, doncs el joc podia ésser cruel, jugant amb els sentiments del més feble, despertant il·lusions que de cop i volta s'esvaïen com el fum d'una cigarreta, deixant només del que havia estat una sòlida presència algunes cartes blavoses i perfumades.

NOTA: Dedic aquest article a Antoni Serra, bon amic. Ω

Entre besucs i llobatons

FRANCESC CASTANY DE CASO, ESTAT CATALÀ

Catalunya viu moments crucials per al seu futur. Crucials en el sentit que més que mai la bifurcació entre acomodaticis o besucs (espanyols) i rebels o llobatons (catalans) s'esdevé més meridiana que mai. Tots els partits de la nació, nacionals o no i amb més o menys matís, tenen en el seu sinus tendències acomodaticies i rebels que estan eclosionant per moments. El cas d'Iniciativa per Catalunya és paradigmàtic amb un Rafael Ribó a qui Julio Anguita (àlies el "tres en uno" perquè personifica tot solet i ben aglutinat el jacobinisme; versió Robespierre, el comunisme; versió Stalin i el feixisme; versió Primo de Rivera-Ledesma Ramos) ha fet passar per l'ortodòxia d'una ideologia que en el cas català només se l'han pogut creure els mesells/autistes amb ànim de "mea culpa" (Ribó podria dir: "Perdoneu-me per ser fill de burgesos") i en l'espanyol els genocides (Anguita diria: "Como dijo el camarada Negrín, con Cataluña antes que la parcelación el exterminio"). En el PSOE el drama no és tant evident, però soterradament es va obrint una tendència tan disgregadora que en el nostre cas semblarà que haguem tornat a l'època dels setanta del PSC-reagrupament (els catalanistes d'en Josep Pallach) i del PSC-congrés (els espanyolistes de Joan Reventós i cia); i en tota això els espanyolots del "Foro Babel" i la "CECREC" ens estan fent un favor magnífic. Per altra banda a l'ERC les coses no van com haurien d'anar i tenen un poti-poti ideològic tant enllocat que fins i tot s'arriben a agafar posicions pro-castristes, encapçalades amb una pretesa intel·lectualitat per Josep Hugué, amb el convenciment estratègic que així s'obren de bat a bat les portes perquè gent d'Iniciativa s'apunti al carro d'ERC. Només per aquest detall ja no cal fer més comentaris sobre la degeneració d'aquesta formació; però si en voleu més llegiu el meu article "Reflexions a l'entorn de l'Onze de Setembre" de "l'Estel de Mallorca" del 1/11/1997. També cal incloure el PP que estira la demagògia del seu espanyolisme clàssic, malgrat que en el seu si les posicions regional-nacionalistes van arrelant de cada dia més sobretot entre els sectors joves i de comarques.

Finalment cal dedicar tota l'atenció a la formació clau en tot aquest tema que és la marmessora de tot el desllorigador nacional i amb un destacat efecte dominó sobre tot l'entramat polític-social: Convergència i Unió (incloeu-hi com a cua del gos al PI. I dic del gos i no del lleó perquè CiU baladreja molt, però esgarrapa ben poc en tots els sentits). I és que la llebre de la bifur-

cació l'ha aixecada, com no podia ser d'altra manera, el gran teòric del bany maria més conegut per Xavier Bru de Sala. Bru de Sala dins de CiU és com una mena de txeca intel·lectualment vernissada que pica el crostó a l'estil evangelista: "No us allunyeu del Senyor... Pujol!". Així ha quedat confirmat en el seu antològic article "On és el seny?" publicat al diari "Avui" del 14/10/1997. Encara que un xic llarg és del tot determinant i transcendent reproduir ara i ací la meitat final de l'article en qüestió: "El futur polític de Catalunya es juga entre l'adopció de dos mapes polítics, que anomenarem A i B. El A, que fóra la continuació de l'actual, es caracteritza per una força política central i hegemònica -hegemònica no vol dir majoritària, recordem-ho-que, fortament vinculada a la mesocràcia, tingui capacitat d'interlocució a dreta i esquerra, i pugui articular els espais de consens que, per sobre de la lluita partidista, emmarquin la vida institucional i política catalana, i fixin les prioritats estratègiques per a Catalunya i els catalans. Això fóra la continuïtat del pujolisme, conduïda per altres líders que hi haurien d'introduir una correcció de fons imprescindible en la direcció apuntada: substituir la imposició del pacte. La incapacitat per detectar abans que fos massa tard, la manca de consens social per a una nova llei del català, la reducció del discurs catalanista a la polèmica sobre qui és el vampir i qui el donant de sang en les grans xifres de Catalunya i Espanya, o l'elevació a primer pla del discurs sobiranista com a substitut de l'ambició en els plantejaments i objectius a curt i a mitjà termini, són indicis de l'escassa predisposició de CDC a introduir aquesta correcció del pactisme. Pujol s'acaba i sembla que a l'hora de triar, els administradors del seu patrimoni polític es decanten més pel seu radicalisme verbal que pel seu pragmatisme constant. Pujol no ha trencat mai cap plat -tot i que s'ha passat anys afirmant que els trencaria si no es complien condicions que no s'han acomplert-, però s'entesta a situar gestors -amb seny, però gestors- allà on calen coronels, i gent amb forta vocació política i procliu a trencar plats a les places de capità. No crec que aquesta sigui la millor manera de propiciar la continuïtat del pujolisme. Al contrari, per aquest camí es pot anar fàcilment al barranc.

Quedaria aleshores preparat el terreny per a un nou panorama polític, el B, que tindria la novetat de la constitució d'una força de centredreta, clarament autonomista i més o menys vinculada al PP, capaç de representar en el seu espai el mateix que el PSC representa al cen-

Joan Baptista Cendrós ha estat i és un exemple del català triomfador que en tot moment va estar al servei de Catalunya. El seu èxit empresarial, la seva tasca filantròpica al servei de la nostra cultura (Omniun Cultural, Enciclopèdia Catalana, etc...) i la seva capacitat directiva per a coordinar esforços dispersos per posar-los en vista a la reconstrucció nacional són suficients mèrits perquè sense cap mena de dubte el puguem qualificar d'autèntic "llop de clan".

tresquerra. El catalanisme quedaria diluït i repartit a banda i banda del centre i s'acabaria l'aventura que va començar amb la Renaixença. En començaria una altra, segur. Potser, qui sap, més esplendorosa i tot. Però ja no fóra aquella, aquesta que encara vivim.

Només si CDC cedeix a la temptació de convocar un episodi de rauxa com a traca final de la llarga etapa de seny pujolià, el nacionalisme català es podria veure expulsat de la posició central que ara ocupa, i perdria, per no haver estat capaç de guanyar-se la social, l'hegemonia política. Pujol ha caminat, o més exactament ha fet veure que caminava, amb un peu a cada banda. Els joves que s'ho han cregut es troben davant d'una bifurcació. I tenen massa ganes d'anar per l'altra."

Xavier Bru de Sala sintetitza a la perfecció la històrica empenyada de tots aquells que no saben en un curt termini de quin pressupost públic hauran de cobrar. Temen que amb la fi de Pujol se'ls acaba la seva cornucòpica posició i per això encenen les alarmes: "Alerta, alerta que aquests joves se'ns tornen extremistes", sembla que adverteixi Bru de Sala. Perquè l'article en qüestió no deixa de ser un temor sobre les posicions i pressions nacionalment coherents que de cada dia més van caracteritzant la JNC (les joventuts convergents) dins de CiU, que es vulgui o no en un cert percentatge són una pedrera de futurs polítics catalans i s'hi ha de comptar. I el que empenya a Bru de Sala és que a aquests joves el cor els batega independentisme i els batega de cada dia més a l'estil descarat d'Estat Català. No és estrany constatar,

entre aquests joves, l'escepticisme decepcionant que els produeix Jordi Pujol i alhora un ànim de radicalitat al servei de la nació. Fa poc temps en una trobada amb una destacada dirigent de la JNC aquesta realitat la vaig poder constatar en primera persona. Només se li van espurnejar els ulls quan enmig del diàleg polític sorgí el nom de Francesc Macià i Llussà i de passada em comentava que ja era hora de canviar els llogans absurds de l'estil "Pujol president, Catalunya independent". És veritat que les joventuts sempre han tingut un paper secundari i testimonial en les estructures de partit. Sempre s'han considerat sedassos per pescar nous besucs per anar apedaçant convenientment les juràsiques estructures administratives dels partits. Besucs que neden a l'escalfor de la mediocritat i la sotmissió (perquè això és el que en general es confon per fidelitat política) que engendra la partitocràcia, filla borda del jacobinisme il·lustrat. Però quan les joventuts es perfilen enèrgiques i conscients sempre generen el temor i la incomprensió dels encarcarats, autistes i intel·lectualment senils que s'amotllen en projectes polítics tergiversats i fracassats. És d'aquesta tergiversació i fracàs percebuts d'on neix un principi de transmutació dels perfilats com a besucs en potencials llobatons. Ja fa temps que la seu de districte de la JNC a Sarrià-Sant Gervasi (la zona de més alt nivell de Barcelona) se la coneix com la dels "d'Estat Català". I no és perquè els de Sarrià-Sant Gervasi siguin militants d'Estat Català, sinó perquè per la seva radicalitat i actituds nacionals se'ls percep com una mena d'almogavaria dins la JNC. En altres agrupacions de JNC la situació és si fa no fa igual, però que la més destacada sigui precisament la que representa el barri més burgès és com a mínim simptomàtic de l'estat de la qüestió. Així ho confirma l'article de David Madí Cendrós "Sobre Mr. Floit, Pla, esquizofrènia i 'culebrones' pendants" ("Avui", 16/10/1997). Madí i Cendrós és un jove de vint-i-cinc anys, nét del que fou destacat filantrop catalanista Joan Baptista Cendrós (cofundador de l'Omniun Cultural i impulsor de l'Enciclopèdia Catalana entre altres temes). Sense deixar de veure-hi una pinzellada de legitimització de CDC, ja que ell n'és militant, l'article en la seva globalitat marca aquesta tendència on es van auto-potenciant els llobatons respecte els besucs. Però tota aquesta llopada emergent a CiU ho té bastant cru per prosperar i és per això que més que mai la conjuntura immediata ofereix una oportunitat d'or per estructurar un Front Patriòtic d'Alliberament Nacional on tots aquests llobatons es puguin enquadrar convenientment. Tots els candidats a formar-ne part tenim formació universitària (intel·ligència estratègica), idealisme (cor patriòtic) i força de caràcter (foc a les entranyes). Només calen els adequats llops de clan que condicionin adequadament la llobatera (logística política) perquè els llobatons prosperin. Uns llops de clan

a l'estil Joan Baptista Cendrós, que quan se li recordava que era un nazi català i que tot el que es fes per matar els castellans benvingut era (llegiu les memòries de Manuel Ortínez), el seu nét pot contestar: "No em sembla inversemblant que el meu avi digués això; era capaç de dir-ne de pitjors sense immutar-se". Penseu que en Cendrós mostrava aquest extremat anti-espanyolisme en ple franquisme. L'odi profund contra aquella gent tan ufana i tan superba que estava assassinant (perpetrant un genocidi en tota regla) sense contemplacions Catalunya no deixava mantenir altra mena d'actituds; mal ens dolgui que ens arribin a portar a fer declaracions tan extremes. Però en l'univers hispà, les posicions meridians i contundents quan les esgrimeix un esclau es desqualifiquen de la pitjor manera. Si dius sense embuts que et vols desampel·lar de l'espanyolada passes per ser res menys que un neonazi, però quan l'espanyol exigeix en terres no-castellanes que li "hablen en cristiano" això no passa de ser un exercici d'un demòcrata de tota la vida que només exigeix que es respecti el seu dret legítim. És el món al revés; mentre els esclaus (els besucs) no es rebel·lin com a homes lliures (els llops); és clar.

Per això la besucada, en la seva agonia, s'està manifestant a marxes forçades per impedir que la llopada ocupi les posicions que li pertocuen i és en les paraules de Duran i Lleida on aquesta preocupació queda més manifestada després de reconèixer (per primera vegada!) errors i defectes en l'estratègia nacional de CiU i que el molt cínic consideri que els catalans han perdut la il·lusió per la nació quan en una grandíssima part gent com ell han estat la neutralitzadora de la Catalunya-nació i de l'exercici públic del desplegament del nostre orgull nacional; base essencial de qualsevol reconstrucció nacional. I és que veient personatges de l'estil Pujol/Duran a més d'un ens fa més que vergonya passar per catalans i encara sort de la Història que ens permet conservar òptimament l'auto-estima nacional! El que en realitat està passant és que els catalans estan més que desil·lusionats dels Pujol/Duran, però no pas de Catalunya. Però com deia la preocupació és evident, Duran i Lleida ("Avui" 24/10/1997): "Qui vulgui limitar (la identitat de Catalunya) fomenta el separatisme i qui vulgui tancar les portes de la presència dels nacionalismes a la governabilitat de l'Estat obre la finestra a corrents d'aire reivindicatius de ruptura amb Espanya que nosaltres no compartim". La besucada ho té clar, però no sap què fer per posar acotament a les ventades rupturistes (a l'avanç de la llopada) que s'albiren en l'horitzó. En definitiva, el divorci social entre la Catalunya oficial i la real és una evidència present; el trencament generacional entre espanyolistes (franquistes/trans-franquistes) i catalanistes (demòcrates) és una inflexió de futur que huracanitzarà tot l'ordre hispano-pujolià pel bé de la nació catalana. ♪

L'autoritat: pal de paller

RECULL DE RICARD COLOM

1) "Sense comandaments, res de bo no pot resultar en res, i ben particularment en la guerra. La disciplina és el millor mitjà per sortir-se'n; la indisciplina ha estat la perdició de multituds".

(Xenofont, historiador militar grec, expedicionari amb 10.000 soldats grecs enmig de l'immens imperi Persa.

2) "On no hi ha cap, tot són cues".

"La regla manté el convent". (Refranys catalans).

3) "Que tothom se sotmeti a les autoritats que tenen el poder, car tota autoritat ve de Déu, i les que de fet tenim han estat posades per Ell. Per tant el qui s'enfronta a l'autoritat es rebel·la contra l'ordre volgut per Déu, i els rebels es busquen el propi damnatge. Els governants no són de témer si hom fa el bé, sinó quan se fa el mal i doncs, si no vols haver de témer l'autoritat, fes el bé, i l'autoritat reconeixerà el teu mèrit, ja que està al servei de Déu, per a fer justícia i punir els qui fan el mal. Per ço, cal sotmetre-s'hi, no sols per por del càstig, sinó per motius de consciència...". (L'apòstol Pau en la Lletra als Romans 13:1-7, escrita a Corint durant l'hivern del 57-58, primers anys de Neró al poder. Pau se refereix a l'autoritat i lleis en general com a ma de ferro de Déu per adreçar-nos al bé per raons de consciència, o sia, no pas per obediència cega: a Fets 4:19-20, els apòstols desobeeixen les autoritats religioses a fi d'obeir Déu. Però els mateixos tirans són el càstig de Déu al poble deixat i cruel que els genera).

4) "Feu allò que feu, sempre hi haurà menys contents, com sempre n'hi haurà envers tot sobirà, per més intel·ligent i perfecte que sia. Perquè els homes no són ni intel·ligents ni perfectes".

(Gina Kaus).

5) "Saben manar i deixen la possibilitat al manat de definir personalment sobre allò que li exigeixen". (Herman, comte de Keyserling, 1880-1942, escriptor alemany).

6) "Feu preguntes enlloc de donar ordres directes.

Permeteu que el proïsme salvi el seu prestigi.

Elogieu el menor progrés i tots els progressos. Siau "càlid en l'aprovació i generós en l'elogi".

Atribuïu al proïsme una bona reputació que després hagi de mantenir.

Encoratgeu l'altri. Feu que els defectes semblin fàcils d'esmenar.

Maldeu perquè els altres se sentin feliços de fer això que els suggeriu".

(Dale Carnegie, filantrop nord-americà, 1835-1919).

7) "Una meditació pot ser inconcreta, un projecte té sempre una part se somni. Però una ordre ha de ser exacta. Tota ordre corre un gran risc de ser mal entesa i una ordre fosca no serà compresa mai". (André Herzog Maurois, 1885-1965, escriptor francès).

8) "Per compliment de manament entenem que es faci allò que està manat; la virtut, en canvi, és allò verament de grat".

(Marc l'Ermítà, s.V, "200 capítols sobre la llei espiritual", cap.194).

9) "L'home més feliç és aquell que millor coneix la seva felicitat; i qui millor la coneix és el qui més profundament sap que la felicitat sols es troba separada de la dissort per una idea humana, alta, infatigable i valenta".

(Maurice Maeterlink, 29.8.1862 Gant-6.5.1949 Cannes, escriptor flamenc).

10) "Un home amo d'ell mateix posa fi a una pena amb la mateixa facilitat amb que inventa un plaer. No és troba en mans de les seves emocions, ans les domina". (Oscar Wilde, escriptor dublinès, 1856-1900).

11) "El primer fonament inherent a la noció d'autoritat és sempre la popularitat. En el poder, ço és, en la força, veiem representat el segon fonament de qualsevol autoritat; es clar: un fonament a muntó més estable i segur, però no sempre més eficaç que la popularitat".

(Adolf Hitler, a "Mein Kampf", quan encara no havia arribat al poder però ja era un excel·lent propagandista, després arribaria a tenir la popularitat, i la força d'una Dictadura terrorista).

12) "Hi ha gent tinguda per esperits rectes qui no raonen pas mai, ni senten mai l'ombra d'un escrúpol i què, arribat el cas, són serenament injusts".

(François Mauriac, escriptor catòlic occità, s. XX).

13) "... perquè (Jesús) els ensenyava com qui té autoritat, i no pas com els mestres de la Llei".

(Evangeli segons St. Mateu 7:29).

"Us ho asseguro: tot allò que lligueu a la terra quedarà lligat al cel, i tot allò que deslligueu a la terra quedarà deslligat al cel".

(Jesucrist dona autoritat a l'Església, a Mateu 18:18). Ω

Cartes

El problema d'ETA

M'agradaria protestar contra els que diuen que ETA no ha de negociar amb l'Estat espanyol. Quina és doncs la solució de la "qüestió basca"? En el cas improbable que l'Estat acabí amb ETA, el problema seguiria latent, doncs els bascos no ens considerem espanyols, i més tard o més d'hora tornaria a renèixer la lluita armada a Euskadi.

Quin és el problema? Que l'Estat espanyol no reconegui el dret a l'autodeterminació. El poble basc, com tots els pobles, té dret a decidir lliurement el seu futur, sense que per això ningú s'hagi d'"esqueixar les seves vestidures".

Hi ha una postura hipòcrita que desqualifica tot tipus de violència i en recolza una altra, la de l'Estat. Suposo que sabeu que passaria si el meu poble, el basc, realitzés un referèndum d'autodeterminació i democràticament decidís independitzar-se. Ràpidament acudiria l'exèrcit a reprimir-nos (això està recollit de manera tàcita en les seves funcions).

En aquesta Europa unida que intentam crear, han de desaparèixer les fronteres dels estats i tendir cap a una divisió administrativa cultural, més d'acord amb la realitat i en temps. Ω

Zear Abaltzisketa
Argazklak-Bilbao

Carta oberta a senyor Paco Roig, President del Club de Futbol València

La línia moral que separa el tarannà dels castellans i dels catalans és reflectida per un enfrontament dialèctic entre Miguel de Unamuno i Ortega y Gasset.

Unamuno, basc de naixement, li cantava a Ortega:

"Los castellanos acostumbra a solucionar vuestros problemas usando el sustantivo, 'por cojones'."

"Los catalanes tienen por norma emplear el método de análisis i reflexions diciendo: 'No ens posem nerviosos i parlem-ne civilitzadament'."

Es por este motivo, senyor Ortega que vuestras ideas o maneras huelen a meado."

Senyor Paco Roig, no és gens edificant que al president d'un club de futbol de primera divisió declarés públicament: "Estic fins als collons dels catalans"; situant-se a la destestable línia moral dels castellans mal educats. Ω

Joan Lucas i Masjoan.
<http://www.cnc-cat.org>

COMUNICATS

Amb motiu del 12 d'octubre

Des de NACION ANDALUZA lamentamos nuevamente la vigencia de la fecha en la que se vuelve a desenterrar el tridente de la guerra de las más rancias essencias de España: la invasión militar y posterior expolio de América, la Guardia Civil, el nacionalismo españolista...

Espanya no existe como nación: lo que inventaron e impusieron les Reyes Católicos fue el concepto de estado moderno que, en ciertos casos específicos como el español, se fué convirtiendo en una inmensa "carcel de pueblos", nunca en un proyecto espontáneo i comun. Sirvan como muestrario el talante de los nacionalistas españoles o un somero vistazo a la historia de España: Si no fuese por el "argumento" de la represión i las armas (y principalmente gracias a la anexión militar de Andalucía por parte del reino de Castilla), España no existiría ni

tan siquiera como estado.

Desde NACION ANDALUZA consideramos que los criterios ideológicos y valores éticos que apuntalan las nociones de hispanidad o España jamás han aportado algo positivo a la historia del género humano. Todo lo contrario.

En consecuencia, entendemos que España, como proyecto político, esta agotado i abocado a desaparecer a causa de su propia configuración "contra natura", per lo que queremos proponerle al pueblo andalúz que asuma la reflexion i debate sobre el Derecho a la Auto-determinación de los Pueblos, derecho reconocido i recogido per la Comunitat Internacional, y principal garantía contra la "balcanización" o aniquilamiento de un pueblo por parte de un estado más fuerte. Nación Andaluza. En Graná, Apdo. 4075 Ω

SASTRE PERRUQUERS

Unisex

DIPLOMATS EN TRICOLOGIA CAPILAR

Diagnòstics capil·lars, tractaments contra la caiguda del cabell, tints, permanents
Carrer del Marqués de la Font Santa, 2 - Tlf. 14 02 44 SANTA MARIA DEL CAMÍ

Ferreteria CA NA BUC

C/. Matge Morey. 41
Telèfon 62 21 62

CONSELL (Mallorca)

De todo hay en las viñetas del señor 12-X-97

Miles de valencianos se manifiestan contra el «doble lenguaje» del PP en política lingüística

El plaer de beure

Armero i Adrover Blanc 1996

Luis Armero és un endèleg valencià que coneix força bé el món de la viticultura i l'enologia mallorquines, ja que fou l'endèleg del Celler Cooperatiu de Felanitx i també ho fou, durant els seus primers anys d'existència, del celler de Santa Catarina d'Andratx. Fins que, finalment, realitzà el vell somni de tot professional d'aquest món. El qual consisteix, evidentment, en crear i gestionar el seu propi celler. Actualment, Armero és l'únic que elabora i embotella els seus propis vins a Felanitx, un poble que ha vist desaparèixer una llarga llista de cellers que feren del vi la seva principal activitat econòmica.

Per realitzar els seus vins, ha obtingut pels cupatges de varietats autòctones com el Prensal i el Callet, i les foranes com Caber-

net Sauvignon, Merlot, Shyraz i Ull de Llebre. El celler Armero-Adrover només realitza vins joves, sense cap tipus de criança.

El blanc en qüestió s'ha elaborat amb les varietats Chardonier i Prensal. La vinificació s'ha dut a terme en dipòsits d'acer inoxidable en temperatura controlada. N'ha resultat un vi de color groc pàl·lid, amb algun toc verd, que en nas dóna sensacions florals amb un fons de fruita. En boca, es deixa sentir una certa verdor amb un lleuger punt carboni. El final en boca és net i denota una amargor que no resulta desagradable.

El seu preu aproximat de venda al públic és de 600 ptes.

Armero i Adrover. C/. Convent, 77-07200 Felanitx-Tel.: 827103

Francesc Grimalt

L'ESTEL de Mallorca SUBSCRIVIU-VOS-HI, ANUNCIAU-VOS-HI

Forja i Electricitat, C.B.

Barreres i tancaments
Portes basculants
i enrollables
Carpinteria metalica
Acer inoxidable
Decoració

Instal·lacions
elèctriques
Automatismes
Contraincendis
Manteniment
i reformes.

Tel. 51 97 05
C/. Cristòfol Colón, 15

Tel. Mòbil 939 66 72 55
07360 LLOSETA (Illes Balears)

*Restaurant
Cafè Carbone*

Dimarts
tancat

Ctra. de Manacor, km 28 • Tel. 64 65 04 • 07230 Montuïri

NO A LA IMPOSICIÓ DEL CASTELLÀ

NO AL GENOCIDI LINGÜÍSTIC CONTRA LA LLENGUA INDÍGENA

ESTIMA EL TEU PAÍS, ESTIMA LA TEVA LLENGUA.

TENIM DRET A SER ATEOS EN LA NOSTRA LLENGUA.

C/. Sant Vicenç de Paül, n° 26
07350 Binissalem • 182056

Automòbils PLA DE NA TESA

Compra i venda de vehicles
C/ Weyler, 12 • Tel. i fax 60 04 45 Pla de Na Tesa

c/ Barranc, 20 • Tel. 40 18 58 • Gènova

TENNIS SON RIGO

Tennis
Futbol-sala
Håndbol
Petanca
Cir. footing

Squash
Volei
Mini-golf
Tennis taula
Gimnàs

Final Avda. Son Rigo • Tel. 74 33 66
Somtimes • Palma de Mallorca

CAN TITO RESTAURANT

PEIXOS I MARISCS FRESCS
CUINA MALLORQUINA

c/ Palmera, 6 • Tel. 27 10 16 • 07006 El Molinar (Palma)

SERVIAUTO ARENAL S.A.

SERVEI OFICIAL

Carretera Militar, 185 • Les Cadenes
Tel. 26 81 11 • Fax 74 32 77
07006 S'Arenal-Palma (Mallorca)

RESTAURANT S'HOSTALOT

Menú dies feiners: 650 ptes. Cuina Mallorquina
Porcella rostida • Escaldums • Carn Torrada

Camí Vell de Sineu, km 5 • Tel. 42 87 12
S'Hostalot

Toldos ARAGON

ENVELATS BALCÓ - TERRAÇA - CAPOTES-
ENVELATS PLANS - COBERTORS PISCINA -
LONES - TREBALLS A MIDA

Aragó, 112 • Baixos
Telèfon 27 01 00

07008 - Palma de Mallorca

Carrer de
Manacor, 121-C

Tel. 27 85 18

07007 Palma de
Mallorca

Tallers RIGO

ELECTRÓNICA INDUSTRIAL

REPARACIÓ DE COMPRESSORS FRED,
BOBINATS DE MOTORS ELÈCTRICS,
BOMBES SUBMERGIDES,
GRUPS DE PRESSIÓ,
FEINES DE TORN I RIBOTEJAR

Camí dels Reis, s/n Passatge Particular
Tlf. 76 01 50 (3 línies) - Fax 76 02 28 - 07009 SON CASTELLÓ
Tlf. 31 04 63 - Fax 31 31 07 - Polígon can Buñol - EIVISSA (Illes Balears)

PETITS ANUNCIS

BORSA
IMMOBILIÀRIA

Llog per dies apartament a Palmanova. És ideal per trobades amoroses. Tel. 469441.

Deixaria cambra doble a casa compartida, jardí i hortet. Molt econòmic. Preferentment gent jove. A Santa Ponça, urb. Galatzó. Tel. 671419.

Traspàs fusteria al carrer d'Antoni Rosselló a la barriada de la Soledat de Ciutat. Tlf. 271065

Lloc solar de tres quarterades al carrer de les parcel·les de s'Arenal, apropiat per a restaurant o gran superfície. Tel. 660484.

Per no poder atendre, se traspassa restaurant en ple rendiment a Badia Gran. Tlf. 741191.

SERVEIS
PROFESSIONALS

S'ofereix jardiner amb coneixements de cuina. Demanau per en Lluís. Tel. 604790.

Cerc feina per guardar nins petits a ca seva a a ca meva per les zones de Sineu i Maria. Tel. 525380.

La Casa Catalana de Mallorca ensenya ball de bot i sardanes. Tel. 753559.

Si vols fer feina amb els àngels, apunta't al "Taller dels Àngels". Informació al telèfon 281642 (Xesca).

El Trio musical Metropolita s'ofereix per actuar en ball de saló per a la tercera edat, Insero o hotels. Preus econòmics. Tel. 652674.

Cerc feina per guardar nins a Can Picafort o Inca. Carrer Nou, 5, Maria de la Salut.

S'ofereix pintor empaperador, econòmic, seriós, ràpid i net. desplaçament per tot Mallorca. Tel. 203239

Bugaderia Lliterma. Autoservei, rentat en sec i en ba-nyat, neteja de catifes, servei ràpid. C/ Virgili, 17. Tel. 266331. Can Pastilla.

Planxisteria, pintura, mecànica. Taller San Francisco. Camí de Son Fangos. Tel. 490314. Es Pili-lari.

Pneumàtics Son Ferriol. Equilibrat de rodes, canvi de rodes i pegats, alineament de direccions assistida per ordinador. Avda. del Cid, 73. Tel. 427553. Son Ferriol.

Si teniu qualche vidre trencat, crida al 473819 i el vos posarem tot d'una.

Cerc feina per fer a ca meva. Tipus ceràmica, sabates o similar. Tel. 297067.

Cerc feina de representant d'arts gràfiques o comercial de publicitat. Tel. 297667.

Es confecciona o arregla qualsevol peça de vestir, cortines, coixins, etc. Tel. 771005.

Es passen treballs a màquina i per ordinador. Netejat i rapidesa. Tel. 771005.

Televisors, vídeos, ràdio-cassettes, els arreglam. Electrònica J. Garcies. C/ Francesc Frontera, 10. Tel. 264335. Coll d'en Rabassa.

Gabinet de Psicologia. Neurosis, trastorns de caràcter, psicoteràpia infantil, depressió. Tel. 427193.

Venc figures de guix per a decorar. Cinquanta models diferents. Preus sense competència. Des de 150 ptes. unitat. Servei a domicili. Comanda mínima 5.000 ptes. Truqueu els horabaixes i vespres. 294444.

Cerc feina per guardar nins a la comarca de Cala d'Or. Tlf. 842156.

PERSONALS

Al·lota de 17 anys s'ofereix per a feina seriosa o per a donar classes d'EGB. Tel. 677727.

Vull deixar d'ésser esclau dels castells. Cap partit polític m'ajuda a aconseguir la llibertat. Me vols ajudar tu? Telefona'm al 964 531 175. Josep Casalta.

Atenció, catalans i catalanes independentistes. Vull cartejar-me amb tots vosaltres. Estic boja pel bon rock català: Sau, Els Pets, Lax'n'busto. No us talleu i escriu a Marta. Indústria, 114-08030 Malgrat de Mar.

Al·lots i al·lotes! ens agradaria cartejar-nos amb gent de tots els Països Catalans, des de Perpinyà a l'Alguer, les Balears i València, de 17 a 21 anys. Escriu-nos les vostres contribucions per la independència i de segur que formarem una gran penya catalanista

i independentista. Isaben Canela i Cinta Arasa. Apartat 129-43830 Torrendenbarra.

Als Països Catalans es fa molt bona música! M'agrada, però, en especial la que surt de Mallorca a càrrec d'en Tomeu Penya. Independentistes, si somnieu en una nació lliure plena de música catalana i de vibracions nostres, escriu-me: Francesc Bujet. Passeig del Migdia, 32-2-3-17200 Palafrugell.

Ens agradaria cartejar-nos amb al·lots i al·lotes que com nosaltres estiguin penjats/penjades per Lax'n'busto i que defensin la nostra llengua. Raquel Llagostera Costa. Gardènia, 4-08880 Cubelles.

Cercam gent entre els 18 i els 45 anys per excursions, sortides, etc. Abstenir-se els qui vagin de mala fe. Apartat 1.792 Ciutat.

Pensionista de 78 anys, 1'80 d'altària, català. Vull conèixer senyora pensionista entre el 50 i 70 anys, per no estar tot sol. Tenc bona pensió i pis amb 5 habitacions i dos banys. Cerca'm al 462536. Ferran.

Hola! Som una al·lota felanixera. Som molt independentista, i estic boja pels Sau, pels Ocults i pels Pets. Segur que si m'escriu feim una gran amistat. Som molt divertida. Adéu. M. Glòria. Carrer d'en Magallanes, 29-07670 Porto-colom.

Senyor seriós i responsable de 53 anys. S'ofereix per cuidar senyor major i atendre'l en totes les seves necessitats. Per entre vista podeu escriure a n'En Carles. C/ Reis Catòlics, 31-07008 Ciutat de Mallorca.

Vull intercanviar revistes, còmics, fanzines i adhesius amb tots aquells joves que estiguin orgullosos de tenir sang catalana o basca a les seves venes. Pau Arranz. C/ 2 Volta 31-07209 Son Mes-quida-Mallorca.

Viudo mallorquí de 52 anys, abans casat amb una estrangera, se relacionaria amb mallorquina de 35 a 45 anys. També podria ser estrangera, però mai forastera. JABP. Apartat 161-07600 s'Arenal.

Cerc al·lota fins els 33 anys amb les ungles llargues, romàntica, una femella maca. Escriu-me a: Óscar, C/ Ausías March, 36-6-1 07003 Ciutat.

Jove de 29 anys, fadrí, amb estudis universitaris, agradós i simpàtic, desitjaria conèixer

al·lota formal de 20 a 27 anys. M'agrada el ball de saló i som bastant actiu. Anima't i escriu-me a l'apartat 690 de Ciutat.

Estudiant de ciències polítiques de 26 anys. Som independentista andalusí i m'agradaria mantenir correspondència amb independentistes catalans. Antonio. Apartat 74 Sant Fernando (Cádiz).

Hola! Soc un noi de 12 anys. En dic Josep i soc del Barça. m'agrada el futbol i el bàsquet. Vol-dria cartejar-me amb alguna persona. Sóc català. Escriu-me. Josep Chillida. C/ la Bassa, 23 43530 Alcanar (Tarragona).

Hola, Em dic Raquel i tenc 14 anys. Tenc ganes d'escriure'm amb gent de 14 a 16 anys. Si vols escriure'm... Raquel González-C/ Ansel Calvé, 13, 1^a 3^a-08950 Esplugues de Llobregat (Barcelona).

Atenció amics i amigues! Si voleu conèixer gent (25-55 anys) per fer activitats com excursions, sortides, sopars, etc., acostau-vos el divendres de 20'30 a 22'00 a la Cafeteria Niza de la Plaça d'Espanya de Ciutat.

COMUNICATS

La Generalitat de Catalunya ofereix a entitats i de franc llibres, fulletons i material informàtic sobre la nostra història nacional. Per rebre'ls, cal enviar una sol·licitud a la Generalitat fent esment de l'entitat, adreça, telèfon, l'ús que hom en pensa fer i el nom complet del qui fa la petició amb la signatura i segell de l'entitat. Molt indicat per a professors d'història, ciències socials, català, centres d'ense-nyament, biblioteques...

Si vols rebre la revista L'ILLA gratis, la pots demanar a Edicions Bromera, Polígon Industrial, 46600 Alzira. Tel. 96-2402254

Per a tots aquells i aquelles que vulguin lluitar contra l'invasor, contra els traïdors, contra l'explo-tació obrera, i per una terra lliure i catalana, els Maulets tenim obert l'apartat de correus 349 C.P. 43480 de Salou (Tarragona), per a qualsevol informació o col·laboració contra l'ocupant.

Si voleu rebre una subscripció gratuïta al Butlletí de la Fundació per la Pau (entitat contra l'armamentisme i la guerra) podeu adreçar-vos al telèfon (93) 3025129 o al carrer Pau Claris, 89, Barcelona 08010.

Si voleu rebre llibres en català gratuïts sobre diferents temes d'actualitat, socials o teològics, sols us cal escriure a *Cristianisme i Justícia*, carrer Roger de Llúria, 13, Barcelona 08010, o telefonau al (93) 3172338.

La delegació catalana de la CSEM, grup d'ajut als països de l'Est, fa una crida per enviar roba, menjar, sabates, medicines etc. Per demanar adreces on enviar-ho personalment, podeu adreçar-vos a: Benjamí Planes, CSEM, passatge Miquel Carreres, 11, 08206 Sabadell. Tel. (93) 7262 918.

Professora titulada fa classes de solfeig, piano i harmonia. Individuals i en grup. Tel. 756114. Magdalena.

Universitària fa classes de repàs d'EGB i català a la zona de Pere Garau de Ciutat. Tel. 243383.

Si voleu intercanviar adhesius, revistes, informació, etc, sobre el tema d'alliberament nacional, escriu a l'Associació «Xavier Romeu». Apartat de correus, 36. 43480 La Pineda. Tarragona.

El Consell Nacional Català ofereix diversos llibres, gratuïtament, a tot aquell que els demani, al voltant dels drets i història de la comuna pàtria catalana. Podeu escriure a l'Apartat 15.071 de Barce-lona-08080.

Si voleu rebre informació sobre les Joventuts d'Esquerra Republicana (JERC), i rebre els nostres butlletins, escriu ara mateix a: JERC-Illes. Santiago Russinyol 1, àtic. 07012 Ciutat de Mallorca.

Estam interessats en un intercanvi cultural amb persones i institucions dels Països Catalans que desitgin informar-nos sobre el passat i el present dels dits països i estiguin interessats en qüestions vinculades a l'Argentina. Escriu-nos a: Baigorria 1337 .200 Rosario-Argentina.

Acció Cultural del País Valencià i el Bloc Jaume I ja és a Internet. Si voleu intercanviar propostes d'acció i lluita, o informar d'activitats, etc., podeu connectar: ACPV@vlc.servicom-es

Si voleu col·laborar amb "Ajuda per als nens del carrer", grup català d'ajut a nins abandonats sobretot a Sud-Amèrica, podeu informar-vos al telèfon 93/6666354 o ingressar donatius a la Caixa 2100-3071** 721010.

Vos recomanem boicotejar les ONG's espanyoles AGNUR España, Médicos del Mundo i Unicef amb els bancs espanyols Central Hispano i Banco de Santander que els donen suport.

Grup que té com a finalitat aconseguir la màxima difusió de independentisme arreu de la nació catalana vos enviarà mostres de material editat. Esperam les vostres idees i la vostra col·laboració. Escriu a l'Apartat 13.203-08080 Barce-lona.

Subscripcions gratis a còmics en català per a nins de 6 a 10 anys. "El Llaüt de Xàbia" -Apartat 53-Xàbia 03730 Patrocinat pel Magnífic Ajuntament de Xàbia.

Cursos gratuïts de llengua andalus. Podeu adreçar-vos a: LLENGUA (Ensenyansa a Dittansia de la Yerwa Andalus) P. Pedro Romana, 1-4-2-14007 Còrdova.

Si quies recibir el Puxa Asturias en to casa, y de baldre, sólo tienes qu'enviar la direicion a: Endecha Astur-Puxa. Cai Liangreu, 10, 2^a-Xixon 33206-Asturies.

La meua col·lecció té 20.000 adhesius polítics. Faig exposicions. Crec persones que hom facin arribar enganxines de l'Esquerra Revolucionària. Panie-llo-Apartat 139 - 22400 Monsó-Osca.

Necessit vaqueria de devers 4 quarterades per llogar al pla de sant Jordi de Ciutat. Telefonau-me al 821405 horabaixes.

"El Full" és una publicació interna de l'Associació Roca i Ferreres. Si voleu rebre'l gratuïtament comuniqueu-nos el vostre nom

Motos
Salom

Jeroni Pou, 9 • Tel. 468136
Tomàs Forteza, 24 • 462686

i adreça: Apartat de correus 9247, 08080 Barcelona.

Lluita, la revista de l'independentisme valencià és a Internet: <http://www.estelnet.com/lluïta>.

Els damnats a mort als Estats Units tenen dues planes a Internet. www.en.com/penn-pals/drow.html * www2.dcccl.com/lltflwr/inmates. Index.html.

Si voleu afiliar-vos a sindicats nacionals catalans: C. S. C * 93 4541188.

El Centre d'Educació d'Adults la Balanguera de Ciutat t'ofereix classes de: cultura general, graduat escolar, preparació proves de FP1 administratiu i sanitari, cursos de lleure. Truqueu de dilluns a divendres, de 10 a 13 h. al 730265. Queda clar que l'oferta és pública. Ho paga Espanya amb els nostres doblers. Aprofiteu-vos-en.

Oferim de franc cursos bíblics i subscripcions a revistes cristianes en català: Ajuda Evangèlica dels Països Catalans. Apt. de Correus 1.022. 12995 Castelló. Tlf. (964) 207607.

Els Castellans de Mallorca, necessitem gent! Si t'agrada passar-ho bé. Si vols tenir nous amics sans i saludables. Si t'agrada fer pinya amb un projecte nou: Festa Castellera!! Vine a veure'ns!! Assagem els dissabtes a l'Escola d'Adults son Canals. Carrer son Canals, 10. Telèfon 452414, Isidre.

Pintors, escultors, fotògrafs, etc., interessats en exposar les seves obres, així com gent interessada en comprar o simplement en visitar l'exposició del moment, podeu passar pel Café es Museu. Carrer Guillem Timoner, 10-Felanitx.

BORSA DEL
MOTOR

Si vol un cotxe nou de la nostra gamma, véngui i en parlem. Agència oficial Renault. Tel. 413867. Son Ferriol.

Desaparegut Opel Astra Blanc, PM-7017-BV. Peugeot 106 vermell PM-8654-BZ. Opel Astra blanc PM-7017-BV. Peugeot 106 vermell PM-8654-BZ. Peugeot 106 blanc PM-6255-CM. Gratificaré amb 25.000 ptes. per cada cotxe. Tlf. 630286.

Desaparegut Peugeot 106 vermell PM-8654-BZ. Es gratificarà amb 25.000 ptes. Tlf. 630286.

VENDES

Venc piano marca TLEYEL, un quart de coa, en bones condicions. Mig milió de pessetes. Tlf. 939 373 151.

ANUNCIAU-VOS DE FRANC A L'ESTEL de Mallorca

Nom.....DNI.....

Cognoms.....Tel.....

ATENCIÓ

- Escriu un sol anunci per cupó
- Usau lletres majúscules
- Escriu dins el quadre el text

Ompliu aquest cupó i enviau-lo a:
L'ESTEL de Mallorca. Apartat de Correus 124. 07600 S'Arenal de Mallorca

La literatura de Miquel López Crespí, testimoni d'un temps

MATEU MORRO I MARCÉ, HISTORIADOR

Gabriel Janer Manila, Miquel Ferrà Martorell, Llorenç Capellà, Miquel López Crespí, Antoni Serra, Antònia Vicens, Maria Antònia Oliver, Guillem Frontera, Baltasar Porcel, Antoni Mus, etc., oferien una obra molt útil en un moment on hi havia poc on agafar-se per interpretar una societat en canvi accelerat

La narrativa de finals dels seixanta i dels setanta va tenir molta importància en la formació d'un pensament crític davant la realitat mallorquina. La presència d'un grup nombrós de narradors va esser una de les mostres del deixodiment de la literatura mallorquina d'aquells moments, i en va esser un factor d'actualització i d'acostament a la societat. Per primera vegada la prosa, i amb un nivell de qualitat i maduresa prou acceptable, desplaçava la poesia com a gènere literari estelar -que havia regnat de manera absoluta des dels inicis de la Renaixença-, aprofitant el treball d'innovació formal i temàtica que havien fet, amb anterioritat, escriptors com Llorenç Villalonga, Jaume Vidal Alcover o Blai Bonet. Aquell esclat, per tant, no va esser tan sobtat com aparentava, tenia al darrere un llarg procés de preparació, però es va trobar en un context social i polític que l'afavoria. Gabriel Janer Manila, Miquel Ferrà Martorell, Llorenç Capellà, Miquel López Crespí, Antoni Serra, Antònia Vicens, Maria Antònia Oliver, Guillem Frontera, Baltasar Porcel, Antoni Mus, etc., oferien una obra molt útil en un moment on hi havia poc on agafar-se per interpretar una societat en canvi accelerat.

No ens podia passar desapercebut un López Crespí que tren-

cava absolutament amb el món ideològic de la nostra intel·lectualitat tradicional

Després de molts d'anys de predomini d'una mateixa estètica i una mateixa moralitat, que amb les figures menors de l'escola mallorquina havia derivat cap a un notable estancament, en el món literari mallorquí hi apareixia tota una fornada renovadora. Uns escriptors joves que volien parlar d'allò que realment passava a la societat mallorquina, i cercaven un llenguatge propi en un país de narradors escassos, i així i tot poc coneguts. Costava molt de desfer-se d'uns cànons que semblava que havien d'esser aptes per a totes les èpoques, entre altres coses perquè la literatura catalana no havia pogut tenir un procés evolutiu normal, la llarga nit del franquisme havia exercit una influència destructora tan profunda que res se n'havia alliberat. Sense ensenyament de la llengua, sense mitjans de comunicació, sotmesos a una rígida censura, el fet literari no deixava d'esser també un fet de resistència cívica. En gran mesura s'havia de començar quasi de bell nou. Per això cada un d'aquells llibres, en ell mateix, tenia una potència crítica extraordinària: d'entrada perquè les situacions i els personatges que apareixien duïen a tot un exercici de repàs de la història recent de Mallorca -començant pel mite de la Guerra Civil i acabant per la nova societat engendrada per l'economia turística-. La literatura s'acostava a la societat i una part d'aquesta societat responia llegint, i seguint amb interès el treball de cada un d'aquells joves autors. Per això, joves i delerosos de novetats, no ens podia passar

desapercebut un López Crespí que trencava absolutament amb el món ideològic de la nostra intel·lectualitat tradicional.

Les plomes de Josep Maria Llompart, Gregori Mir, Miquel Ferrà Martorell, Miquel López Crespí o d'Antoni Serra, en aquest context tan empobrit, duïen a terme una funció importantíssima

Miquel López Crespí en els seus textos literaris, però també en els seus articles, transpuava un món cultural nou i uns fonaments ideològics originals. Sorgia un escriptor de vena, rebel, amb un instint vital d'insubmissió, impregnat d'una història, la seva, a la qual no volia renunciar: la del seu pare, pres per antifranquista, picant esquerda a les carreteres; la d'una avior de pàgesos de sa Pobla, aferrats a la terra i al treball; la d'una Mallorca de la postguerra trista i en blanc i negre, com la de No-Do, i la d'una Mallorca turística, més acolorida, que estava engegant totes les altres.

En Miquel escrivia a la premsa diària articles de crítica literària, defensava abrandat el compromís social de l'escriptor, segurament en posicions no massa llunyanes del realisme social, i adesiara ja començava a guanyar qualche premi. Miquel López Crespí, sobretot, ens aportava referències culturals de primera necessitat: Maïakovski i Bertolt Brecht, però també Joan Brossa o Bartomeu Rosselló-Pòrcel. Entre línies, en aquells escrits sobre literatura francesa o nordamericana, hi enteníem missatges d'inequívoca vocació política, missatges d'heterodoxia que passaven per malla als censors i, a vegades, també als lectors. El paísatge no era gens engrescador: el vell dictador agonitzava, pels diaris sabíem que hi havia indrets on s'aixecava un veritable clam per la democràcia, i miràvem al nostre entorn i vèiem una societat conformada i indiferent. Les plomes de Josep Maria Llompart, Gregori

Mir, Miquel Ferrà Martorell, Miquel López Crespí o d'Antoni Serra, en aquest context tan empobrit, duïen a terme una funció importantíssima.

Lluny de doctrinarismes i mandarinats, Miquel López Crespí escrivia textos crítics i personals. L'herència del maig de 1968 era la seva herència, i feia seva la història dels derrotats i dels heterodoxos de tots els temps

López Crespí escrivia des de posicions marxistes. Des d'un marxisme obert, creatiu, plural, ric de matisos, que feia veure a la llengua la seva distància de l'estalinisme i el comunisme oficial. Ningú que llegís amb atenció aquells escrits hi podria detectar res de semblant a l'encarcament propi de qualsevol dogmatisme. Lluny de doctrinarismes i mandarinats, Miquel López Crespí escrivia textos crítics i personals. L'herència del maig de 1968 era la seva herència, i feia seva la història dels derrotats i dels heterodoxos de tots els temps. El seu missatge era literari, però d'una densitat inequívoca i fàcilment ubicable. Miquel López Crespí, en un procés d'autodidactisme no molt diferent del de la majoria dels joves escriptors de la seva generació, duïa a la literatura mallorquina contemporània la tradició d'una esquerda crítica i alliberadora. Potser, sobretot mirant-ho amb ulls actuals, amb una alta dosi d'utopisme, però recollint tot un aspecte fonamental de la història del segle XX. El que més valorava de la història del moviment obrer era la capacitat de trencar cadenes, no la d'engendrar burocràcies o aparells d'estat policials. El nacionalisme, la vivència d'home d'esquerres, l'oposició a tota forma d'opressió, formaven en ell un tot, una glopada furiosa d'aire vital, que sortia de portar a la sang la urgència de lluitar contra la injustícia d'una manera activa, i duïa a un treball frenètic, més o menys encertat, però riquíssim de resultats i d'experiències. Ω

Fa 9 anys que en Fernando Romero de Málaga regenta la Cafeteria Ibañez a Lloseta. Despatxa els plats combinats i els menús a 800 ptes.

En Vicenç Canals és l'ajudant del Taller Avinguda de Lloseta. El seu padri, Gabriel Fontanet és l'amo del taller.

En Joan Llompart d'Alcúdia va inventar ja fa tres anys el Llum de Nit. Va en cera líquida ecològica i dura 40 hores. El trobarem a la Tecnoturística.

Fa un any que na Catalina Perelló ha obert la Botiga Aucells i Grans al carrer de darrera la Plaça Major de Binissalem.

C/ Estació, 5
(Davant Estació Tren)
Tel. 51 98 12
07360 LLOSETA

PROU d'IMPOSTOS!

ABUSIUS

- :- Prou de peatges a les autopistes!
- :- Prou a l'electricitat més cara d'Europa!
- :- Prou als telèfons més cars i dolents d'Europa!
- :- Prou a la vergonya de la RENFE!

PERQUÈ MADRID NO ES QUEDI AMB ELS NOSTRES DINERS

RICARDO Y NACHO / EL MUNDO

NOticiari de la LLEngua CATalana

Sobre l'imperialisme Espanyol i Francès.

L'ajuntament de Perpinyà, capital de la Catalunya Nord, va decidir fa uns mesos revisar els noms del cadastre i escriure'ls correctament, és a dir, amb la grafia catalana normativa. Aquesta senzilla operació ha aixecat les ives del sempre vigilant prefecte, Bernard Bonnet, que ha presentat un recurs al Tribunal Administratiu de Montpeller per l'ús d'un idioma inferior al de l'Imperi. Mentre la Generalitat demana garanties del govern francès d'un millor tracte a l'ensenyament del català a la Catalunya Nord, petits funcionaris amb complex de Gran Germà orwellià juguen al retard. Bonnet faria de romà en un llibre d'Astèrix.

El diari ABC, delegació catalana, dedicava divendres passat portada i editorial a les vel·leïtats de l'alcalde de Barcelona. Segons denunciava amb vehemència el rotatiu madrileny, un acord entre els tres grups de govern municipal provocarà que el pròxim dia set s'aprovi un reglament que "busca esborrar dels usos municipals -retolació, notificacions, impressos, circulars...- el bilingüisme, per convertir Barcelona en la ciutat tancada i provinciana de què parlava dies enre Vargues Llosa". L'ABC no ha pogut digerir que l'Ajuntament de Barcelona hagi optat per expressar-se preferentment en l'idioma propi del país. Però el cas és que en el mateix número, del mateix dia, el diari capitalí no dubtava a publicar un anunci del mateix Ajuntament, referent al calendari de cobraments del 1997, només en català. En bona lògica, s'hi hauria d'haver negat mentre l'Ajuntament no els agjuntés, per publicar-la al costat, la versió castellana. Però no. Perquè la pela és la pela. També allà. I la pesseta també es pot escriure amb una sola essa.

Tret del diari AVUI del dia 2 de febrer de 1997. Pàgina 3 i última

Amb el PP i la unitat de la llengua es pot aplicar la dita Digue'm com votes i et diré qui ets. Com vota el PP? A Madrid, sempre ho fa en el mateix sentit contrari -o, com a mínim, no pas a favor- de la unitat de la llengua catalana. Per exemple, el senador Vidal-Quadras, que en el passat havia fet fins i tot una exposició molt didàctica de la unitat de la llengua comparant-la amb la unitat de l'anglès i recordant que un neozelandès pot ser, perfectament, professor d'anglès, aquesta setmana hi va votar en contra. Amb la millor de les intencions, els seus companys del PP català el van criticar. Però, dijous, el PP es va trobar al Parlament de Catalunya amb dues votacions relacionades amb la defensa del català. En la primera, sobre el seu ús en l'Administració perifèrica de l'Estat, el PP va considerar que els ciutadans de Catalunya tenen dret a ser atesos en les dues llengües oficials i hi va votar a favor. En la segona, més pràctica, sobre la inclusió del coneixement del català entre els mèrits per a beques d'estudi de futurs jutges i fiscals, hi va votar en contra. És a dir, a favor de la teoria i en contra de posar-hi els mitjans. Així és.

Tret del diari AVUI del dia 16 de febrer de 1997. Pàgina 2.

En Pere Solbes, darrer ministre de Economia i nascut a Pinoso, va signar l'ordre d'emissió per part de la Fàbrica Nacional de Moneda i Timbre de Espanya, d'una peça de 50 Ptes, en la qual figura l'imatge d'en Felip V, Duc d'Anjou e instaurador de la dinastia borbònica. El que vingué a Catalunya a fer-nos ésser espanyols per la força de les armes i de l'assassinat. Ostres, ¡quins collons!

Castellà obligatori, català optatiu.

Obligatorietat. Aquesta es una de les claus del debat sobre el nou projecte de llei lingüística que gira al voltant dels drets individuals en relació a la llengua. El conseller Joan Maria Pujals proclama que 'la nova llei garantirà el dret individual de elecció de qualsevol de les dues llengües oficials i impulsarà el ús de la llengua pròpia de Catalunya'. El Partido Popular es reafirma en que 'no acceptarà imposicions de cap tipus'. ¿De cap tipus?, es preguntaren des de ERC. ERC fa la seva aportació al debat. Francesc Ferrer Gironès -diputat independent en Esquerra i amb un llarg historial de pacient i documentat activista en favor de la normalització del català- ha recopilat, per ara, 13 lleis espanyoles, 73 reials decrets i 23 ordres ministerials per demostrar que la legislació estatal té en matèria de lingüística un caràcter asimètric al donar-se una situació de 'castellà obligatori, català optatiu'. Això és, els ciutadans que vulguin viure plenament en català a Catalunya es troben respecte als ciutadans que volen viure en castellà en una situació discriminatòria a la hora de exercir els seus drets lingüístics, per lo que és necessària una llei que acabi amb aquesta discriminació.

De aquesta documentació recopilada es dedueix, segons aquesta argumentació, que la normativa estatal, vigent també a Catalunya, imposa als ciutadans l'obligatorietat de utilitzar l'espanyol en molts àmbits de la activitat quotidiana de manera que la llengua queda convertida en preeminent entre que, en les corresponents comunitats autònomes es permet amb caràcter 'optatiu' i 'subordinat' el ús del català i de les altres llengües oficials de manera que, a vegades, el ús d'aquestes llengües es legalment 'insuficient' al no reconèixer l'eficàcia jurídica i al precisà de la pertinent traducció del castellà. ERC aportarà aquesta documentació a la ponència parlamentària conjunta que ha de elaborar la 'lleí del ús de les llengües oficials a Catalunya'. El seu objectiu es facilitar nous elements de discussió sobre la llibertat de opció a utilitzar una o una altra llengua i la corresponent obligatorietat de respectar aquesta llibertat. Els republicans, a l'hora, pretenen amb aquest informe, segons Ferrer Gironès, 'desmascarar la incoherència de aquells sectors, especialment del Partido Popular i a vagades del PSC-PSOE, que es presenten com a acèrrims defensors de les llibertats indivi-

duals en front a la mes mínima obligació en matèria lingüística en la legislació catalana, però que accepten el caràcter imposessiu existent en la legislació espanyola'. Aquesta documentació ofereix un bullit de normes dictades any rera any, no elaborades amb consens, si no per decisió del govern central de torna o per la majoria parlamentària del moment, y que cobreix els mes diversos aspectes de la activitat quotidiana del ciutadans'.

La llista podria ésser immensa ja que àdhuc obliga a utilitzar la llengua espanyola en els envasos dels preservatius i en reglamentacions que van des de els alls a la venda de carxofes o de la ramaderia bovina.

La enumeració de algunes de aquestes normes, que en el seu articular tracten la qüestió lingüística, posen de relleu sistemàticament aquesta asimetria entre 'castellà obligatori, català optatiu' en qualsevol àmbit de la vida ciutadana.

Alguns exemples:

Reial decret 1348/1985 que aprovà el reglament d'ordenació de les assegurances privades.

Llei 11/1988 sobre patents.

Reial decret 58/1988 sobre protecció dels drets del consumidor en el servei de reparació dels aparells domèstics.

Llei 11/1988 de protecció jurídica de las topografies dels productes semiconductors.

Reial decret 1122/1988 que aprovà la norma de etiquetat, presentació i publicitat dels productes alimentaris envasats.

Llei 32/1988 de marques comercials.

Real decret 1997/1989 que aprovà el reglament del registre mercantil.

Llei 25/1990 sobre el medicament.

El diputat Ferrer preguntà al Partido Popular i a alguns sectors del PSC-PSOE 'si pensen proposar la modificació de la legislació estatal en matèria lingüística per eliminar el seu caràcter impositor u obligatori o per establir una igualtat en el tractament del castellà i del català, així com de les altres llengües oficials, de manera que els ciutadans puguin exercir els seus drets en català de la mateixa manera que ho poden exercir-los en castellà; això es, que es pogui viure i actuar plenament en català a Catalunya'. També els hi preguntà si, en aquest mateix sentit i en ares al respecte als drets lingüístics individuals, pensen proposar la modificació del article 3.1 de la Constitució que estableix que 'el castellà es la llengua espanyola oficial del Estat; tots els espanyols tenen el deure de conèixer-la i el dret a usar-la'.

Algunes de les normes estatals que regulen l'ús de les llengües. Poder judicial: Llei orgànica 6/1985 de 1 de juliol Article 231.

1.' A totes les actuacions judicials, els jutges, magistrats, fiscals, secretaris i de més funcionaris de jutjats i tribunals usaran el castellà, llengua oficial del estat'.

2.' Els jutges, magistrats, fiscals secretaris i demés funcionaris de

jutjats i tribunals podran fer ús també de la llengua oficial pròpia de la comunitat autònoma si cap de les parts s'hi oposes adduint desconeixement de ella que pogués produir indefensió'.

Marcas: Llei 32/1988 de 19 de novembre Article 16.

Tant la sol·licitud com els restants documents que es tinguin que presentar en el Registre de la Propietat deuran d'estar redactats en castellà. A les comunitats autònomes a on existeixi també una altra llengua oficial, aquests documents, a mes a mes del castellà podran redactar-se en aquella llengua.

Drets del consumidor: Reial Decret 58/1988, de 29 de gener. Article 81 'Tost els establiments dels serveis d'assistència tècnica dels aparells d'ús domèstic estaran obligats a exhibir al públic, d'una forma perfectament visible, al menys en castellà i amb caràcters deformat no inferior a set mil·límetres....'

Productes semiconductors: Llei 11/1988. Article 4.

'Tant la sol·licitud de registre com el resta de documents que hagin de presentarse en el Registre de la Propietat Industrial hauran d'estar redactades en castellà. En les comunitats autònomes a on existeixi també una altra llengua oficial, aquests documents podran redactar-se en aquella llengua, tenint que anar acompanyats de la corresponent traducció al castellà, que es considerarà autèntica en cas de dubtes entre ambdues'.

Registre mercantil: Reial decret 1597/1989, de 29 de desembre. Article 36.

'Els assentaments del Registre s'han de redactar en llengua castellana, ajustats als models oficials aprovats i a les instruccions impartides per la Direcció General dels Registres i del Notariat'.

Trànsit: Reial decret 229/1990, de 2 de març. Article 56.

'Les indicacions escrites de les senyals s'expressaran al menys en l'idioma espanyol oficial de l'estat'.

Medicaments Llei 25/1990, de 20 de desembre. Article 19.

'El titular de l'especialitat farmacèutica, proporcionarà informació escrita suficient sobre la seva identificació, indicacions i precaucions a observar en el seu càrrec. Els textos es presentaran, almenys, en la llengua espanyola oficial de l'estat'.

Etiquetat d'aliments. Reial decret 212/1992 de 6 de març. Article 20.

'Les indicacions obligatòries del etiquetat dels productes alimentaris que es comercialitzin s'expressaran necessàriament al menys en la llengua espanyola oficial de l'estat'.

Etiquetat de medicaments. Reial decret 2236/1993 de 17 de desembre. Article 2.2.

'Els textos es presentaran, al menys, en la llengua espanyola oficial de l'estat. A més, també es podran redactar en altres idiomes, sempre que en tots ells hi figuri la mateixa informació. En aquests casos s'acompanyarà la documentació acreditativa de la fidelitat de la traducció'.

Tret del diari La Vanguardia del dia 3 de març de 1997. Pàgina 16.

La manipulació del debat lingüístic

Jordi Barbeta

Fa uns anys, una tempesta carregada d'aparell elèctric va originar un important incendi forestal al parc nacional de Yellowstone (Wyoming), el més gran del Estat Units. El vent va propagar les flames amb facilitat, de manera que les hectàrees de bosc arrasades augmentaven per minuts. Quan els bombers es van mobilitzar, van ensopegar amb grups ecologistes integristes que els barraven el pas. Consideraven els ecologistes que, igual que una causa natural havia originat l'incendi, un altre fenomen natural s'encarregaria d'apagar-lo, i que la intervenció dels bombers era una interferència en el procés natural. Un responsable del cos de bombers els va fer entendre que perseguien objectius diferents. Sembla que els va dir: vosaltres heu vingut a salvar la Terra i nosaltres només pretenem salvar Yellowstone.

L'anècdota resulta del tot extrapolable al debat obert entorn la nova llei lingüística, el més significatiu del qual és aquesta presentació interessada de la proposta com una interferència en un procés natural, que augmenta la pressió contra els castellanoparlants, genera conflicte entre drets individuals, amenaça la convivència... I tot això es diu, i sobretot s'escriu, quan encara no s'ha escrit ni una sola paraula del projecte de llei (!) com a premissa per concloure: el millor és no fer res.

Els arguments sociolingüístics que han aconsellat proposar un nou marc jurídic parteixen de la base que calen millors garanties per a l'ús del català per part dels catalanoparlants en tots els àmbits, i facilitar l'accés a la llengua autòctona als que, per les raons que siguin, encara no la fan servir. Tot plegat es fa amb la intenció de conservar una llengua que encara es troba en inferioritat manifesta per al seu desenvolupament, adoptant, però, totes les cauteles per tal d'evitar reaccions contraproduents respecte de l'objectiu final.

Inspiració i integrisme

Des d'un bon principi se sap, a més, que la nova llei lingüística que aprovi el Parlament no serà un text inspirat en la ideologia nacionalista de la coalició que governa la Generalitat, perquè aquest mateix govern s'ha imposat com a condició sine qua non la via del consens amb la resta de partits, nacionalistes i no nacionalistes. En aquest sentit es va crear una ponència conjunta de totes les forces parlamentàries, que fins ara s'ha reunit poques vegades i no ha redactat ni un sol mot. Paradoxalment la versió dominant, la impressió que domina, és que s'ha desfermat una radicalització nacionalista desproporcionada i allunyada de la realitat. A diferència, però, de la polèmica de fa uns anys, dirigida i administrada per la premsa de Madrid, ara és a la premsa de Barcelona on s'associa la nova iniciativa legislativa amb conceptes indesitjables i generadors de desprestigi: imposició, obligació, sancions... ¿D'on surten aquestes paraules, si

a ponència no ha escrit res i els criteris suggerits pel govern exclouen la nova llei qualsevol règim sancionador?

Hi ha una lluita evident per situar-se en el centre del debat. En la mesura que els partidaris de transformar la realitat desequilibrada són desplaçats mediàticament cap a un extrem del debat, els defensors de l'immobilisme ho tindran més fàcil per apoderar-se del centre del camp, disfressats de paladins del seny i la prudència, podran forçar el mateix d'un statu quo que, es miri com esmiri, perpetuarà la marginalitat de la llengua pròpia de Catalunya. La neutralitat, la imparcialitat, la no intervenció en un marc de desigualtat, és l'aposta més decidida a favor del poderós.

Hi ha, a més, una dimensió estrictament espanyola en la manipulació del debat. Cal recordar que l'ofensiva de l'any 94 va ser una utilització de la política lingüística com a excusa per desestabilitzar el pacte polític del PSOE amb CiU. L'operació no solament no va tenir èxit. Els mateixos que la van organitzar han hagut després de suplicar el suport polític dels nacionalistes catalans. La conclusió no pot ser més clara: mentre els nacionalistes continuïn mantenint el mateix grau de suport, es mantindran com a àrbitres de la política espanyola. L'única manera d'evitar-ho és arraconar el nacionalisme cap a la radicalitat, que sempre esdevé minoritària, en benefici, precisament, dels dos partits majoritaris d'àmbit estatal, que ja podrien somniar llavors amb majories absolutes o suficients.

No caldrà cap radicalisme. Els fariseus s'escandalitzen tots sols. Necessàriament, la nova llei haurà d'afectar interessos de tota mena, i el que no es pot pretendre és intervenir per no modificar res. No és possible donar entrada al català als àmbits on el seu ús és encara minoritari o insignificant sense afectar interessos gremials, corporatius, comercials i econòmics. Una llei lingüística com la que es proposa s'ha d'ocupar de com garantir-ne els diversos usos lingüístics, i no pot estar pensada per conciliar els interessos corporatius dels jutges val·lisoletans que aspiren a instal·lar-se a l'Audiència de Barcelona, ni les legítimes aspiracions a fer-se famosos dels cantants de rock en castellà, per moltes tribunes que ara els ofereixin tan interessadament.

Tret del diari AVUI del dia 20 d'Abril de 1997. Pàgina 18

Carod-Rovira denuncia pressions per encallar la normalització

Ho atribueix a alguns sectors econòmics potents. El secretari general d'ERC, Josep-Lluís Carod-Rovira, va denunciar ahir a Olot que els diputats que formen part de la ponència parlamentària per a la reforma de la llei del català han rebut pressions d'alguns sectors que volen impedir l'elaboració d'una nova llei del català, "vehiculant rumors" falsos. Uns rumors, va afegir, que es basen en "elements de confusió amb l'objectiu d'impedir que la ponència tiri endavant el projecte previst de renovar el marc legal de la llengua a Catalunya". Carod-Rovira no va identificar de forma concisa qui fa aques-

tes pressions, però sí que va dir que s'extrau de grups econòmics potents. Va advertir, però, que "la ponència és sobirana" i que no admet pressions de cap mena.

Una bona prova de la confusió que es difon a través d'alguns mitjans informatius de Barcelona és el fet que a la Junta d'Andalusia ahir donaven per fet que la nova llei és el manifest dels 300 intel·lectuals que demanen que a llarg termini el català sigui l'única llengua oficial. El conseller d'Educació i Ciència andalús, Manuel Pezzi, fins i tot va arribar a declarar que "hi haurà partits i col·lectius que aniran al Tribunal Constitucional" contra la nova llei, perquè la Carta Magna atorga al castellà el caràcter d'idioma oficial de l'Estat. Tot això es va produir quan de fet la nova llei encara no està redactada, i quan no hi ha cap partit que pretengui suprimir-hi el caràcter oficial del castellà. El secretari general d'ERC serà el portaveu de la ponència conjunta del català a partir de dimarts vinent. El líder d'ERC va aprofitar per anunciar que el seu partit presentarà la diada de Sant Jordi, patró de Catalunya, un manifest de deu punts en què es reivindica la normalització plena del català.

Tret del diari AVUI del dia 20 d'Abril de 1997. Pàgina 19

Els bisbes i l'aprenentatge del català

JAUME SOBREQUÉS

La dita pau social, en aquesta qüestió, s'ha fonamentat en una imposició del castellà sobre el català, en la renúncia imposada als drets lingüístics dels catalans. Estimat Jaume: Durant massa temps l'Església espanyola, i amb ella la catalana, ha estat callada davant els grans problemes que el país tenia plantejats com perquè ara, que es decideix a parlar, hagin de plasmar-la per aquest motiu. Més encara, en una societat democràtica ningú no pot censurar aquelles persones o institucions que, en el compliment de la seva responsabilitat, sobretot si es tracta d'entitats públiques amb una gran força de penetració social i amb un gran poder comunicacional, tenen el coratge d'expressar-se en el sentit de marcar camins a aquells als quals representen o tenen el deure d'orientar.

Així ho fan, Jaume, els partits polítics o els portaveus d'organismes públics i d'institucions socials, culturals o econòmiques. Per què no pot fer-ho l'Església catòlica? És clar que allò que molesta alguns no és el fet que la jerarquia catòlica parli de determinades qüestions, sinó que no ho faci en el sentit que aquells que la censuren desitjarien. Aleshores s'amaga la crítica al contingut al darrere de la farisaica censura al natural i democràtic dret a emetre determinades opinions.

PERQUÈ, amic Jaume, veig molt difícil que ningú mitjanament sensat que s'hagi llegit amb cura l'editorial del Full Diocesà dels bisbats de Girona, Solsona, Tarragona i Vic pugui sentir grans motius de desacord amb el seu contingut. Jo he fet aquesta lectura i la veritat és que no he sabut trobar-hi res reprovable, que no sigui de sentit comú, obvi, just i políticament acceptable. Que amplis sectors de catalans -no només de nous catalans, sinó dels que ho són de tota

la vida-pateixen una greu crisi d'identitat em sembla una gran obvietat. Aquesta pèrdua d'identitat, aquesta fluïdesa de catalanitat presenta, en ocasions, un caràcter d'autèntica claudicació o de traïdoria nacional. Que els bisbes, davant la indiferència que aquesta problemàtica produeix a alguns partits, vulguin ajudar els ciutadans a prendre consciència de qui són com a col·lectivitat nacional em sembla senzillament molt bé. Allò que mai no em va agradar fou que, durant tants i tants anys, l'Església fos còmplice amb el seu silenci de l'opressió que vivia el país sota el règim anterior.

SI ACCEPTEM de veritat les conseqüències d'allò que diu l'Estatut sobre el fet que el català és la llengua pròpia de Catalunya -al capdavant el més decisiu de l'articulat sobre la llengua; la resta, és a dir, la cooficialitat, fou una exigència forçada per les circumstàncies-, ningú no s'ha d'estranyar que s'hagi d'exigir que tots els ciutadans de Catalunya coneguin i aprenguin la llengua pròpia del país en el qual viuen i treballen. De fet, Jaume, la gent del poble mai no ha plantejat cap problema per aquesta qüestió. Les queixes, curiosament, provenen només de dirigents de determinades organitzacions o de responsables polítics que intenten treure profit electoral d'una innecessària i no volguda defensa de gent que ha estat exemplar en l'acceptació dels drets nacionals de Catalunya. L'exigència episcopal, doncs, no crec que vagi adreçada al poble menut, sempre respectuós amb Catalunya i que ha entès que l'aproximació a l'ús de la llengua catalana per part d'ell o dels seus fills era no solament quelcom just, sinó també un bon camí d'integració social i de promoció professional. L'exigència va adreçada a aquells que han mostrat una actitud més negativa i reàcia a aquest reconeixement. El mínim que poden fer els bisbes i el mínim que haurien de fer els polítics que es diuen catalanistes és insistir en aquesta exigència.

COM ja vaig dir-te en una ocasió, Jaume, em sembla evident que la dita pau social, en aquesta qüestió, s'ha fonamentat en una imposició del castellà sobre el català, en la renúncia imposada als drets lingüístics dels catalans i en la preeminència dels castellanoparlants sobre aquells que parlem català. Això no pot continuar. I si s'ha de pagar un preu, doncs s'haurà de pagar. Potser ha arribat l'hora que l'esforç el facin també uns altres. No et sembla? Una salutació ben exigent del teu amic de sempre.

Tret del diari AVUI del dia 20 d'Abril de 1997. Pàgina 22

D'Arrels cristianes a la nova llei del català

Els posicionaments episcopals sobre nació i llengua són tan antics com la polèmica que arrossegueu. Carles Sabaté BARCELONA. L'editorial d'avui del Full Parroquial de quatre diòcesis catalanes -Tarragona, Girona, Solsona i Vic- ha tret el fre de mà al debat social sobre la nova llei del català. Els posicionaments polítics inicials s'han desfermat arran del document episcopal, al qual han seguit altres propostes lingüístiques d'intel·lectuals

i entitats culturals.

El bisbe de Solsona, Antoni Deig, no comprèn les crítiques dels partits i entitats que els retreuen el seu posicionament: "Si el Parlament està rebent grups perquè es pronunciïn sobre la llengua i el seu ús social, perquè critiquen els bisbats que han fet el mateix? Encara ens voldran excomunicar", comenta sorprès per la transcendència de les afirmacions dels fulls.

El document de 350 intel·lectuals que demanava que el català fos l'única llengua oficial va accelerar, dimecres, el debat generat pels editorials. Quatre bisbes l'havien signat, i el mateix Joan Carreà, bisbe auxiliar de Barcelona hi estava d'acord, tot i que a darrera hora va preferir no figurar entre els signants "per no afegir llenya al foc i mirar de no trencar la convivència sobre la llengua". L'Església va encarregar-se durant anys de mantenir la flama de la llengua, i ara se l'acusa d'atiar l'enfrontament lingüístic.

La polèmica ve de lluny

No ha estat el primer cop, ni serà el darrer, que l'Església catalana o els seus bisbes exposen el seu parer sobre la llengua o la nació i la seva situació. "Tenim l'obligació de pensar en el nostre país", argumenta el bisbe Deig. Tampoc és el primer cop que se'n critica per aquest motiu. Cal tenir en compte que ja el concili dels bisbes de l'Església catalana de l'any 1635 va fer veure als capellans que havien de predicar en la llengua del poble (català). I ja els ho van retreure. El segle XVIII, els borbons enviaven un comptable als concilis catalans per controlar el repartiment dels impostos eclesiàstics, perquè no es fiaven de la complicitat episcopal amb els seus feligresos. La història contemporània és farcida també de posicionaments episcopals que han resultat polèmics i mal vistos des de la jerarquia eclesiàstica espanyola o romana. El papa Pius XI va destituir el bisbe de Barcelona, el mallorquí Josep Miralles, per ordenar massa seminaristes catalanistes a principis de segle. Torras i Bages, Vidal i Barraquer, l'abat Escarré... El llistat de bisbes i abats compromesos amb el nacionalisme català resultaria tan antic com allò que defensaven.

Més recentment, el document Arrels cristianes de Catalunya, del 1986, va esdevenir, i encara ho és, punt de referència de l'Església catalana. Els bisbes catalans afirmaven la realitat "nacional" catalana en un document de 25 folis, que animava els cristians a "viure la fe en una societat pluralista". Des de Madrid se'n va criticar la seva defensa de la llengua i la cultura catalanes. La creixent activitat independent dels bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense incomoda la Conferència Episcopal Espanyola. Com també ho fan els continus editorials conjunts que diverses diòcesis catalanes han anat publicant durant les dues últimes dècades. Alguns bisbats catalans s'han destacat durant la darrera dècada per la reiterada defensa de la identitat catalana. Aquesta actitud els ha costat a alguns bisbes un cert arraconament per part de les altes instàncies eclesiàstiques, gens favorables a la reivindicació de cap tipus.

El recent Concili celebrat el 1995 va refermar que el català és la llengua de l'Església a Catalunya, i que es respectarà la pluralitat cultural. I el Vaticà va refrendar-ho, tot i que no sense molts recels. Fora de Catalunya cou aquest nacionalisme de l'Església catalana, i sobretot que una part dels bisbes el manifestin obertament. El clergat no hi és aliè. Un centenar de sacerdots, teòlegs i religiosos catalans van fer arribar el Nadal passat un document al Vaticà i a la Conferència Episcopal en què es mostraven partidaris de desvincular l'Església catalana de l'espanyola.

Els 'fulls', protagonistes

El principal vehicle de les polèmiques acostumen a ser els Fulls parroquials. Els Fulls dels vuit bisbats catalans distribueixen prop de 150.000 exemplars cada cap de setmana, entre les misses de vigília i dominicals. La meitat corresponen al Full Dominical de l'arquebisbat de Barcelona, que n'edita 73.000. El conjunt entre l'arxidiòcesi de Tarragona i les diòcesis sufragànies de Solsona i Vicen distribueixen 37.000. Altres bisbats en fan menys, com el de Tortosa, que en reparteix 5.400. El director del Full Parroquial del bisbat de Vic, mossèn Pere Cases, admet que la distribució dels fulls polèmics "es desborda. Normalment s'acaben, però quan els editorials creen expectació, encara s'esgoten més ràpidament". Pere Cases recorda també que la intervenció del corresponent rector acostuma a ser decisiva per "cridar l'atenció dels fidels en el Full en sortir de missa".

Tret del diari AVUI del dia 20 d'Abril de 1997. Pàgina 28

Més del 50% dels catalans es senten orgullosos de ser ho.

Més del 50% dels bascs i catalans es senten 'bastant o molt orgullosos' de ser espanyols, segons una macroescala encarregada per el Ministerio de Defensa al 'Centro de Investigaciones Sociológicas' (CIS). Les dades del sondeig reflecteixen que el País Basc és la comunitat autònoma a on el sentiment de consciència espanyola donen els índexs més baixos, seguit de Catalunya.

Tret del diari La Vanguardia del dia 20 d'Abril de 1997. Pàgina 29

nota: (Si més del 50% d'estrangers són espanyols, és lògic que l'enquesta així ho reflecteixi, ¿no?)

Partido Popular i TV3

El Partido Popular demanà que part de la programació de TV3 es faci amb espanyol. Com si non hi hagués prou amb la presència de la llengua estrangera espanyola i obligatòria del 'imperi'.

L'idioma natural de Catalunya és el català NO una llengua totalment aliena a Catalunya.

Carod denuncia els que amb el seu autoodi volen marginar la llengua

Josep-Lluís Carod-Rovira va denunciar ahir en una conferència l'autoodi i la complicitat d'algunes premses amb el boicot que promouen alguns sectors minoritaris a la reforma de la llei del català, intentant provocar una alarma a la societat a través de 'rumors falsos' que presenten tot avenç en la normalització com un atac a la convivència. Ω

Desc@rregant fitxers

JOSEP SERRA

SERRA@BALEARKOM.ES

Trobam un fitxer que ens interessa carregar al nostre ordinador i el temporitzador del navegador ens indica que tardarà quatre hores, posem per cas. Al cap de cinc minuts el temps sol haver augmentat considerablement de forma paral·lela a la disminució de la velocitat de transmissió. Al cap de sis hores ja començam a veure llum: la descàrrega del fitxer es troba a més del 90% del procés d'execució. Pocs minuts després es talla la connexió i la mitja dotzena de Mb que tenim al nostre disc dur són ben inútils i els podem esborrar immediatament. Si tenim el "corc" al cos i ens hem obsessionat amb aquell maleït fitxer tornarem a intentar "baixar-nos-el", però l'intent fracassa estrepitosament: Infovia no ens permet connectar: comunica!

Aquest exemple és tan real com la vida mateixa, per dir-ho amb un tòpic típic, i són ben pocs els afortunats "internauts" que no l'han patit. Apocalíptic.

Ara bé, aquests fitxers on són? Com hi arribam? La majoria dels navegadors, amb els "browsers" de Netscape i l'Explorer de Microsoft com a estàndards, inclouen un llistat d'adreces que condueixen -amb un mínim de pràctica- als programes propis i dels productors de programes més coneguts.

De tota manera, si un vol disposar del més ampli ventall de possibilitats resulta recomanable recórrer a un servidor una mica més "independent". Si no voleu complicar-vos massa la vida i accedir a aquests fitxers de programa navegant tal com ho feis habitualment, possiblement us satisfarà la pàgina www.tucows.com (segons la pronunciació de *Two Cows*), on hi ha un llistat temàtic de les utilitats disponibles (vídeo, internet, so...) i una sèrie de programes dins de cada apartat que apareixen qualificats amb vaques clapades en comptes d'estrelles o qualsevol altre símbol. Un cop feta l'elecció, el *Tucows* us guiarà fins al servidor que realment us permetrà descarregar el programa seleccionat en forma d'un fitxer que habitualment presentarà l'extensió *exe* i que només podreu activar si s'ha completat la seva descàrrega.

La lentitud dels servidors, sembla que majoritàriament imputable a *Infovia*, fa que moltes vegades hom hagi de romandre connectat durant algunes hores i que no resulti recomanable realitzar operacions noves

amb el navegador mentre s'està produint la transferència, ja que a més d'alentir-se notablement el procés és més que probable que us quedeu "penjats".

Una altra opció, més ràpida pel que fa a l'accés al fitxer desitjat, però també més complexa si no teniu massa pràctica en la filosofia de carpetes-directori (per a qui conegui una mica el DOS no hi ha cap impediment), consisteix a connectar amb un servidor d'arxius com, per exemple, ftp.rediris.es. No tendreu cap problema amb el navegador, ja que la compatibilitat és total: només heu de canviar les *www* per *ftp*. A continuació us apareixerà una pàgina menys atractiva que la del *Tucows*, ja que es tracta d'una pantalla de text sense dibuixets espectaculars ni altres inutilitats tan habituals que ens fan passar el temps més agradablement davant la pantalla de l'ordinador... i també ens hi fan passar més temps, per dir-ho tot.

Abans de procedir a la descàrrega del fitxer, heu de tenir en compte si es tracta d'una versió provisional (Beta) o bé de la versió final (solen indicar el número d'aquesta); si podeu esperar -cosa que sempre sol ocórrer- esperau la versió final, que normalment apareix un parell de mesos després de la versió beta. També cal tenir en compte si es tracta de programes *freeware* (no s'ha de pagar ni un duro i no tenen limitacions d'ús) o bé *shareware* -podeu accedir-hi específicament a través de www.shareware.com/- (solen esser econòmics, però per obtenir la versió completa i plenament funcional sense limitacions de temps o de capacitats us heu d'enregistrar com a usuari i abonar la quantitat estipulada, habitualment entre els 30 i els 50 dòlars).

Pel que fa a la llengua, no cal dir que és l'anglès. Si això no us convenç, no us compliqueu la vida, deixau de banda la descàrrega electrònica de fitxers i esperau que qualsevol de les moltes revistes d'informàtica que hi ha al mercat us ofereixi al cap de mig any o menys el programa que us interessa. La versió d'aquests programes, de tota manera, també l'aconseguireu habitualment en anglès, ja que només es tradueixen els programes o els paquets de programes que es consideren "professionals" i tenen molts d'usuaris enregistrats, molts compradors fidels que fan rendible la inversió que suposa la seva traducció a les llengües locals, entre les quals ben poc sovint hi figura la catalana perquè ens tenen catalogats com espanyols i, com ja podeu suposar, "en España se habla el español" -això és de calaix. Ω

La cuina de na Tonina

Oliveres i esplet

ANTÒNIA SERRANO I DARDER
Autora del llibre *Les receptes de na Tonina*

Ser d'un poble de la Serra de Tramuntana marca, i molt. Per exemple, jo podria fer calendaris seguint tot el cicle d'un arbre, d'una tomatiguera o d'una mota de julivert.

L'arbre més emblemàtic de Valldemossa per a mi que és l'olivera, malgrat que avui el seu conreu està en decadència, és un bé de Déu veure-les ben cepades, amb les soques recargolades, cruïlades i foradades. Talment mostres torturats i malformats amb cabellera d'argent verdós. Reixint d'entre els terrossos o les roques. Escalonades i penjades per marjades. Arrenglarades als sementers com gimnastes de la pau. Mai no he pogut descifrar el missatge de l'olivera, mai no he pogut comprendre que signifiquen les seves formes i colors. Tampoc no ha sabut mai quans d'anys tenen (pot ser no ho diran mai per coqueteria).

No és rar que aquest arbre, femella que abans fou mascle¹, em cridi l'atenció ja que vaig néixer i créixer sota la protecció de les oliveres centenàries.

Des de ben petita ja sabia cantar aquesta estrofa de Sor Tomaseta que recorda la darrera visió que ella tingué de Valldemossa quan partí per fer-se monja a Ciutat:

*Quan vàreu esser a s'Estret
que us giràreu darrera:
«Adiós» vileta meva
oliveres i esplet.*

A més d'això, l'olivera em porta records estació a estació. L'estiu amb les oliveres plenes de pareia, flor que esdevindrà oliva ben aviat, si Déu ho vol i que Ell faci que no es corqui!²

Amb la tardor arribaran les primeres olives, aquelles tan redobones per fer trencades amb fonoll i pebres de cirereta.

Més endavant, a l'hivern, salarem les olives senceres, triades d'una en una, les posarem una capçana de fonoll i omplirem un prestatge del rebost d'alfabietes i potets de vidre.

Però em mancaran les xarradisses dels estols de cullidores que parteixin cap al tall, les somades d'olives cap a la tafona, l'olor dolcenc d'oli que ratja dels esportins, una llesca de pa torrat mullada d'oli verjo...

La primavera gaudiré del sabor de la plenitud del fruit, de la millor mossegada, de l'exquisidesa impagable: l'oliva pancida. Com cada any en torraré un parell amb molta cura i les fregaré damunt una llesca de pa torrat, hi posaré un poquet de sal i, quina mossegada més bona!

També n'adobaré amb oli, sal, vinagre, pebre bort, alls, llorer i una clovella de llimona. Ho sacsaré cada vegada que n'hagi de menjar i no us dic lo bones que seran. Ω

¹Damunt un peu d'ullastre s'empelten tanyades d'olivera.

²Per que no es corqui la gent no sol resar sinó que esquitxa les oliveres amb productes químics.

La lleganya

Tenc una lleganya
no em deixa obrir l'ull.
Amb cames d'aranya
duu força d'escull.

D'aprop o d'enfora
no endevín ni veig.
Lleganya, em fas nosa
i em dones mareig.
Com dins la sabata
el ball d'un ciuró,
ai las! la lleganya
del primer Borbó.

Per Santa Llúcia
un prec miracler:
amb autonomia
no hi ha res a fer.

Em respon la santa
amb un bon consell
per Espanya i França

Als castellers de Mallorca

VICENÇ DE SON RAPINYA

Els castellers de Mallorca,
a Ciutat varen baixar,
aquell diumenge d'octubre,
dia de sant Llúcia.
Al Passeig de Sant Domenge
la gent varen meravellar,
quan d'agulla, un quatre de cinc,
amb èxit van aixecar.
Sou de Mallorca ambaixada,
onsevulla que anau, passejau,
el nom de la nostra illa,
que està a la Mediterrània,

Talment la Perla Daurada,
a sobre d'ella gravada,
les quatre barres de sang,
com quatre són les paraules,
que jamai hem d'oblidar
de tot casteller, senyera:
unió, equilibri, seny i força.

1) Quatre de cinc amb agulla: castell
de quatre plantes, bastit en cinc
nivells, el qual en descarregar-se deixa
al centre aixecat un pilar. Ω

el mateix remei:

Treu-te la sabata,
treu-te el ciuró.
Balla la sardana
fes el punt rodó.

Treu-te la lleganya,
espolsa't bé l'ull.
I mata l'aranya.
Espanya s'esmuny. Ω
Rafel Horrach.
Rector de Lloseta

Visita la pàgina de
L'ESTEL a Internet!
www.arrakis.es/~estel

El símbol ~ s'aconsegueix pitjant la tecla ALT
i els números 126 del teclat numèric
(mantenint la tecla ALT pitjada durant el procés).

Us podeu subscriure per E-mail a
estel@arrakis.es

indicant les dades que figuren
a la butlleta de subscripció.

Les trobareu també a
estel@arrakis.es/~estel

a Mònica i na Lupe són les cambres del Restaurant sa Plaça de Binisalem. Els dies feiners despatxen menús 800 ptes. Els caps de setmana despatxen el peix i la carn fresca.

En Ramon Aguiló és l'amo de Metalúrgiques Aguiló del Polígon de son Castelló. Forja els arambadors, les persianes i tot allò que li comanen. Treballa alunini i el ferro. El trobarem a Tecnoturística.

N'Oliver Schmidt és l'amo jove de l'empresa Waterhouse. Ven i instal·la màquines que fan aigua amb gas (paterix sífo) que val 13.000 ptes. També fan instal·lacions per aconseguir aigua potable a les cases. Per uns dos milions potabilitza l'aigua d'un hotel de grandària mitjana. El trobarem a Tecnoturística.

Fa 2 anys que en Jaume Pericàs de les Meravelles regenta un Magatzem de Fractament de Fusta amb productes naturals ecològics al Moll Vell de Ciutat. El trobarem a Tecnoturística.

On és Espanya?

MIGUEL ÀNGEL RODRÍGUEZ I FERNÁNDEZ

De petites, a les escoles, a tots ens han "ensenyat que Catalunya és una "comunitat autònoma", formada per quatre províncies: Barcelona, Tarragona, Lleida i Girona; i que es troba dintre d'un país que es diu "Espanya". Tanmateix, els catalans conscients, no admetem això: Catalunya no són "quatre províncies", sinó que s'estén un trosset cap al nord (Andorra i la Catalunya Nord), una mica cap a l'oest (la Franja de Ponent), mar endins (les Illes Balears i Pitiüses) i molt més cap al sud (el País Valencià i el Carxe); i no acceptem com a espanyols ni als gallecs ni als bascos. Però, malauradament, els espanyolistes ens han rentat el cervell tant que continuem pensant que, de debò, existeix una nació espanyola, i que aquesta es troba a l'oest de Catalunya. Així, en Josep Guia, en el seu (magnífic) llibre "És molt senzill: digueu-li Catalunya", ens diu: "[...] hauriem d'usar exclusivament el mot "Espanya" per designar la nació veïna dels catalans a la banda de ponent. Des de la mar Cantàbrica fins a Gibraltar, des de la serralada Ibèrica fins a la ratlla de Portugal [...]".

I ara pregunto: què en guanyam, els independentistes catalans, amb dir "Espanya" a Andalusia, Castella o Astúries-Lleó, per exemple?, avancem amb això en al camí del nostre alliberament nacional? Sincerament, crec que no. Ans al contrari, perdem força, ja que al nostre país hi viuen molts d'immigrants vinguts de la resta de l'estat, i si el que volem és que deixin de sentir-se espanyols per a que donin suport al moviment d'alliberament nacional català, el primer que hem de fer és deixar-los clar que ells no són espanyols, ni de neixament ni d'adopció. Es cert que hi ha immigrants que es consideren espanyols d'origen, residents en un país, Catalunya, que no és Espanya. Tanmateix, pregunto: que no és més senzill dir-li, per exemple, a un granadí resident a Catalunya, que ell és andalús i català, i que ha de defensar Andalusia i Catalunya, que no pas dir-li que és espanyol i que ha de defensar el seu país d'adopció, Catalunya, precisament dels seus paisans espanyols?".

Franco, José Antonio, Gonzalez, Aznar, Anguita..., tots ells pensaven i/o pensen que Sevilla, Badajoz, o Segòvia són "Espanya", així és que els independentistes catalans no podem donar-los la raó.

Fa poc, en un debat per TVE que tractava sobre "Espanya", un espanyolista, suposadament d'esquerres, deia que a ell, el que més li molestava no era que els catalans no volguessin ser espanyols, sinó que molts d'ells, fins i tot, negaven l'existència d'Espanya dient que la nació espanyola no existia, que existia la nació castellana. D'aquesta manera, ell (l'espanyolista), tampoc no podia ser espanyol. Doncs, si, això és el que més els empenya, cridem ben fort: la nació espanyola no existeix, sinó que existeixen un munt de nacions ocupades per l'Estat espanyol.

A més a més, la independència de les nacions de l'Estat que no són ni la basca, ni la gallega (portuguesos del nord) ni la catalana, no és del tot impossible. És cert que a Andalusia, Castella, Estremadura etc.; el sentiment espanyolista és molt majoritari. Tanmateix, si arribem a una situació tal en que els bascos, gallecs i catalans ens independitzem, l'estat quedaria tocat de mort, en coma irrevocable, i podria propiciar-se el seu trencament total (és l'"efecte dominó", pel qual les nacions menys nacionalitzades són arrossegades per les més nacionalitzades cap a la independència): quin sentit tindria l'estat de les autonomies sense Galiza, Euskadi i Catalunya quan, precisament aquest estat "descentralitzat" es creà per a rebaixar les aspiracions nacionals d'aquests països?, quina viabilitat econòmica conservaria l'Estat espanyol?. Cap.

La desaparició de l'Estat espanyol no és més difícil que la desaparició de la Unió Soviètica. Acabar amb l'Estat espanyol ha d'ésser l'objectiu dels independentistes més conscients.

Espanya, morta i enterrada per sempre més. Ω

Memorització Econòmica

JAUME SIMONET I BORRÀS

Un soldat i una criada
festejaven a un racó
i el soldat li tocava
lo que no està bé dir-ho

li tocava i li tocava
i sa mare s'entemé
i ella per quedar bé
baixava el cap i becava.

Sovint diem a Mallorca que, per fer el pardal no fan pagar res. Però això no vol dir en cap cas que, fer-se el becadís, l'oblidadís o el despistat sigui una afirmació d'innocència, mes bé tot el contrari, de vegades els mentiders són més bons de trobar, és ben cert que és més bo d'agafar un mentider que un coix.

Per les darreries dels anys quaranta a Santa Margalida, la meua padrina un dematí per pasqua, va fer panades, jo romania a la cuina junt amb un grapat de cosins, tot i esperant que fossin cuites per menjar-ne una, la padrina potser perquè no la molestéssim i la deixéssim treballar en pau, ens va dir que anéssim a jugar al carrer, ja que fins al migdia no serien cuites i que després encara hauríem d'esperar que es refredessin perquè calentes fan mal de panxa. Després d'haver jugat una bona estona vaig entrar a casa portant una rusca de mil dimonis, en veure que la padrina era al corral i allà a la cuina es notava un flaïre que obria la gana i sobre la taula hi havia dues llaunes plenes de panades, en vaig agafar una i me'n vaig anar corrents a sa païssa a menjar-me-la, encara era calenta però, me la vaig menjar de pressa, i mal lo que se diu mal de panxa no me'n va fer, el que si me va fer mal tot el dia, va ser l'orella. El que va succeir fou que la padrina, que era més llesta que un misser i més justa que un sant, se'n adonà que li mancava una panada, com que el padrí, els pares i els bloncos eren foravila treballant al camp, no li fou gaire difícil d'esbrinar que l'al·lotaia tenia qualche cosa a veure amb la desaparició de la panada i més sapiguent la rusca que portàvem a sobre. Ens reunia tots plegats -em sembla que érem tres o quatre- i la pregunta que ens va fer fou prou clara. Qui ha agafat una panada?. Quasi totes les respostes ho foren també de clares, els meus cosins d'un en un digueren el mateix. ¡Jo no he estat, padrina!. Davant aquesta situació tan compromesa i sense saber com sortir-ne vaig dir de que no me'n recordava de que hi havia panades. Però la padrina s'ho degué d'ensumar, perquè l'estirada d'orelles que me foté me va durar tot el dia. El migdia vaig menjar a taula com tot-hom però no me donaren cap panada, ni la vaig demanar, m'havien fuit les ganes de menjar panades.

Fa un grapat de mesos tots vàrem poder veure com davant les preguntes del jutge pel cas del túnel de Sóller, l'amo i els seus missatges, sovint deien que no se'n recordaven de si qualcú els havia donat 50 milions de pessetes i endemés quina casualitat, quan la justícia espanyola se'n recordà, el cas ja havia prescrit. Ni tan sols dels cent milions del cas Calvià, ningú se'n recorda de res. Fa un parell de dies em llegit als diaris de Ciutat de que a Alaró i davant d'una pregunta del P.S.M. demanant al secretari de l'Ajuntament Sr. Nadal, si havia estat ell el que havia retirat d'una entitat bancària 50 milions de pessetes per pagar la compra de Son Tugores, aquest li respongué amb un clar i No me'n record !.

Potser seria bo, que qualche dia la U.I.B. fes un estudi sobre memorització econòmica de Polítics Illenc (M.E.P.I.), en el tema del per què els polítics se'n recorden tant cada any (i a vegades abans) de pujar-se els sous i molt, però són tan oblidadissos a l'hora de recordar si els hi han donat o han tret d'una finestra bancària 50 milions de pessetes.

Tota aquesta gent, de poca memòria i molta de cara, té la gran sort de que la meua padrina madò Francinaina "Rubina" no va deixar cap escrit de com es descobrien els mentiders-desmemoriats, si ho hagués fet, avui malgrat la lenta i xereca justícia espanyola, molts estarien tancats i nosaltres seriem més lliures. Però ara que ho pens, me'n vaig amb la plaqueta cap a "La Caixa", no sigui cosa que qualcú m'hagi ingressat 50 milions i no me'n recordi. Fotre. Ω

mallorquí

M a l l o r q u í !

La llengua catalana, pròpia de les Illes Balears, és oficial a Mallorca. Els teus fills tenen el dret i el deure de saber-la. Exigeix escoles catalanes al teu poble o barriada.

La cultura catalana dins el context universal

PER FERRAN MARGARIT I FÈLIZ

D'antuvi, cal dir que oferir una panoràmica de la nostra cultura en el breu espai d'una conferència d'uns quaranta minuts, és un objectiu impossible, per molt que sintetitzem i resumim.

Puc assegurar que la cultura catalana és extensíssima i, si algú volgués estudiar-la a fons, crec que no ho aconseguiria en tota la seva vida.

Serveix d'exemple el de Joan Coromines, el qual va esmerçar gran part de la seva llarga vida a definir 400.000 mots de la nostra llengua i no va aconseguir d'acabar aquesta obra, per bé que va arribar a la x, o sigui que li'n va mancar ben poc, i encara avui el secretari està acabant l'Onomasticon, que així és diu aquesta obra.

Tenint en compte que pràcticament de cada paraula de l'Onomasticon se'n podria escriure un llibre, i que cada personatge de la nostra història política, cultural, econòmica, etc., també se'n podria fer un altre, comprendem la magnitud de la immensa tasca que hauria d'assumir un hipotètic glossador de la cultura catalana.

Una cultura que s'ha volgut portar a terme des de la Meseta, per la senzillera raó que la identitat d'un poble és constituïda per la seva pròpia cultura, i oblidar la pròpia cultura i la pròpia llengua és oblidar la pròpia identitat, és oblidar un mateix i tots aquells que comparteixen la mateixa identitat, la mateixa cultura, el mateix tarannà, la mateixa història.

Sortosament i com va dir Francesc Pujols, aquell gegant del pensament català, aquell que assenyalà el camí dels catalans, tal com es pot llegir picat sobre pedra i en lletres que poden llegir tots aquells que en saben; "El pensament català rebrota sempre i sobreviu als seus il·lusos enterradors".

També el mateix pensador i filòsof, Francesc Pujols, escrigué El concepte general de la ciència catalana, obra ingent que profetitzava que Catalunya trobarà el classicisme de la veritat, i esdevindrà així far i guia de la humanitat.

Només un d'aquests gegants, de Ramon Llull, un podria passar tota la vida llegint-lo i jo mateix, particularment, només en conec l'essencial. I és a l'essencial que hauré d'anar, per tal com la nostra cultura és tan i tan extensa, que sembla mentida que algú hagi estat prou neci per intentar d'anorrear-la.

Jo diria que ha estat l'intent d'un aprenent de prestidigitador, el qual, provant de fer desaparèixer un conillet dins un barret de copa, s'ha trobat amb un elefant, i dels grossos.

Finalment, tot això ha tingut la utilitat de definir d'on ve el perill, de manera que ningú, amb un mínim d'intel·ligència, ja no s'enganya, i així sabem qui és l'adversari i com hem d'actuar si volem ésser conseqüents i salvar la nostra identitat i la

nostra cultura.

Aquest intent d'anorrear la nostra cultura, també ha fet palès que hi ha catalans que es deixen emportar per les aparences. Cal desvetllar-los, cal considerar-los com a ésser adormits que cal que obrin els ulls a la realitat, cal que vegin què som.

Que som i què serem, que no hem renunciat a la nostra ànima... perquè ignorar la nostra pròpia cultura és renunciar a la pròpia ànima, i aquesta no, aquesta no ens la deixarem robar.

Valgui aquesta conferència per recuperar el màxim possible d'aquesta ànima que ens han intentat d'escamotejar.

En temps de la dictadura franquista, s'assegurava en els llibres de text, i molt categòricament, que el català era un dialecte.

Jo recordo personalment algun ignorant que assegurava que el català no tenia diccionari.

O sigui, que en la mentalitat d'aquest individu, el català és, o era (que no sé si ha canviat d'opinió), que de vegades aquestes opinions són molt persistents i difícils de canviar; el català era, segons alguns, una mena de txeli madrileny, que no té literatura, ni diccionari, ni història, ni res que s'hi assembla.

En el nostre cas, la història documentada comença per les Homilies d'Organyà, datades cap l'any 900, la qual cosa vol dir que, com a parla, el català ja existia amb molta d'anterioritat.

Sabem que en el que es refereix a diccionaris, s'escau que l'obra de Ramon Llull, als voltants de l'any 1300, ja fou traduïda del català a diverses llengües europees, amb la particularitat que encara avui l'obra lul·liana és estudiada i esbrinada per diverses entitats del món sencer.

Valgui l'incís que avui el català és estudiat en 135 universitats de fora de l'Estat espanyol, gràcies, sobretot, a l'interès que desvetlla la nostra cultura medieval.

Només l'esmentat Ramon Llull escrigué ell tot sol 250 obres d'importància cabdal, entre les quals Ars Magna, L'art de pensar, Blanquerna, El llibre d'amic et amat, etc.

El mateix Ramon Llull, prosseguint iniciatives de Sant Ramon de Penyafort, fundà una escola de llengües orientals a Mallorca, o sigui que també s'hi devien produir diccionaris de català a l'àrab i a d'altres llengües orientals.

Cal remarcar que el Consolat de Mar, que era un llibre de normes mercantils i de noliatge, usat a partir del segle XIII, era escrit en català, i que els consols catalans existien en 54 ciutats de la Mediterrània, segons tothom pot constatar en un mapa existent al Museu d'Història de la Ciutat de Barcelona.

En català, dons, es realitzava gran part del comerç de la Mediterrània en els segles XIII, XIV i

XV.

Prova de la potència naval catalana, tant militar com mercantil, la tenim a les drassanes de Barcelona, les més antigues que es conserven al món i, avui dedicades a Museu Marítim.

Els portolans catalans, són considerats els millors de l'època i foren els catalans qui descobriren, l'any 1342, les Illes Canàries.

No oblidem que la partició de les noves descobertes entre Castella i Portugal, fou encomanada al català Jaume Ferrer de Blanes, considerat un dels millors geògrafs del seu temps, en l'any 1494 (Tractat de Tordesillas). Per cert que la corona de Catalunya i Aragó fou bandejada d'aquest acord, amb l'aprovació del Papa.

En català es deien els discursos dels nostres reis medievals i en català fou redactat el codi dels Usatges, que data de l'any 1060 i que fou un dels primers codis de lleis de l'edat mitjana.

Catalana és la paraula "Parlament", puix varem tenir Parlament i Constitucions abans que els mateixos anglesos, els quals anomenen el seu consell de govern "Parliament", en derivació de la paraula original catalana Parlament, que ve de parlar; remarqueu que si la paraula provingués del mateix anglès en dirien "Talking House", o cosa semblant. Si fos en castellà en dirien "Habla-miento", o del portuguès "Falamiento", però no s'anomena d'aquestes maneres, sinó a la catalana. O sigui que Parlament és paraula genuïnament catalana, perquè a Catalunya va començar el costum de parlar dels litigis per intentar de resoldre'ls.

Amb la paraula Parlament passa com en moltes altres paraules catalanes, integrades en altres idiomes, com al paraula universal "esquirol" o trencavagues, adoptada en molts idiomes de tot el món, i la paraula que designa els nombres que són el mateix pel cap com per la cua, "capi-cua", que els espanyols tenen per seva sense saber d'on ve.

Així com la paraula "Parlament" a l'Estat espanyol, on es parla, però no de tot el que es vol, car quan s'anomena la paraula "auto-determinació" se'ls posen els cabells drets. I és que la tradició pactista, o sigui, resoldre les diferències parlant, a nosaltres ens ve de lluny i està molt arrelada a casa nostra. Ja Ramon Llull deia, avançant-se i profetitzant la ONU amb sis-cents anys d'anticipació, que les nacions havien de reunir-se en Parlament i dirimir llurs diferències enraonant.

Enraonant, vet aquí la paraula desconeguda en els idiomes forans; enraonar és intercanviar raons, és esbrinar, és escatir; en suma, es analitzar entre persones una qüestió determinada. És tot el contrari de fugir d'estudi. Enraonen els espanyols? enraonen els francesos o els italians? Gens ni mica. En tot cas parlen, diuen o conversen, però no

enraonen. És una carència congènita d'aquests pobles? És un oblit dels lingüistes respectius? El que és clar és que cada poble és dona les paraules i els conceptes propis de les seves activitats normals, i enraonar no és activitat normal dels pobles imperialistes.

Cal que entrem en el món dels conceptes.

Ramon Llull digué que la fe s'havia de demostrar per la raó. I que si la raó demostrava que la fe era la veritat, aleshores hi podríem creure amb tota confiança. Al contrari, si la raó demostrava que la fe no era la veritat no valia la pena de creure-hi.

Aquí tenim la prova de foc del tarannà d'un poble. Nosaltres posem la raó sobre de tot, i el nostre poble inventa, utilitza, vulgaritza i normalitza la paraula enraonar; no pas així els pobles de l'entorn que ni enraonen, ni esbrinen, ni escateixen, i més aviat fugen d'estudi.

Podem seguir comparant la nostra cultura a la cultura universal.

Eistein va plantejar la teoria de la relativitat en ple segle XX.

Però, què deia en Ramon Llull en el segle XIII, o sigui 700 anys abans?

Simplement, va escriure L'ars magna; que vol dir l'art de pensar; i hi va establir que cada realitat era i és una composició de realitats i que cada realitat canviava en funció dels canvis, de les introduccions i de les desaparicions de les realitats components.

Per a demostrar-ho va construir les rodes combinatòries; gràcies a les quals es demostrava la relativitat de la realitat.

No és això la teoria de la relativitat; 700 anys abans d'Einstein, i en català?

Un altre cas, Ramon Sibiuda, nascut a Barcelona, cap a l'any 1370, deixa dit que "Déu ens ha donat dos llibres, l'un és la naturalesa i l'altre la Bíblia. És el llibre de la naturalesa el que mai no pot ésser falsificat ni prohibit (vegeu l'esperit de Catalunya de Josep Trueta).

Doncs bé, aquest avantpassat nostre escrigué un llibre anomenat Teologia naturalis, que va inspirar els racionalistes francesos, molt posteriors i més coneguts, Montaigne i Descartes.

És més, Sibiuda inventa l'escala de la vida, símbol avui de la pantologia (ciència del tot, de Francesc Pujols), que simbolitza els vegetals, els protozous, els animals, els homes i els esperits, o sigui que representa l'evolució de la vida, quatre-cents anys abans que Darwin formulés les teories de l'evolució.

Molt us estranyareu que tot això no se us ensenyi al col·legi, però és que els catalans fem por.

En sabem massa, i no és fàcil d'enganyar un poble que en sap massa. Nosaltres, treballant, parlant, enraonant, hem conservat la nostra identitat; d'altres han de posar bom-

bes, segrestar i assassinar, però no aconseguen fer avançar les seves raons, tant si en tenen com si no en tenen.

Nosaltres, de la raó en fem força i passa a passa, sense guerra ni sorollosos posem les coses a lloc. Perquè les coses no estiguin a lloc, cal mentir, oprimir, tergiversar, amagar l'oblit, però els fets són tossuts; de vegades la realitat sembla increïble, però la realitat hi és, i torna sempre.

De vegades, els fets són difícils de demostrar, perquè no estan ben documentats. És el cas de Cristòfol Colom: només quan va haver descobert Amèrica, es va dir que era genovès. Però a part que el nom "Colom" és una deformació castellana claríssima del nom català Colom, existeixen indicis clars que Colom era un navegant català, i no un marxant de llanes genovès.

Per oposició, tenim el cas de Narcís Monturiol, el qual va fer navegar un submarí, "l'Igneo", al port de Barcelona l'any 1859, fet que està degudament documentat. Ara bé Isaac Peral, de nacionalitat espanyola, que va fer navegar un altre submarí al port de Cartagena, vin anys més tard, consta, segons l'Estat espanyol, com a l'inventor de submarí, segons una placa que existeix en aquella ciutat. La placa encara hi és. És un document comprovable i pot veure'l qualsevol que hi vagi, com també es pot comprovar el que diem del submarí de Monturiol.

També en el segle XIX tenim pensadors catalans comparables amb els estrangers. Tenim un Marià Cubí, nascut el 1801 a Malgrat, que es dedicà a la frenologia, que és la ciència de la localització de les funcions cerebrals. Ell avançà conceptes que encara avui són vigents.

Tenim Balmes, qui amb la seva obra dona mil voltes a Immanuel Kant, Plató i Shopenhauer plegats, els quals no criticaré aquí per subjectivistes, passats de moda i ja superats segles abans per Ramon Llull, Ramon Sibiuda i Lluís Vives.

Esmentaré, ja més modernament, els treballs de Ramon Turró sobre l'arrel tròfica del coneixement; la qual cosa vol dir que la base del coneixement és constituïda per l'actitud dels éssers vius per satisfer llurs necessitats alimentàries.

De Llorenç i Barba esmentaré la definició de l'ànima, consistent en dir que "l'ànima és l'esperit unit a la matèria", a principis del segle XX. No podem deixar d'esmentar Antoni Gaudí, geni universal, que desvetlla l'admiració del món sencer, amb una obra que podem qualificar de titànica, junt amb altres arquitectes i polítics de l'època, com Prat de la Riba o Macià, que configuraren la Catalunya moderna.

Finalment, com a exemple de pensador modern, esmentaré en Francesc Pujols, el qual era tan avançat per la seva època, que molt sovint només podia expressar els

us pensaments en forma d'acudit de profecia, moltes vegades disressant el sentit en frases allargades i recargolades no gaire fàcils de opsar.

No oblidem que aquest personatge profetitzà una religió científica i definitiva que seria fundada a Barcelona; profecia que s'expressa en el llibre La visió artística i religiosa de Gaudí.

També és l'autor de l'afirmació que els catalans ho tindrem tot agat quan anirem pel món, i serem reconeguts com el poble més avançat de tots i ens donaran les dues mans amb llàgrimes d'emoció als ulls, de tant contents de conèixer un català poder-lo tocar.

Fins i tot, assegurava que molts, per modestia, dissimularan d'ésser catalans, i es faran passar per altres nacionalitats, evitant així situacions massa emotives i fins i tot atabaladores. Un no deixa de sorprendre's llegint profecies i pensar que els catalans, o almenys algun català, trobarà el pas a la zona omega, és a dir, l'època final de la humanitat, en la qual ja no hi haurà més guerres, i enlloc d'odi només hi haurà amor.

En què pot consistir aquest pas, quina serà la clau de la concòrdia humana?

Aquesta no pot ésser altra que la troballa del classicisme de la veritat.

Diu Pujols que la humanitat ha de trobar tres classicismes: el de la Bellesa, que ja va ésser trobat pel poble grec, amb la seva arquitectura i la seva escultura. El del Bé, que va ésser trobat pel poble romà, gràcies al seu dret.

El classicisme de la veritat en canvi, encara no ha estat trobat, i si es troba no seran quatre esbojarrats els qui ho facin, sinó gent assenyada (encara tenim aquí un concepte típicament català), gent que, com Ramon Llull, utilitzi la raó per sobre dels mites.

Això vol dir que les persones, en el futur, no solament creuran en el que faran, sinó que sabran en què creuran i, conseqüentment, sabran i creuran el que fan.

Per acabar, faré un petit estudi comparatiu de la nostra cultura, respecte a les més veïnes.

Ja hem vist que Montagne i Descartes, els pensadors francesos més significatius, s'inspiraren en Ramon Sibiuda, un parell d'imitadors, vaja. Amb referència a la cultura espanyola, a part de l'usurpació de la descoberta d'Amèrica i de l'oficialització del castellà amb caràcter d'exclusivitat per tot l'imperi espanyol, un dels intel·lectuals més avançats d'aquesta cultura, el senyor Unamuno, va deixar anar la frase "Que inventen ellos"; doncs bé, avui, l'Estat espanyol no viu d'altra cosa que de vendre mà d'obra, és a dir, la immensa majoria d'empreses existents a l'Estat espanyol depenen de centrals foranes, les quals, aquestes sí, es dediquen a inventar i organitzar, i de passada decideixen on es troba la mà d'obra més competitiva i on han d'instal·lar-se i pagar els sous. I el senyor Unamuno era un dels més alts pensadors de la cul-

tura espanyola, que per la banda baixa del pensament espanyol corren i han corregut elements espantosos, per no dir esgarriats. Com per exemple, hi havia un tal Millan Astray, que era un esguerrat perquè li mancava un braç, i alguna cosa més, i per demostrar-ho plenament, no s'estava de dir: "¡Que viva la muerte!" O un altre que no sé si és millor: "¡Quando oigo hablar de cultura, saco la pistola!".

Pot ésser que ja us n'hagueu adonat, però és que aquest senyor, a més de tenir tal intel·ligència, era militar, de l'exèrcit espanyol.

A orelles catalanes, tot això pot sonar estrany, però és que encara hi ha molt més: ara resulta que les curses de braus són "arte y cultura", "fiesta nacional" i "lo nuestro".

No contents amb aquestes afirmacions, envien un delegat cultural a Brussel·les per defensar aquests conceptes, institueixen una càtedra de tauromàquia a Salamanca i diverses universitats imparteixen cursos i conceptes sobre el tema.

Encara més: el 5 de juny de 1992 li engeguen el "torero" José Ortega Cano en visita a Joan Pau II, el qual no va saber estar de beneir-lo.

Encara més: el 16 de gener de 1997 el mateix Joan Pau II també rebí i beneixí al "torero" Jesulín de Ulrique, emblema i exemple dels conceptes culturals més superficials i primaris de la humanitat.

El que no sap Joan Pau II, o almenys sembla que no sap, és que la butlla "De salute Orbis", proclamada per Pius V, el primer de novembre de 1567, i encara no abolida, castiga amb excomunió, anatema i privació de sepultura cristiana tot aquell, remarco, tot aquell, que participi en una cursa de braus, ni que sigui com espectador, i no diguem aquell que glorifica, exalta o beneix un "torero".

Com poden haver-se ficat, tant l'Estat espanyol com el Vaticà, en un cul de sac conceptual com aquest?

Així funciona la cultura, la cultura o la incultura, segons com es miri, fora de l'àmbit català.

Sortosament, nosaltres, els catalans, pertanyem a un poble assenyat i enraonat. No ens poden fer perdre el nord fàcilment, i si momentàniament els el fan perdre, per opressió o per desinformació, finalment, un cop recuperades les condicions normals, el recuperem fàcilment. Només em queda recomanar-vos uns quants llibres que penso que us poden ajudar força a recuperar la memòria de la nostra cultura. Que són:

L'esperit de Catalunya, de Josep Trueta, Editorial Selecta.

El concepte general de la ciència catalana, de Francesc Pujols, Editorial Pòrtic.

Justificació de Catalunya, de Josep Armengou, Edicions la Magrana.

La visió artística i religiosa de Gaudí, de Francesc Pujols, Editorial Quaderns Crema.

505 fets bàsics de Catalunya, de Josep Maria Cadena, Edicions La Campana. Ω

Que ha passat a Galícia?

Si haguéssim de proclamar un únic guanyador a les eleccions gallegues, la cosa no seria gens fàcil; Fraga repeteix majoria absoluta però perd 2 diputats i la tendència sembla a la baixa; pel contrari, el Bloque Nacionalista Galego puja com l'escuma (guanyen 6 diputats) i hi ha la sensació que no han tocat sostre. En allò que si tothom està d'acord és en el perdedor, categòric perdedor. L'experiment, la provatura, els ha esclafit a les mans: la coalició entre el PSOE i IU s'ha ensorrat. L'olivera galega s'ha assecat abans de brostar. Els gallegos, al capdavant nos'han empassat allò del front comú contra Fraga després d'escoltar durant la campanya les negatives a estrènyer la mà que li oferia el BNG per fer-ho possible. Els espanyols sen fan creus de pujada del Bloque i han posat tots els assessors i analistes de Madrid a esbrinar les causes. Si volen, els la direm nosaltres i s'estalviaran temps i sous, perquè és ben senzill: la gent, el poble, comença a adonar-se que allò més lògic és que a cada lloc la política la facin els polítics d'allí. I açò tan raonable els fa feredat que, després de Catalunya, el País Basc, les Illes Canàries, i ara, Galícia s'estenga a altres indrets, perquè suposaria la fi dels partits espanyols en les polítiques autonòmiques.

N'hi ha qui, ens hem fet farts d'avisar sobre el joc antinacionalista de l'esquerra espanyolista (centralista). A Galícia ja els han donat un toc. El proper, vulguin o no, al País Valencià i a les Illes Balears i Pitiüses. I una pregunta per a la reflexió, la resposta a la qual ens pot ensenyar el camí: Al Bloque, els han votat per ser d'esquerres o per ser galleg?

L'ESTEL de Mallorca publicarà en 5 capítols la Història de Galícia, extret de "Les nacions l'Europa capitalista" d'Imma Tubella i Eduard Vinyamata, X 1977, Ed. La Magrana, a fi que l'amable lector s'endinsi dins la realitat de la nació gallega.

Primer Capítol

Galícia és un vell país banyat per les aigües de l'Atlàntic i el Cantàbric al llarg dels seus 500 km. de costes esquitxades per cent ports. Galícia té una superfície de 29.434 km². i una mica més de dos milions d'habitats. Descendents dels celtes, els gallegos s'assemblen pel folklore i pels seus costums als bretons, els gal·lesos, els cornuallesos i una mica menys als irlandesos. De fet, abans d'entrar en relacions amb els fenicis, els antics habitants de Galícia (Timnits) hàbils navegants, mantenien estretes relacions amb la resta dels pobles celtes, especialment amb Bretanya i Irlanda. Cal tenir en compte que l'actual Lliga de Pobles Celtes, constituïda per irlandesos, escocesos, gal·lesos, pels habitants de l'Illa de Man, els cornuallesos i els bretons, inclou en els seus mapes Galícia, deixant a aquest país les portes obertes cara a possibles contactes, encara que reconeix que la consciència gallega de pertànyer a la civilització celta ha evolucionat i no és, actualment, tan forta com la dels altres pobles.

Galícia, anomenada també "Balcó de l'Oceà" és un país eminentment mariner, de verds camps i de records celtes, contrària a les grans aglomeracions urbanes com també ho són els altres països d'arrel celta. La forma predominant de poblament es fonamenta en els petits pobles reunits sobre una base administrativa més àmplia, la parròquia o municipi. Aquesta forma d'organització social ha estat completament, o almenys en certs sectors, destruïda per l'actual aparell institucional (Governs civils, Diputacions, etc.) que no han respectat cap mena de tradició. Per donar una idea del que representa aquesta forma d'organització comunal, només cal veure les següents xifres: de les 31.882 entitats de població que existeixen a Galícia, només 14 són considerades ciutats i 131 viles. Les altres 21.700 són petits pobles, 7.215 llocs, 1995 grans massos, 690 masies unifamiliars i la resta no té una definició concreta.

Un factor importantíssim a l'hora de descriure Galícia és l'emigració. En vuit anys la població no ha augmentat, a causa d'aquesta emigració, més que un 1'15% la qual cosa representa en xifres, 29.997 habitants, quan l'augment natural ha estat de 172.400 habitants. Només durant l'any 1970 varen emigrar 40.679 persones. Es calcula que del 1939 cap aquí, l'emigració ha privat Galícia, com a mínim, d'un 40% de la seva mà d'obra. Galícia coneix un despoblament considerable i, conseqüentment, també es despoliitza...

Des de 1950 al 1970 varen emigrar 500.000 gallegos. A final dels anys 60 els emigrants gallegos representen el 50% dels emigrants de tot l'Estat espanyol. El mateix president la Diputació Provincial de Lugo, Eduardo García, el mes de juliol de 1976 va dir al rei Juan Carlos: "La nostra gent, senyor, quan la necessitat els empeny i la misèria els oprimeix, no ploren, es drecen i emigren."

La mar, l'Amèrica del Sud, Euskadi, els Països Catalans i certs estats europeus coneixen bé aquest emigrant galleg, aquest poble obligat a l'exòde per la injustícia d'un règim econòmic que el condemna a la misèria i d'un règim polític que l'opremeix. La major part de les vegades, els moviments migratòris no són res més que

la resposta silenciosa a un acte de genocidi.

El sobirà regne de Galícia va tenir una existència efímera i fugaça, especialment a causa dels problemes interns d'ordre social i de la traïció de la noblesa autòctona. L'any 1316 varen tenir lloc les primeres lluites comunals. Els veïns de Compostel·la varen elegir un Consell revolucionari i es varen solleva contra el bisbe. Durant els primers anys, la lluita popular va dirigida sobretot contra l'església. En aquestes lluites es va popularitzar la figura de "Maria Castaña". La primera rebel·lió popular contra la noblesa va tenir lloc l'any 1431, amb la coneguda revolta dels "irmandiños". La revolta es va estendre ràpidament fins arribar a posar setge a la ciutat de Santiago. El que va passar, però, és que els revoltats van dedicar-se a destruir els castells, deixant escapar als senyors feudals... El mateix any 1431, els irmandiños foren vençuts per un exèrcit reial i episcopal. El seu gran dirigent, "Rey Xordo", va caure en mans dels mateixos nobles contra els quals havia lluitat i, segons diu la crònica feta pels vencedors, "morí el mateix any de malaltia". Al cap de 30 anys, el 1.465, va tenir lloc la segona guerra dels irmandiños, estesa a tots els camperols de Galícia en lluita contra el poder feudal. Les cròniques parlen d'un exèrcit de més de 80.000 camperols armats, organitzats en grups de cent, amb els corresponents caps, etc. Aquesta vegada els camperols no lluitaren sols, ja que se'ls varen unir alguns burgesos i fins i tot alguns senyors i clergues. La segona "irmandade" va triomfar per tot Galícia. Només a l'actual província de Lugo varen ser destruïdes més de 100 fortalises, símbol obsessiu del poder feudal. Els irmandiños, una vegada vençuts i foragitats els nobles, varen començar a reorganitzar la seva societat començant pel repartiment de terres. Però els nobles no es varen resignar; l'any 1.469, ajudats pels Reis Catòlics i per l'Església varen vèncer de nou al poble de Galícia... La derrota obligà a reconstruir els castells enderrocats i suprimir la llibertat aconseguida. L'any 1815, a la Corunya, va ser proclamat el regne sobirà de Galícia, però la rebel·lió fou vençuda i el seu dirigent, el general Diaz Perlier, penjat.

Si bé Galícia va perdre la seva personalitat política "gràcies" als Reis Catòlics quan aquests varen centralitzar els diversos pobles i nacions de l'Estat, no va perdre, però, la seva unitat i autonomia administrativa fins l'any 1.833 amb la divisió de l'Estat espanyol en províncies que, amb caràcter provisional i arbitrari, amb ple desconeixement o "ple coneixement" de les realitats nacionals, va anul·lar els organismes que coordinaven la gestió administrativa dels antics regnes. Concretament, Galícia va perdre la Junta Suprema del Regne de Galícia, antiga institució autonòmica, representant de la unitat de les set províncies gallegues en lluita contra les tendències absolutistes de l'Estat centralitzador. La consciència de la unitat gallega que mai no s'havia perdut, malgrat l'època de decadència, va prendre noves energies en el moment precís en què Galícia va ser dividida i transformada en províncies de l'Estat central. Aquest ressorgiment arribà a plantejar-se la necessitat d'aconseguir la independència (Assemblea de Lugo, 1843)... El moviment d'alliberament galleg d'aquells anys culminà amb l'afusellament de Canal (1846), que trencà les esperances de tota una generació de patriotes.

(continuarà). Ω

Fa 4 anys que en Xavier Vallés regenta la **Botiga de Vases** can Jaume a Binissalem.

Fa 4 anys que na Francisca Pol és la madona de la Botiga de Sanitaris **Guillem Rosselló** a Binissalem.

Fa un any que en Julià Casamajor de Catalunya ha obert l'**Univers Informàtic** a Binissalem. Te acadèmia, venda d'aparells i productes informàtics, i associats que van a navegar per Internet a la seva botiga.

Na Francesca Liabrés és la madona del **Forn Can Caparrot** a Binissalem. L'amo és el seu marit en Jaume Fiol. Aquest forn fou obert pels seu repadrí Gaspar Fiol fa 150 anys.

Pujolitis

Catalunya serà l'única nació en la història que mantindrà la identitat sense la independència o "la història és igual per a tothom excepte per als catalans". Som els més pinxos i també els més ingenus i estúpids si ens ho creiem

A l'entrada del Teatre Principal de Palma un grup de mitja dotzena d'ultranacionalistes espanyols va rebre el president Pujol amb una pancarta consistent en una bandera espanyola i el text "Balears are not Catalonia".

No crec que ningú dubti que Jordi Pujol és un líder polític d'alt nivell, un líder que caldria encabir en el denominat lideratge "carismàtic", al costat de Kennedy, Fidel Castro, Gandhi o Gadafi per indicar els exemples més coneguts.

Ara bé, pel que fa al seu paper en el catalanisme polític ja es comença a veure que ha estat un personatge de transició. La seva successió a Tarradellas va permetre desbloquejar les posicions nacionalistes que fins aleshores havien estat recloses a l'àmbit de la catalanitat cultural: llengua i cultura catalanes sense una política específica de reivindicació de les justes llibertats nacionals. D'altra banda, però, els seus procediments han bloquejat la via autodeterminacionista.

Quan parla d'Europa no té cap problema a reconèixer que la seva participació consisteix a construir l'Europa dels actuals estats... amb la presència en un segon pla de les "regions". Els Països Catalans -per a Pujol Catalunya comença i s'acaba al Principat: són sis milions de catalans-seran a Europa un subconjunt d'Espanya. Mallorca no forma part dels Països Catalans -políticament parlant en termes de futur- sinó d'Espanya. I Catalunya (llegiu el Principat) també. La seva Europa és la dels mercaders, dels empresaris, dels hotelers, dels poderosos, etc... és l'Europa que ho té tot llevat de la dignitat dels ciutadans europeus i les ciutadanes europees.

Jordi Pujol ha seguit exemplarment Prat de la Riba i ha optat per intentar governar els catalans del Principat des de Madrid ja que aquests no poden fer-ho des de Catalunya. Mala cosa, a la llarga, sobretot perquè s'ha desatès la construcció d'unes estructures de govern pròpies i ben arrelades en la societat en profit d'una pretesa aportació a la governabilitat de l'Estat que no sabem ben bé quin gran profit han reportat de cara al futur.

Totes les transferències de què disposa la Generalitat són les que per-

met l'Estatut d'Autonomia i no hi ha hagut cap canvi en la supeditació legal de Catalunya a la voluntat d'Espanya: seguim sense dret d'autodeterminació i amb l'exèrcit espanyol com a garantidor de la unitat de la pàtria. Al costat d'això, l'inexistent concert econòmic i les contínues impecacions i vexacions per part del govern central són poc més que una anècdota.

Per què no va posar aquests temes damunt la taula de González? Per què no els ha plantejat en les negociacions de suport al govern del PP? Per què s'ha passat dues legislatures dient constantment que cal resoldre l'encaix de Catalunya dins Espanya? Per què aquest suposat encaix segueix essent una suposició? M'atreveiria a dir que és perquè el president Pujol s'ha convençut a la fi que aquest encaix és impossible -les mateixes enquestes i estadístiques que responen els espanyols així ho mostren-, però el carro li ha passat davant els bous i ja no té per on estirar.

A CiU, així, ja s'han plantejat el relleu, el canvi de líder, i a fe que ho tenen ben fotut, sobretot perquè el sector més nacionalista és el primer que Pujol ha posat a la picota, amb Molins al capdavant i Esteve a continuació, a la vegada que intenta primar el sector més estatalista, més compromès amb la governabilitat d'Espanya i, per tant, més perjudiciat per al procés cap a la independència de Catalunya. El tap que fou Tarradellas per al nacionalisme polític ara ho és Pujol i el pujolisme per a l'independentisme.

L'estira-i-arrotonsa de Pujol amb el corresponent president espanyol ja comença a semblar-se massa al joc de moixos i cans practicat per Barea, Rato i Cascos en els temes econòmics que toca el govern central. Un joc innocent, per entretenir el personal i mentrestant anar fent la seva. El problema és que fins i tot en els jocs sempre hi ha algú que perd (els ingenus convidats) i algú que guanya (l'amo de la sala de joc). En aquest cas els que pagam penyora som nosaltres, els ciutadans del Països Catalans, la nostra nació subjugada.

Tot això, d'altra banda, sense deixar de reconèixer que com a català de Mallorca ja m'hauria agradat que haguéssim tingut el nostre particular Jordi Pujol, un paper que hauria pogut ocupar un altre líder carismàtic com fou Cañellas, si hagués estat més nacionalista i menys corrupte i amb un tarannà més democràtic. La tasca de Pujol en el catalanisme (exclusivament principatí, no ho oblidem) l'ha feta Cañellas en l'espanyolisme, ja que ni tan sols de balearisme es pot parlar en el seu cas, com tampoc en el del seu actual successor Jaume Matas.

Al marge de símbols (unes quantes barres més o manco), Jordi Pujol vingé a dir que "Balears are Spain" i "Catalonia is Spain". I olé! A Matas l'americana li venia estreta. El PP de Madrid rebrà un informe favorable. **Ω**

BLANQUERNA

Carta d'un pres a Bangkok

Desert d'amics, de béns i de senyor,
en estrany lloc, i en estranya contrada
lluny de tot bé, fart d'enuig i tristor,
ma voluntat i pensa captivada,
me trob del tot en mal poder sotmès,
no veig ningú que de mi tingui cura,
estic guardat, tancat, ferrat i pres,
i això faig bo en ma trista ventura.
Jo he vist temps que no em feia goig res,
i ara, content d'aquesta vida dura,
lleugers grillons ara m'agraden més
que en temps passat la bella brodadura.
Fortuna veig que mostrà el seu poder
en mi volent que a tal punt vingut sia;
i no m'en dolc: el meu deure he complert
amb tots els bons i em trob en companyia.

JORDI DE SANT JORDI, alcaid de la Vall d'Uixò, segle XV, soldat del rei a Itàlia, en l'Europa devastada per la gran Pesta Negra.

En Joan Serra i Pi, duu una vintena d'anys fora de Catalunya, 10 dels quals a la India (parla hindi). Ens conta la seva experiència de pres.

Lard Yao és el complex de presons més gran del Sudest asiàtic ja que consta d'una presó per a dones, una altra (Bumm Bat) que és més un centre de detenció i només per a casos de drogues, una altra és la "Special Prison" per a tota altra mena de casos, i "Lard Yao 2" que és on joestic. A Lard Yao som quasi 6.000 presoners repartits entre 8 edificis. A l'edifici 2, normalment som uns 600 presoners, però ara

som 900 ja que totes les presons estan super plenes. Quasi tots els estrangers estam a l'edifici 2. Allà hi ha un jardí on tenim barraques fetes de bambú i fulles de palmeres i així estem separats dels thais i podem fer més o menys el que volem o ens deixen fer els carcellers i les normes presidiàries. A l'edifici tenim les cel·les que solen ser per tres (originàriament per a un, ja que la presó fou feta pels japonesos durant la Segona Guerra Mundial, i ja són justes. A moltes hi ha quatre o cinc presoners. A les cel·les hi anem a les 4 ò a les 5 de la tarda i ens hi tanquen fins a les 6'30 del matí o fins que és prou clar, que és quan baixem al jardí per a tot el dia.

Les cel·les tenen 1.80x3 metres i un petit espai on hi ha un water per terra i un tanc d'aigua, llavors ja te pots imaginar el que suposa haver d'estar un mínim de 3 persones en tals dimensions, durant 14 hores diàries; doncs estam tot el temps sobre el nostre marfegó sense poder-nos moure i sense espai per tenir-hi res més. Si volem marfegons els hem de comprar o dormir per terra, aquí hem de pagar per tot, si volem teles mosquiteres a la porta de la finestra les comprem i paguem igual que si volem pintar la cel·la o posar-hi ventilador o un bon llum per poder-hi veure, si no ens donen una bombeta petita ja que no podem estar sense llum i tota la nit ha d'estar encès. Els diaris, ràdios i diners estan totalment prohibits i si ens agafen tenint-los ens tallen les classes (les classes van de molt dolenta a dolenta, mitjana, bona, molt bona i excel·lent) que un sol pujar cada 6 mesos per recomanació dels carcellers, i ens posen al calabós per uns dies i fins i tot per un parell de mesos. De segur que tu et demanaràs que si les ràdios, diners, drogues i altres coses prohibides són tal, com és possible que les puguem aconseguir? Doncs són els carcellers que per diners ens porten totes les coses prohibides i si després ens agafen amb elles ens foten un càstig. Jo mai no havia vist un lloc o país tant corrupte com aquest en tots els sentits i nivells.

Si voleu escriure-li: Joan Serra Pi-Lard Yao-Bld 2-33/2 Ngam Wong Wan Rd.-Chatuchak 10900 Bangkok-Tailàndia. **Ω**

Jesús, el "descartat" durant dos mil anys

"Qualsevol nació que vulgui assegurar la seva durada i demostrar el seu dret a l'existència ha de descansar damunt una base religiosa" (Otto von Bismarck, el canceller de ferro, artífex de la reunificació i independència d'Alemanya).

Jesús ha estat l'home més singular, més fascinant i més discutit de totes les edats. No sols és el centre de la Bíblia, el llibre més venut del món, i més llegit des de fa molts de segles; sinó que, sobre ell, s'han escrit més llibres i crítiques que sobre qualsevol altre home que haja mai viscut. I total, qui era Jesús?... Era un jove de poble, de Galilea, una zona muntanyosa lluny de la capital religiosa, Jerusalem, i lluny també de la capital del tirànic Imperi Romà. Qui era Jesús...? Era un fuster, fill d'un fuster i d'una dona de poble.

Un xocant terratrèmol de la Història de la Humanitat: Casual?

Allò fascinant, interessant, és que ni en aquella època ni en la present quan els de les llargues barbes del Sanedrí diuen: "Deixau-lo en pau, està tocat de l'ala..." i el van crucificar, ni ells van poder-lo deixar en pau. Sempre darrera d'ell, sempre enviant genteta a mirar que feia o que deia, per fer-li la traveta, a veure si queia dins els paranyos que li posaven els sabuts de la Llei Judaica... I tot això quan ja des d'un principi l'havien descartat...!

El van descartar en cada generació, com n'hi ha que el van acceptar de tot cor, en cada generació. S'han escrit llibres o rodat films sobre Jesús, de vegades per a desmitificar-lo o bé per posar en entredit la bona o mala fe dels qui es diuen cristians. Perquè als qui ara es diuen cristians també la gent els exigeix, i els observa, cosa que s'entén.

Descartat mils de vegades, Jesús de Nazaret, des del principi... i només va tenir tres anys de ministeri públic, voltant viles i poblets com un predicador hippy, que dirien alguns... Era un pobre home que morí fa 2000 anys. Perquè tanta fascinació? És interessant el saber per què.

L'impacte, la influència d'aquest home, ha estat major que no la de qualsevol altre persona. Un impacte innegable en la història de l'home en el planeta Terra. I només era un pobre artesà, un proletari de poble que va sortir per les comarques veïnes a predicar, vivint sense un treball fixe, sense cobrar cap subsidi de l'INEM.

El dia d'avui els experts et dirien que és segur que Jesús va viure fa 2000 anys a Palestina, sabut per documents bíblics i històrics. Que va morir ajusticiat per la conxorxa de la gerarquia religiosa amb el Cèsar i la conveniència dels uns i dels altres.

Ressurrecció ?

Quan els apòstols van afirmar, van escriure i van morir assegurant que Jesucrist el nazareu va ressuscitar d'entre els morts, havien sigut enganyadors o enganyats?

Tan difícil és una cosa com l'altra. És impossible prendre per ressuscitat un home, tal com ho expliquen els evangelis... Per l'altre costat, la hipòtesi d'uns apòstols farsants és ben absurda. Seguim-la, però com en una novel·la policíaca. Imaginem els apòstols reunits després de la mort de Jesús i fent un complot per a dir que ha ressuscitat. Ataquen d'esta manera totes els potències polítiques i religioses i la creença comú dels hòmens. El cor dels hòmens és singularment inclinat a la lleugeresa, al canvi, a les promeses, als bens. Per poc que un d'ells de n'hagués desmentit per qualsevol d'aquests

atractius del món, o bé per la presó, la tortura i la mort, estaven tots perduts. Molt clar ho devien tenir quan van resistir tots fent pinya, i sense caure en provocacions ni violències.

El cor nou

Jesús era molt pacient amb els simples i els ignorants; era com lo l'hivern que espera la primavera. Només no va tenir paciència amb els qui es van negar a la llum per viure dins la foscor; ni amb els que demanaven senyals espectaculars del Cel, en compres de sollicitar-les, amb respecte, als seus propis cors.

Jesús va ser un caminant que va tornar en or pur el rovell que hi havia en multitud de cors, i que va ensenyar a estimar als qui odien.

Amb això va dur consol i descansos tranquils. Abans de conèixer Jesús viu dins el cor, som gent cega, plens d'esperits de defici. Erem morts, Però ací teniu el miracle. Ell ens ha donat nova vida.

Filosofia front a la salvació

Jesús va morir per a ensenyar-nos a estimar.

Déu va permetre que l'enveja dels sacerdots hebreus i el joc oportunista de les conveniències de Pilat duguessin el seu fill a la mort injusta.

El cristianisme no és cap ètica ni cap filosofia. El cristianisme no pot ser cap ètica ni cap etiqueta, perquè si ho fos, resultaria una corfa buida i sense vida. El cristianisme només té sentit quan és una bona notícia: Crist va venir al món per salvar els pecadors". Però no tots els pecadors se salvaran. Els únics pecadors que són salvats per la mort de Jesús són els que es reconeixen pecadors i acudeixen, en la llum de fe al cor, a Jesús.

Déu visita Mallorca i tots els Països Catalans per mitjà de l'Esperit Sant. Ara és el moment oportú de salvació. Jesús toca la porta del teu pit, per entrar i transformar-te en vida. Es un Déu de Vida, per a viure cada diada.

El temps fuig

El meu nom és TEMPS. No he existit sempre, ni tampoc no existiré per sempre més. Però ara estic ací, i tota la vida moderna viu als meus peus. La gent m'espera, me temen. Però ningú no pot detindre'm. Excepte Déu. Ell me té de la seva mà, sota control i Ell em diu que el meu acabament s'aproxima.

Quan arribarà la meua desaparició, aleshores serà massa tard. Massa tard per a quina cosa?. Massa tard per a convertir-se, per a obtenir el perdó de Déu per Jesucrist, massa tard per a creure. L'eternitat, un temps parat ja, serà plena de llàgrimes, por i remordiments.

El meu nom és TEMPS, tinc pressa i sempre vaig avant, cap a la fi i duc amb mi l'eternitat. On la passaràs tu? Ω

Ajuda Evangèlica dels Països Catalans

Català.

Per això, ahir al portar el meu fill a menjar "nuggets" a un "McDonald", vaig rebre una satisfacció; Ens varen obsequiar amb un "Happy Meal" en una caps de cartró, "Primit in Italy", que contenia una joguina de "Mattel", embolcallada amb un plàstic amb les instruccions en 31 idiomes, i oh!, miracle dels miracles, un d'aquests 31 idiomes... era el Català.

En aquest Babel d'interessos en que vivim els actuals catalans, on cada vegada són més els que es passegen amb la bandera espanyola estampada al seu xaldall, i on els empleats del Continente et despatxen amb la bandera francesa impresa al coll dels seus "Lacostes", és agradable comprovar com algú sense complexes i sense consultar els indecisos del Parlament, s'atreveix a etiquetar en el nostre idioma.

Moltes gràcies "Honorable MacDonald". Medir Alfonso i Rios Palau Solità de Plegamans. Ω

"L'Honorable McDonald"

Sempre m'he considerat català i orgullós de sentir-me com a tal, per això mai he dubtat de quina ha de ser la meua llengua.

No puc per menys que pendre'm amb humor l'embolicat nus lingüístic en que s'hi troben encallats alguns dels nostres polítics que encara no saben quina ha de ser la llengua normal a Catalunya.

Si Borell II no s'hagués desdit del vassallatge al rei Franc, per no haver-lo ajudat (com era la seva obligació), a aturar a n'Almansur quan aquest va arribar a Catalunya, pot ser aquesta batalla per la llengua l'hauriem tengut a principis del II mil·lenni i amb el francès en comptes del castellà com a rival de la llengua pròpia dels catalans.

Els catalans, pocs i mal avinguts, sempre hem estat com delicades fulles seques

mogudes pels vents que han bufat a totes dues bandes dels Pirineus; els Borrells II, els Carrasclets i els Companys es poden comptar amb els dits d'una mà, així com els monuments en record d'aquests herois.

Personalment, sempre he cregut que la pressió dels nostres països germans ha convertit en seny i educació, el que no és res més que por als nostres poderosos veïns; "que la prudència no ens faci traïdors", va dir molt encertadament en Jordi Carbonell.

I qui són aquests veïns?

Quines són les seves raons per imposar-nos un bilingüisme que no practiquen i obligar-nos a parlar una llengua que no és la nostra?

Doncs jo us ho diré:

Els nostres veïns són aquells que defensen la seva llengua rient les gràcies dels

"Condemor" i companyia, parlen per "Moviline" o "Movistar", i estan connectats al "Pay per Wiew" i a "Internet" i tenen "Webbs", i fan "Films" i "Magazines" per imposar la seva llengua, i viatgen en "Interciti" i menjen "Pizza World" de "Salami" i "Frankfurts" amb "Ketchup" i "Shawarma" i "Chicken's" de "Kentucky" i beuen "Budweiser's" i "Heineken's", i vesteixen amb "Cardigans" "Pullovers", "Levi's", Reeboks "Adidas" "Nikes"... i rebutgen els envassos de PVC i abracen els PET, perquè ho diuen els de "Green Peace" i la "Eastman Kodak" i compren productes americans, fabricats a la Xina, etiquetats en Portuguès que és venen a àrees de "Hard Discount" Alemanyes i Franceses.

Tot és bo per defensar la seva llengua i tot és poc per impedir l'ús normal del

Israel i els cristians Messiànics

Segons "Lev Ahim", una organització per a combatre les activitats missioneres a Israel, hi ha uns 20.000 jueus Messiànics al país i aquest grup va creixent. Que és el que motiva a aquests cristians? Aquests grups són en la seva majoria protestants que accepten el dogma que en "a la fi dels temps" el Messies "redimirà" el món enter,

però al contrari dels seus germans cristians, aquests grups consideren que el poble jueu és part important de la construcció escatològica i segons la seva interpretació de l'antic i del nou testament, aquesta redempció vendrà quan els jueus tornin a Terra Santa i es converteixin al Messies. Aquests creuen que el missatge cristià s'ha de dur als jueus

com a preparació per a la "redempció". La llei existent en contra de l'obra missionera a Israel no s'ha executat perquè el Fiscal General donà ordres de no implantar-la. Tanmateix, s'ha presentat al Knesset (Parlament) una esmena a la llei que faria il·legal distribuir l'Evangeli -escrit o parlat- a un jueu, amb pena d'un any de presó. Segons les

nostres notícies es negen visats a obrers cristians. Des de la formació del govern de Benjamí Netanyahu, els jueus ultra-ortodoxos ha posat com a prioritat el fer més difícil la vida de les organitzacions cristianes que actuen dins l'estat d'Israel. Ω

Ajuda Evangèlica dels Països Catalans

Somnis

Agar [Hajar en àrab] és considerada pels musulmans com a llur ancestre (espiritual). A la Bíblia és la primera dona a la qual Déu s'apareix i li parla sota aspecte d'àngel (Gènesi 16). Déu s'estima els descendents d'Agar, la segona esposa d'Abraham i mare d'Ismael, d'on venen els àrabs.

Es per això i per la declaracions de Mahomet ("Quan s'atansa el temps, el somni del musulmà no ment quasi mai. Qui és ver en les seves paraules també té els somnis més verídics") que els musulmans concedeixen molta importància a somnis i visions.

Així, a Nigèria, ens conta el missioner Ruth Eldkamp qui durant anys treballà entre els musulmans sense resultats, perquè quan algú es feia cristià era assassinat o havia de fugir. Però un dia, un home anomenat Kawuri agonitzava per les tortures patides, tanmateix pregà en veu alta de perdonar els seus torturadors, els quals hi eren presents sense ell saber-ho. A la nit següent els dos "mol-lahs" tingueren una visió. L'un d'ells veié Jesús, qui li descobrí tres dels seus pecats més grossos i secrets. A l'endemà acceptaren Jesucrist i, amb ells tota

llur colla, més de 80 fidels, tot transformant llur mesquida en església.

Animat per aquest exemple, Ruth i un centenar de creients més es ficaren a pregar Déu a fi que enviàs un somni o una revelació als responsables musulmans. Quatre mesos més tard, a muntó mol-lahs i mestres d'escola corànica tenien somnis i visions. Un d'ells somnià que un passatge del Coran deia que la veritat es trobava a la Bíblia i, després de moltes visions, esdevingué un ardit evangelista. Després molts mol-lahs s'han convertit.

La imatge que els musulmans tenen de Déu és que Déu és just i si algú pateix es perquè ha pecat, veuen en les catàstrofes el càstic de la mà d'Al·lah.

Al novembre de 1994, Egipte patí pluges molt fortes, cosa que allí estranya. Al raval de Dronka (Alt Egipte) la riuada fou esferidora i féu malbé els pous petrolífers que es calaren foc i escamparen el petroli cremant-se sota la capa d'aigua pertot el poble que quedà quasi tot cremat, amb moltes pèrdues en cases i vides. La zona més arrasada fou un antic cementiri cristià confiscat per un xeik (musulmà influent) per a instal·lar-hi la família de més de 300 persones. Tots van morir-hi.

Alguns miraren de refugiar-se dins la mesquida però les flames arribaren més amunt del minaret. Però allí s'aturà l'incendi i la propietat d'un cristià, just darrera, fou salvada, així com el nou cementiri cristià.

Quan el govern egipci volgué establir responsabilitats el musulmans de Dronka no hi tenien cap dubte: havia estat el juí de Déu.

Al Sudan els fonamentalistes van intentar tancar al Societat Bíblica de la capital amb excuses i amenaces, però el jutge reconegué que tenia tots els papers en regla. Fa tres anys calaren foc a l'edifici veí, però malgrat que els bombers a penes hi varen fer res, tots els llibres de la Societat Bíblica quedaren intactes mentre l'edifici del costat quedava reduït a cendres. Des de llavors els fonamentalistes han deixat córrer el tema.

Al desembre del '94 ha hagut una campanya d'evangelització a Jordània, per Nadal van escampar per escoles, hotels i altres llocs paquets-regal amb un nou testament, un calendari bíblic, un casette de "La vida de Jesús", un llibre, i cançons infantils. En repartiren molts en una exposició, i els venedors es van queixar perquè la gent es ficava a llegir i no compraven prou, per això els comer-

cians van demanar als evangelistes de no seguir distribuint llurs regals.

La neu és ben rara a Amman, però a l'endemà l'exposició hagué de plegar a causa d'una tempesta de neu i, tot seguit, hi hagué un incendi. Els organitzadors, desesperats, vingueren als cristians per a demanar-los com era possible que s'hagués cremat tota l'oficina tret del "regal de Nadal" rebut pel director. Àdhuc els periòdics en parlaren tot lligant el tancament de l'exposició amb la prohibició de distribuir les bibles.

Més difícil encara és que a l'agost plogui en Aràbia.

Un jove entrà un dia dins la Societat Bíblica jordana i demanà una Bíblia. De seguida reconegueren que era un saudita. En Aràbia saudita les Bibles es troba prohibida i l'apostasia es castiga amb la decapitació. Li preguntaren per què volia una Bíblia i ell contestà que perquè era cristià. "Vaig escoltar parlar de la fe cristiana per la ràdio. Reflexioní molt de temps i dubtava... Un dia preguí Déu: "Si és cert que tens un fill qui morí pels nostres pecats, fes ploure aquesta setmana. Mai no havia plogut a Riad en agost, però l'endemà ha caigut una ramassada torrencial. No podien circular-hi ni els cotxes...". Ω

Fa 5 anys que n'Aina Colom va obrir la **Perruqueria Aina** a la barriada de s'Escola d'Alaró.

Fa 4 anys que n'Antònia Lladó regenta la botiga de queviures **Ca n'Antònia** al carrer del Mig d'Alaró.

N'Antoni Colom és l'amo del **Bar Los Damunt** a la Plaça den Cabrit i Bassa d'Alaró. A aquesta plaça foren torrats en Cabrit i en Bassa per haver-se'n rigut del Rei Alfons quan aquest va anar a conquerir el castell d'Alaró.

Bloquitis

Ara que ja ha passat prou temps perquè baixi la febre nacionalista pels resultats del bloque, intentarem posar un toc de racionalitat al debat.

Arzallus (PNB), Pujol i Esteve (CiU), Sampol, etc, entonaren himnes triomfals pels resultats del Bloque, i això quan tant des del PNB com des de CiU des de sempre s'ha vist O Bloque com una bèstia peluda que devora els infants fràgils i desprotegits. Un repàs a les declaracions que publica la premsa en els dies posteriors a les eleccions gallegues posa de manifest que hi ha hagut una reproducció en els Països Catalans del missatge que es transmetia des de Madrid: el mirall de la capital d'Espanya reflecteix molt enfora!

Que el nacionalisme espanyolista hagi intentat fer passar el Benegà i Xosé Manuel Beiras per un mè amb llacet rosa és perfectament explicable, però que a nosaltres ens vinguin els "nacionalistes" a explicar que els bons resultats són

deguts a una línia política caracteritzada per la moderació i el centrament del discurs de Beiras és una presa de pèl i un insult als que volem una informació tan verídica com sigui possible.

La moderació del Benegà, el centrat discurs de Beiras (segons PNB, CiU, PSM), deu contemplar la comparació de Fraga amb el Cid Campeador, i els corresponents qualificatius de "diplodocus" i "antediluvià". La moderació deu referir-se al discurs sobre la burgesia opressora i l'explotació de la classe obrera, representats pels partits nacionalistes liberals i els seus aliats a Galícia, el País Basc i els Països Catalans. El pretès nou centisme de Beiras deu radicar en la seva postura antieuropeista i la seva lectura marxista de la realitat social, en el seu suport als serbis en el conflicte de l'antiga Iugoslàvia o en la seva lluita en solitari a Galícia contra totes les adversitats: Galícia és cosa dels gallecs, ho té claríssim.

Com a mostra el millor botó, la fotografia "oficial" de postcampanya amb Beiras exultant amb el puny esquerre enlaire. Francament, resta prou clar que la lectura catalana dels resultats a

les eleccions gallegues ha estat fotocopiada i traduïda de la lectura espanyola corresponent. Llàstima! Supeditació mental, se'n diu d'això: la paraula orientada cap a casa i el cervell cap a Madrid. O hipocresia, senzillament.

Xosé Manuel Beiras, però, és un polític prou coherent com per no acomodar-se a aquesta rentada de cara que li han fet des d'Espanya, té prou clar que el seu projecte no és venal a altres nacions i que tampoc pot deixar-se influir per la foma d'actuar d'altres forces polítiques d'altres nacions espanyoles: el seu trencament amb HB és un excel·lent exemple de la seva independència i del seu discurs particular, com ho evidencia la seva voluntat de no comptar amb cap suport polític extern a Galícia.

Els resultats i els procediments del BNG no són, per tant, extrapolables a altres nacions de l'Estat que tenen partits de caire independentista, però no deixen d'esser una gran aportació al procés de debilitació de l'espanyolisme unitarista, un procés que avança imparable cap a l'hora dels adéus. Ω

BLANQUERNA

Fa 4 mesos que en Gabriel Sastre i el seu fill Miquel han traslladat la perruqueria **Sastre Perruquers** a devora la Plaça del Mercat de Santa Maria del Camí. Abans, durant 50 anys aquesta perruqueria va estar al Café can Carol, devora l'estació del Tren. És una perruqueria moderna amb els darrers avanços tecnològics: microcàmera per a detectar malalties del cabell i microvisor per a radiografies en vistes a aturar la caiguda del cabell. És una perruqueria única.

Fa 40 anys que la família Gamundí regenta el **Magatzem de Material de Construcció Gamundí** a Santa Maria del Camí.

Fa 35 anys que n'Eugeni Martínez regenta el **Taller de fer Ganivets** de Consell. Primer feu feina una partida d'anys amb els germans Campins, quan aquests es retiraren els va comprar el negoci.

"Tots els elements que han contribuït a la formació i progrés de la nostra cultura ens han vingut de l'Est o del Nord, de la Mediterrània o bé d'Occitània, de França o de l'Europa Occidental", escriu Josep Maria Batista i Roca en el seu article El triangle europeu, que era el primer que publicava a Vida Nova de Montpeller, el setembre de 1955, la revista que durant més de vint anys es sostingué gràcies a la dedicació d'aquest català abnegat que fou Miquel Guinart. A Punt Blau de Mèxic, l'agost de 1958, precisava: "De l'interior de la Península no ens ha vingut mai cap element de progrés, tan sols escomeses destructores". I drenatge econòmic, afegiríem. D'ací la conclusió en l'article esmentat, a Vida Nova: "Per a subsistir hem de vetllar i defensar-nos del costat de ponent. La civilització, el progrés, les idees noves, el futur, ens venen sempre dels altres costats del triangle. És vers la Mediterrània i l'Europa Occidental que hem de girar-nos de cara per a construir el futur."

Això ha escrivit Batista i Roca en els anys de més forta postració nacional i depauperació econòmica del nostre país, temps d'opressió i obscurantisme, quan ens trobaven tancats i barrats en el ruedo hispànic, sense veu ni vot, amb la indústria feta malbé i encara arrossegant moltes de les deficiències de tants d'anys anteriors de misèria i de gana. Les poques encletxes que s'obrien servien momes per a marxar: anys també, dons, emigració catalana, augmentant encara més el fort contingent de la diàspora provocada per la victòria de l'espanyolada franquista... Els anys han passat, tota la nació catalana s'ha deixondit, vivim una època de remarcable desenvolupament, el país en general s'està posant al dia i, encara que tergiversat, hi ha dret a veu i a vot. D'on ha vingut tot plegat? Només podia haver vingut d'on la justa visió de Batista i Roca apuntava: de l'Est i del Nord, d'Europa. A mesura que el Ruedo s'anà permeabilitzant, és a dir, a mesu-

Catalunya com a ideal

ra que Catalunya reobria els camps de relació que li són naturals i necessaris, el progrés reprenia camí i la personalitat nacional es redefinia. És llei. La història ho avala i la realitat ho fa evident. Batista i Roca era home de reflexió assenyada, mestre en catalanitat.

Una interpretació simplista, però, la que pogués fer creure que tot és dolent per un cantó i tot és glòria per l'altre, no seria pas correcta. De l'Est i del Nord també han arribat grans malvestats. I si l'Europa d'avui és un fort i saníctos incentiu, en la línia de les seves més positives essències de progrés i civilització, també s'està erigint en un altre dels grans perills de Catalunya, sobretot en la mesura que s'estructura i es polaritza, Europa, en Estats consolidats que no tenen escrúpols en ofegar nacions senceres i minories. La teoria nazi de la "comunitat de destí" penetrà, més del que pot semblar a primera vista, en la ment de massa dirigents dels estats consolidats i barra el pas al lliure desenvolupament dels pobles oprimits històricament. És un dels punts negatius de l'Europa moderna, una rèmorra onerosa de temps recents de trista memòria, que afecta fortament França, però també Itàlia i sobretot Espanya. Batista i Roca hi dedicà una de les seves assenyades reflexions i ho publicà a la revista de Londres The Central European Observer, del 3 d'abril de 1942 reproduït íntegrament a Catalunya de Buenos Aires del mes de juliol del mateix any.

Emparats en preteses "comunitats de destí", els Estats es tanquen i remarquen els traçats històrics i culturals de les fronteres. Els interessos econòmics les fan més permeables i no s'escatimen les grans reunions i els convenis, tot ben acompanyat d'apats i bons negocis, però sempre reforçant alhora les concentracions de poder a les capitals dipositàries de les

"comunitats de destí" i negant el ple dret de retrobament i recuperació als pobles als quals se'ls ha imposat, en les darreres centúries, "destins" que no els corresponen. Els nazis pretenien imposar a tot Europa l'acceptació d'una "comunitat de destí" que ells havien inventat i que ells dirigien. Fracàs. I no se n'ha parlat més. Espanya, en canvi, des de finals del segle passat anà refent la vella mania d'una determinada "comunitat de destí" i hi persisteix. Amb l'alegria "socialista" o "populista" i en la sempiterna imitació de la França jacobina. "Espanya és una unitat de destí en allò universal. Qualsevol atac a la seva unitat és abominable. El separatisme és un crim que mai perdonarem": això és el punt segon de la Falange Espanyola, la que també volia incloure Portugal i re-dirigir l'Amèrica. I en això, matisat, estem. Els temps, pel pensament reaccionari, no canvien. Ni li són comprensibles i acceptables les veus innovadores que, de fet, són l'higiene col·lectiva.

A les manies quixotesques de ls "comunitats de destí", Catalunya hi ha oposat sempre ideals de creativitat. És el gran triomf de la Catalunya de les primeres dècades d'aquest segle, apassionada per aquest tresor definidor que és la llengua pròpia, pletòrica de figures senyeres en la manifestació i la definició cultural, capaç de convertir ràpidament els immigrants en admirables constructors de l'ideal. ¿Caldrà recordar, una vegada més, els Angel Guimerà, de maternitat i naixença canaris, o els Manuel González i Alba, de paternitat andalusa?... Era una Catalunya que s'enmirallava, per els seus ideals d'alliberament i independència, en els petits estats europeus. I tampoc no anava errada. Observem-ho, passats anys i desgràcies: els països més rics d'Europa, aquells en els quals, a més a més, la riquesa està més equilibrada i distri-

buïda, són aquells que tenen, com a pròpia, llengües minoritàries: Dinamarca, Holanda, Suècia... Avui, en canvi, Catalunya està perdent el nord i es diria que s'hacregut que som en qui sap quina "comunitat de destí". Tants d'anys de cops de garrot i de propaganda insidiosa fan efecte. El català, sense la força dels grans ideals propis, accepta ésser ciutadà de segona, mal enganxat a un tren aliè. No té esma ni per a defensar la seva independència espiritual, com feien tants catalans d'abans de la desgràcia de la guerra civil espanyola, desfermada pels grans paladins de la "comunitat de destí".

Posats a claudicar, cap gran artista sap anar pel món com a català i no calen grans esforços per a fer-se espanyols de la "comunitat de destí". Cap gran financer ha aconseguit la més mínima autonomia fora del reudo i ni tan sols actua, a casa, plenament en català. I gairebé cap català viu i pensa només en català i tothom s'ha instal·lat amb "normalitat" en aquesta aberració que és l'anomenat "bilingüisme", eufemisme vergonyós que amaga el fet d'haver estat dominats i sotmesos a una altra cultura i una altra llengua que no són nostres. En la mesura que l'immigrant s'aprofita de la situació creada per la força que li és favorable i en la mesura, per tant, que també imposa, és contemporàniament agent de domini. Certament, en una primera fase, quan la dictadura imperava i si es té en compte el baix nivell cultural dels novvinguts, podia entendre's el també baix nivell de comprensió en relació a la realitat cultural i històrica catalana. Però ara ja hi ha els fills, adults, hi ha una força acceptable distribució de la riquesa i hi ha més llibertat i cultura, tot el qual el fa, al castellà-noparlant, plenament responsable de la seva actitud. ¿Li ho fa avinent, però, el català, amb prou franquesa i convenciment? Catalunya és una terra, és una gent, però és sobretot un ideal que cal que tothom recreï i assumeixi. Ω

Víctor Castells

Nocions polítiques per un vot sincer

És vostè un aferrissat espanyolista anticatalanista? És igual que sia un capitalista o un indigent, el seu partit polític és Unió Valenciana (a Mallorca no n'hi ha cap de fan fatxa).

És vostè capitalista espanyolista i un poc anticatalà? El seu partit és el PP.

Es vostè capitalista espanyolista i catalanista? El seu partit i els seu vot es CiU, UPV, UM. (El que encara no tenc clar és si són més nacionalistes que capitalistes o viceversa. Jo ha aclariré).

Vostè no és capitalista, però sí un gran nacionalista espanyol i un poc anticatalà: el seu partit i el seu vot és pel PSOE.

Vostè no es capitalista però sí catalanista, no té partit però vota CiU (quin remei). Però ves per on, al País Valencià i a les Illes Balears vota PP, un contrassentit (A les Illes

comencen a votar PSM).

Vostè no és capitalista, però és catalanista i un poc independentista, el seu partit és ERC (per cert, si no l'leven lo de Catalunya, tan al País Valencià com a les Illes ho tindran pelut).

Vostè es anticapitalista, anticatalanista i per això espanyolista, el seu partit i el seu vot per IU (això de n'Anguita, vaja).

Vostè és anticapitalista-independentista: el seu vot és pel PSAN (és clar que com que no bufen bons vents per aquest partit, molts és refugien dins ERC (quin remei)).

I a on re-hòstia coloquem a IC de senyor Ribó)

Si no ho veus clar, revisa el teu vot.

Aquesta és l'opinió d'un home del carrer, que ja que no la diuen els polítics l'ha de dir ell.

Si vaig errat, ja m'ho fareu a saber, si voleu. Ω

Josep Casalta i Casesnoves
C/. Estació del Nord, 4 Vila-Real (Castelló)

Votem als nostres

Perquè estimem la terra que trepitgem.

Perquè volem ser lliures

Perquè volem decidir nosaltres.

Per a satisfacció pròpia

Tu ho hauries de dir,

Dir-ho ben fort que et sentin,

i dir-ho sense por...

Que s'acabi d'una vegada la por,

és bonica i agradable la llibertat,

Deixeu l'alienació,

Deixeu la robotització.

Votau ERC, PSAN, PSM,

ESTAT CATALA, UM, CiU

Josep Casalta i Casesnoves- Vila-Real (Castelló)

Fa 10 anys que els germans Sabater obren l'Assessoria Empresarial ACR a Pollença. Tenen sucursal a Ciutat i a Consell. A aquesta empresa hi fan feina Missers, professors mercantils i perits mercantils. Assessoren i ajuden a l'empresa i a l'empresari.

N'Adèlia Dias és la filla de l'amo de l'instal·ladora Consell. Fan instal·lacions elèctriques i de fontaneria.

N'Onofre Colom va obrir ara fa 4 anys la Ferreteria a Ca Na Buc a S'Arraval de Consell.

Les ideologies progressistes i la felicitat

Quan som joves, que sol ser una manera de ser pobres, el capitalisme ens astora especialment. Això és només perquè som joves i idealitzam certes coses que sols coneixem d'oides i lectures. També car el jovent és l'edat de l'amistat i ço ens fa creure que les persones poden ser capaces de grans transformacions meravelloses. I en realitat, l'home té infinides possibilitats (bones i dolentes). Però acaba tendint a les fàcils, a les dolentes: tant per les limitacions de perspectiva (ignorància, inexperiència, etc.) com per peresa, supèrbia i la resta de "pecats capitals". "Socialment cal tenir present que les masses no poden pas canviar: A hores d'ara són les mateixes que en temps dels romans. Algú pot sortir de la massa, però ço no canvia res". (D.H. Lawrence).

Les revolucions sols venen per necessitat, i en tota revolució, els violents en fan de tota mena, la gent "normal" desbarra. Comencen amb el dolor i puresa d'ideals, prest s'embruten de sang (culpable i innocent) i a la llarga o a la curta degeneren fins ofegar-se. Conclusió: "El meu Regne no és d'aquest món", deia el Crist, i Tolstoi el citava: "El Regne de Déu és entre vosaltres" (O sia: no coincidirà mai del tot amb cap forma política).

"Els pobles destrueixen un sistema de convencions per crear-ne d'altres". "Es preferible una injustícia que un desordre; el desordre és la mateixa injustícia". (A. Maurois).

Al film "The Wall" de Pink Floyd el lema és: "Tu ets una altra rajola en el Mur" (el sistema d'injustícia, o sia, el capitalisme). Cada dia fruïm de petits luxes "capitalistes" (vídeo, discos, balls pagant,

cotxe, hiperalimentació, alcohol en pubs, cigarrets, etc. mentre 40.000 persones moren (33.000 en són nins) de desnodriment i malalties derivades o fàcilment guaribles a baix cost en Occident. Un genocidi de debò, ara mateix! I tothom n'és corresponsable. Per tant, no som tan solidaris com creiem. Un amic meu agnòstic ho descrivia així: "Sempre és pecat". O sia, vivim en un ambient intrínsec d'injustícia o "pecaminositat" en tota la raça humana, "des del ventre de mare", diu el rei David, des de la caiguda d'Adam i Eva de la innocència del Paradís perdut a la consciència del bé i del mal. Per ço les ideologies, belles paraules, són sempre, històricament tan inconsistents i volàtils. Pura carcassa.

"Les coses supèrflues dels rics són menester per als pobres. Hom té coses del proïsme quan posseeix coses supèrflues". (Agustí d'Hipona).

Hi ha "anarquistes", "comunistes", etc. que fan ben poca cosa pels marginats i pobres d'arreu. Es "perdonen ells mateixos tot recitant belles lletanies progres i humanistes (no al paternalisme religiós, amb el nostre programa deslliurarem els miserables de la misèria). N'Anguita guanya un milió al mes. En Lenin ja deia a principis de segle que el proletariat occidental era "l'aristocràcia del proletariat", és a dir, un proletariat corromput pel benestar dels seus estats, rics gràcies a la rapinya imperialista sobre països pobres colonitzats i espoliats. si llavors ja era així, què no serà a hores d'ara!

Pel Tercer Món, el capitalisme és misèria, pel Primer, és malba-

ratament i contaminació. El capitalisme sols sobreviu perquè és la conjunció de moltes petites i grans avarícies i ambicions d'arreu. Però amb què i com canviar-lo? I substituir-lo per quin altre sistema? Es una idea tan encisadora com megalòmana: com voler controlar l'ambició i l'avarícia de la humanitat. Una tasca tan colossal que només Déu la podia fer. Pretendre-ho és pretendre ser Déu. Per ço les ideologies socials futuristes tenen aversió a Déu, són una de les formes múltiples dels Anticristos.

L'anarquisme fa acerades crítiques a tot: a l'Estat, als patrons de la religió al capitalisme, al marxisme, etc... Tenen raó en quasi tot: descriuen la natura caiguda humana i la mentida humana. Però la proposta anarquista és una utopia mil·lenarista, històricament impossible de mantenir més enllà de petites comunitats proudhonianes. En tota revolució, els anarquistes han estat aixafats pels capitalistes (Comuna de París...) i pels stalinistes (Kronstadt, Maig 37...). L'anarquisme pretén una Arcàdia, una Humanitat sense Estat, la d'abans de Noè. Després de Babel, diu la Bíblia, apareix l'Estat, l'autoritat política. Abans hi havia poca població i, encara així, "el Senyor va veure com creixia la malícia dels homes i que d'un cap a l'altre del dia només pensaven en fer mal". (Gènesi 6:5). Déu els puní amb l'Estat quan Babel i, com aquest Estat, amb la pretensiosa Torre, desafià Déu, els escampà, els dividí les llengües i aparegueren els Estats nacionals que tan avorrexien els anarquistes. En l'escatologia cristiana de l'Apocalipsi hi ha el Mil·leni, en que Crist

regnarà a la Terra i les forces del Mal, quedaran lligades.

"Tots els creients vivien units i tot ho tenien en comú; venien les propietats i els bens per distribuir els diners de la venda segons les necessitats de cadascú" (Fets 2:44-45). En aquest antic text llegim les ressonàncies posteriors del "Manifest Comunista" d'en Marx: "de cadascú segons les seves possibilitats, a cadascú segons les seves necessitats".

"L'home honrat és el qui mesura el seu dret pel seu deure" (Lacordaire): Caldria que molts ideòlegs ho recordassin.

Quan els marxistes, si no són massacrats, en el poder esdevenen quasi sempre Dictadures brutals i policiaques, econòmicament estantisses.

"Es més fàcil d'escriure deu volums de principis filosòfics que posar en pràctica un sol de llurs principis". (Lev Tolstoi).

Els socialdemòcrates, tipus PSOE, són simples gestors conjunturals del capitalisme i mesells criats del nacionalisme d'Estat.

Les ideologies humanistes parlen molt de drets, poc de deures. Però sense drets no hi ha deures. "De la mateixa manera que no tenim dret a consumir riqueses sense produir-ne, tampoc no en tenim a consumir felicitat sense crear-ne" (Bernard Shaw).

"Només la lliure expansió de les energies crea el sentiment de la felicitat" (Keyserling).

"Prescindir de la felicitat és el començ de la saviesa i el mitjà més segur d'atansar-se a la felicitat" (Maeterlink). Ω

Ricard Colom

El glosador agermanat

Hem tengut ocasió de fulletjar l'original del llibre que, amb el títol que encapçala aquesta crònica està apunt d'editar-se, obra del popular glosador Pere-Gil, ocasional col·laborador de L'ESTEL. Sens dubte es tracta del treball més seriós d'aquest conrador de la poesia popular. Amb més de dues centes pàgines, conté unes nou centes estrofes, quasi totes quartetes, què és la seva manera habitual de glosar. Com molts altres llibres en vers, te la particularitat que es pot obrir a l'atzar i en tot cas ens trobam enganxats per unes gloses que sense excepció respecten les regles tradicionals de mètrica i rima. Com diu en Pere-Gil en el pròleg, no tracta de fer història, més bé glosar el que passa en el seu entorn com a membre actiu de la Germania. Deixa la Història en mans dels historiadors i, en efecte, al peu de cada plana hi ha unes línies de prosa d'historiadors de diferents èpoques, la qual cosa permet al lector informar-se del que fou aquella lluita fraticida com també dels seus antecedents. El Doctor en Història Medieval Guillem Morro Veny, hi col·labora amb un treball de vint folis.

Una obra que haurien de conèixer tots els mallor-

quins, però això no serà possible car és ferà una tirada numerada. Peraclarir aquest punt, hem entrevistat al glosador.

L'Estel. - Tenint en conte la vostra popularitat i coneixent la vostra manera d'actuar; perquè no feis una tirada llarga a l'abast d'un públic nombrós?

Pere-Gil. - Després de tractar amb diferents editors, he arribat a la decisió de fer una tirada per subscripció anticipada, és a dir, tan aviat que es reuneixin 200 subscriptors el llibre sortirà al carrer. Això serà fàcil. els meus lectors de l'UH, passen de trenta mil cada dia. Puc dir que fins ara, totes les persones a qui he demanat la seva col·laboració s'han subscrit. Hem fet molta il·lusió veure aquest llibre imprès i estit segur que agradarà als independentistes d'aquesta terra. Poble que recobra la seva història, recobra la seva identitat. Aquest llibre no estarà a la venda a les llibreries ni s'en regalarà cap. Només els subscriptors el tendran. Per a més detalls telefonau-me al 40 16 75. Ω

Redacció.

Constituit el Parlament de la Padània

El Parlament de la Padània, sorgit de les eleccions convocades per al secessionista Lliga Nord, el 26 d'octubre passat, varen prendre possessió en el castell de Chignolo Po amb la presència de dirigents nacionalistes europeus, entre ells russos, catalans bascs i balears. Xavier Bosc, per part del PI; Bartomeu Nadal, d'UM i Xavier Hormaechea, de PNB, juntament amb el nacionalista rus Vladimir Zhirinovski assistiren a l'acte. El parlament té 210 diputats i s'ubica en un castell del segle XII. La primera tasca del Parlament constituït serà la de redactar una constitució. Ω

Els catòlics dels Països Catalans pateixen un conflicte de lleialtats

L'església catòlica catalana pateix un conflicte de lleialtats, crònic. D'una part té una devoció ben legítima a la pròpia nació, Catalunya; però en franca contradicció amb la supeditació de Catalunya a l'Estat espanyol. D'altra part deu obediència a l'església catòlica mundial, al Vaticà, a la Santa Seu, al Sant Pere de Roma.

Pocs catòlics dels Països Catalans saben que de 1283 al 1285 l'església catòlica vaticana, va organitzar tota una croada contra Catalunya, nació catòlica, fent servir l'arm de canó francesa. Per sort, els agressors se'n van fer estrella i foren batuts al Coll de Panissars i a la badia de Roses, car Catalunya era una potència militar a l'època. L'excusa catòlica oficial, era que Catalunya era massa indulgent amb l'heretgia càtara i es mereixia ser esborrada del mapa com a nació constituïda en estat independent; França i Castella se l'havien de repartir. El motiu veritable era que el Vaticà va fer-se seva la geopolítica castellana ordida per Domingo de Guzman, el gran inquisidor marçell d'heretges. El pla geopolític de Castella, adoptat per l'església catòlica romana, tenia previst que a Europa sud-occidental només hi havia espai per a dos estats independents, catòlics: Castella i França. L'acompliment fil per randa d'aquest pla tan vil, va ocasionar tres fets d'armes vergonyosos:

1.- El Vaticà i França van originar un genocidi contra el projecte d'estat nacional occità unificat, dissimulat amb una croada contra l'heretgia càtara.

2.- Castella instigada pel Vaticà, es va annexionar la Corona catalano-aragonesa (l'estat català independent).

3.- Castella impulsada per la Santa Seu, es va annexionar el Regne de Navarra (l'estat basc sobirà).

L'església catòlica no en tenia prou que Catalunya, Euskadi i Occitània fossin catòliques, les volia anorrear, les volia fer esclaves, colònies de Castella i de França. I tot això en nom del catolicisme, com si fos la voluntat de Déu.

Què hi diuen a tot això els catòlics catalans?

L'església catòlica catalana és la més arrelada a la catalanitat, la més lleial a la llengua i a la cultura catalanes. Però mai no ha qüestionat la pertinença de Catalunya (dels Països Catalans) a l'Estat espanyol, la dona per bona, per irrevocable. L'església catòlica catalana mai no ha reclamat la independència política de Catalunya

robada per Castella en vil annexió el 1479, maquillada d'unió dinàstica. El Monestir de Montserrat, el de Poblet, Torras i Bagés, Vidal i Barraquer, Carles Cardó, etc. no sols no han validat el secessionisme català, sinó que h'han abominat. Simplement s'han mantingut fidels a la llengua i a la cultura catalanes, acceptant tàcitament que Catalunya sigui propietat il·legal d'Espanya. Com a màxim han propugnat una autonomia per a Catalunya, però sempre junyida a Espanya. Entre tot un mar de claudicacions, de silencis concomitants, de conflicte de lleialtats a favor d'Espanya; d'entre totes aquestes jerarquies catòliques catalanes, només una s'ha declarat obertament independentista: Antoni Deig Clotet, bisbe de Solsona. Vet aquí el seu gran mèrit, car ha estat l'únic que ha tingut prou coratge nacional com per dirimir el seu conflicte de lleialtats en favor de Catalunya i de la seva constitució com estat independent, l'única garantia de llibertat col·lectiva. Quants partits sobiranistes han fet costat a n'Antoni Deig? Quantes cartes d'encoratjament li han enviat els patriotes catalans? Si, ja se, l'independentisme català és can xeixanta a nivell organitzatiu. Però si més no un partit ho podria canalitzar, sobretot en afers com aquest on hi ha consens absolut.

L'església catòlica vaticana ha posat tots els obstacles que ha pogut a la conferència episcopal catalana celebrada a Tarragona. N'ha censurat el que ha volgut i un cop més s'ha posat al costat de l'església catòlica espanyola. Al "urbi et orbe", el papa actual diu quatre mots en àrab, quíxua, zulú, mongol, etc. etc. abans de fer-ho en català. Se suposa que Catalunya és una nació catòlica, als fets em remeto. Dons bé, Roma no la tracta com a tal. A despit de tenir el papa tres assessors espanyols de l'Opus Dei, el Vaticà segueix la mateixa geopolítica de Domingo de Guzman, maquinada segons al conveniència nacional de Castella-Espanya. A través dels segles no l'ha modificat ni un bri. El menyspreu que el Papa actual dispensa a Catalunya és prou revelador.

1640, Portugal fa secessió de l'Estat espanyol. L'església catòlica vaticana va fer costat al rei espanyol i va reprovar el separatisme lusità. Va anar més lluny encara, Roma va amenaçar el clergat portuguès que havia fet costat al moviment secessionista; el va cridar a l'ordre, el va comminar a defensar la unitat política del regne espanyol i a combatre el separatisme portuguès. I tot això com si fos la voluntat de Déu Pare Omnipotent. Molt a contracor, el Vaticà només va reconèixer la independència lusitana, quan l'estat portuguès ja estava més que consolidat. Roma va reconèixer el nou Estat portuguès amb el permís d'Espanya. De quina manera Espanya manipula la Santa Seu? Dons per mitjà de certs ordes religiosos. De quina manera el Vaticà manipula Espanya? dons presentant-se sempre com el paladí, com el garant espiritual de la unitat política de l'Estat espanyol. L'església catòlica romana fa un pa com unes hòsties i Catalunya sempre en surt escuadada. Ja n'hi ha prou. N'hem de prendre consciència i plantar cara a Roma, moguts per l'amor a la veritat; l'amor a Catalunya, la nació on Déu ens ha fet néixer; a la sobirania de les nacions i al dret que tenen a bastir un estat propi, fruit de la secessió ben organitzada. Si a Roma no l'abellix la independència política dels Països Catalans, que s'hi posi fulles. El Vaticà més valdria que s'ocupés estrictament dels quefers espirituals i no s'oposés a la formació de nous estats a l'Europa Occidental. Però els catòlics de les nacions oprimides, inclosa la seva jerarquia, n'han de secundar els seus moviments separatistes, per un imperatiu moral i material, per una exigència de llibertat nacional. L'església catòlica no hi ha de posar bastons a les rodes.

Espanya, de la unitat del seu estat, no sols n'ha fet una qüestió política, sinó també religiosa. El carlisme i l'integrisme catòlic tenien per lema "La unitat catòlica d'Espanya". Al seu entendre, això justifica l'hegemonia de la nació espanyola, que s'atribueix el dret diví de subjugar les tres nacions perifèriques: Catalunya, Euskadi i Galí-

cia-Portugal.

L'obsessió històrica de Castella-Espanya, la columna vertebral del seu nacionalisme imperialista, no és altre que atribuir-se la propietat exclusiva de tota la Península. Dons bé, l'església catòlica romana ha beneït l'imperialisme espanyol, l'ha incitat a creure's l'amo i senyor de tota la Península i de retop a espanyolitzar les tres nacions perifèriques. Talment com Sèrbia, creu que és la propietària exclusiva dels Balcans.

En matèria confessional, Espanya té agafada Catalunya pel ganyot. Roma sempre s'ha fet seva la unitat política de l'Estat espanyol, n'ha fet una qüestió religiosa, l'ha defensat acarnissadament contra el separatisme català i basc. D'un fet estrictament polític, el Vaticà ha pres partit fanàticament en pro d'Espanya, contra Catalunya i Euskadi, com si no fóssim prou catòlics.

Atesos tots aquests greuges dispensats pel Vaticà contra Catalunya, què fa que els catalans continuem abscrius al catolicisme vaticanaire? Contra tot pronòstic, el poble català demostra tenir una fidelitat canina a l'església catòlica, digne de millor causa. Catalunya és espanyolitzada per mitjà d'una agressió demogràfica i per una supeditació espiritual.

A Catalunya, totes les esglésies i sectes no catòliques, fan servir quasi exclusivament l'idioma espanyol. No volen fer servir el català perquè prosperen més en barris amb predomini immigrant, que no en barris d'immigració escassa. En honor a la veritat, l'església catòlica catalana és l'única que resta fidel a la catalanitat, que prioritza el català sempre que pot, baldament no es vulgui mullar pel que fa a la pertinença de Catalunya a l'Estat espanyol. Esperem que l'exemple del bon bisbe de Solsona, Antoni Deig Clotet, sigui imitat per altres bisbes i caps d'ordes religiosos amb forta implantació als Països Catalans. Que Deig sigui l'Aglipay nostrat: Perquè si l'església catòlica romana no accepta Catalunya tal com és, tal com Déu l'ha fet, una nació de cap a peus amb dret a ser un estat sobirà, més val donar-se'n de baixa.

Que cap catòlic català no s'enganyi, La complicitat político-religiosa entre el nacionalisme espanyol i Roma és sòlida, omnipresent, operacional i perenne. El poble català té la paraula. Ω

Lluís Morera Pasqual

Sa Glosa d'en Pere-Gil

Al Molt Honorable Jordi Pujol, president de la Generalitat de Catalunya, en remenbrança de la seva visita a Mallorca el 27 d'octubre de 1997.

Avui en lloc d'una glosa, com a part del protocol en passaré a l'altra banda per lo President Pujol dedicar-li una corrandà: per celebrar sa vetllada amb l'honorable President que en el Casal és present, en entranyable trobada.

Mallorquins i catalans flors d'aquest formós ramell que té per sòlid cinzell nostra llengua de tants d'anys.

Mallorquins i catalans baix la senyera or-grana com en rotllo de sardana juntem tots, les nostres mans en senyal de l'unió que de sempre ens agermana

sent la llengua catalana nostra ferma comunió. A l'Honor Jordi Pujol, li devem la gratitud d'haver tingut la virtut de mantenir el crisol que dona calor i vida a la nostra identitat la qual cosa ha mancat a nostra Illa, indefinida.

Honorable President: la sort de la Generalitat és que Vos en tot moment des de sempre heu actuat en el passat i el present d'autèntic home d'Estat (cosa que aquí ens ha mancat).

**PROU D'IMPOSTS
CAP A MADRID**

Mallorca: del furgó de cua a laboratori d'alternatives

Aturar el creixement urbanístic i el consum de territori de la nostra illa -segons les al·legacions que vol presentar el GOB a les directrius d'Ordenació Territorial- em sembla una magnífica idea per obrir un important debat entre la societat mallorquina.

La impossibilitat durant molts anys, de planificar correctament els usos del nostre petit territori ens ha dut a aquest carreró que no passa. És obvi que els interessos particulars han primat, i primen per damunt dels interessos col·lectius. Ja no es tracta de protegir un espai natural en concret, sinó de canviar, en profunditat, el model econòmic destructiu vigent, doncs el que està en joc és la pròpia supervivència de la nostra economia que, en mans del tot cobdicioses, sembren un futur ombrívol.

Mallorca podria liderar un exemple d'alternativa sostenible. Servir de laboratori a fi que els altres es fixassin en les nostres realitats i no anar en el furgó de cua a on hem anat sempre. Esmentaré alguns exemples: l'utilització d'energies netes com l'edòlica, la solar, i, sobretot, tenir en comptela cogeneració i l'estalvi energètics. Prioritzar el transport públic i potenciar de manera adequada els trens, els tramvies i els trolebusses per dins Ciutat així com incentivar l'ús de petits cotxes elèctrics.

Recolzar de manera decidida la nostra agricultura i la nostra ramaderia, fent especial esment en l'agricultura artesanal i ecològica.

La Mallorca de finals de mil·lenni és multicultural i multilingüística, i sense menyscabament de la nostra identitat i llengua catalana, hem d'aglutinar la nostra nació a fi que sia més lliure i solidària.

En una paraula, dues concepcions socials se mantenen en pugna aquest final de mil·lenni: una, com a conseqüència d'un liberalisme econòmic excessiu i desmesurat, profundament devastador de cultures i de terres, que té com a meta fixa el principi de l'ortodòxia capitalista "del màxim benefici aconseguit amb el mínim cost". L'altra concepció, potser en teoria més ambigua, però també més esperançadora, es aquella que promou una solidaritat i respecte amb les terres i amb les cultures, una simbiosi entre economia i ecologia, un respecte a la identitat pròpia i sobirana de la nostra terra.

En resum, una concepció nova i fràgil, si voleu. Però l'única que ens pot garantir un futur més just i més equilibrat.

Encara no don per tancat el debat, ni noves alternatives. Sens dubte el l'eix social de la nostra identitat com a poble, passa per aquestes reflexions. Ω

Pere Felip i Buades

Mallorquí!

La llengua catalana, pròpia de les Illes Balears, és oficial a Mallorca. Els teus fills tenen el dret i el deure de saber-la. Exigeix escoles catalanes al teu poble o barriada.

Catalunya i el cristianisme

El poble català ha estat un poble sempre fidel a la religió, la cristianisme, i a una sola església, la catòlica. Els nostres avantpassats, els ibers, adoraven unes divinitats que en temps dels romans es podien complementar amb tot el garbuix de déus de l'Imperi. Les deesses íberes sabien convertir-se al cristianisme, esdevenint verges romàniques. Els llocs de culte sagrats dels ibers foren reconvertis també al cristianisme. Dels llocs sagrats on hi havia un dòlmen, una pedra singular, o qualsevol formació geològica d'interès, s'hi construïren capelletes preromàniques i romàniques. El cristianisme nasqué a les valls del Pirineu amb la llengua catalana, i així després de l'ocupació islàmica de gran part del territori, el cristianisme fou un dels trets d'identitat nacional que tenien en comú molta gent que parlava aquella llengua. Des dels antics comtats cristians on s'inicià la reconquesta i repoblament de la Catalunya Nova, la prèdica de la paraula de Déu concordava amb l'espasa que havia de travessar al sarraí. Catalunya és una nació cristiana per antonomàsia. Però la poca estima que ens ha tingut sempre el Vaticà i el fet que ens trobavem prop d'una de les zones més desenvolupades d'Europa, ha fet que altres esglésies cris-

tianes hi hagin trobat caliu: el catanisme, els hugonots i els protestants. També és una de les zones de la Península on han tingut més acollida el laïcisme. Per què? Pel fet que la societat catalana és una de les societats culturalment més avançades d'Europa. També per l'allunyament que expressament el papat, durant molts de segles, ha mantingut enfront de l'església catòlica catalana. Els catalans seguiran anant a missa, creient en Déu i seguiran tenint fe en Crist, per molts greuges que ens dispensi el Vaticà. Qui ha de canviar de postura ha d'esser el papat, deixant de banda la mala influència dels clergats espanyols de la perillosa secta Opus Dei creada per José Mª Escrivà de Barbastro, capellà reaccionari, del més vell estil feixista, antidemocràtic i anticristià. La fundació Opus Dei és l'exemple paradigmàtic del que és una secta destructiva. I és aquesta secta qui realment té el poder a Roma i al Papat. Si el cristianisme pot desempal·lar-se de la lacra maligna de l'Opus Dei, l'església catòlica catalana podrà ser més escoltada per l'alt clergat i pel poble català, que ja comença a estar-ne fart de tanta mà bruta en el si del catolicisme. Ω

Estat Català Apartat 177-25700
La Seu d'Urgell (Catalunya)

Déu ajuda front al canibalisme espanyolista

SALM 124 Tots ens hem pogut salvar

(Càntic dels peregrinatges. De David)

Si no fos el Senyor, que estava amb nosaltres,
que ho digui Israel-

si no fos el Senyor, que estava amb nosaltres,
quan s'alçaren els homes contra nosaltres,
de viu en viu ens haurien devorat.

Encesa la seva ira contra nosaltres,
ja l'aiguat ens hauria inundat,
una torrentada hauria passat damunt nostre,
ja ens haurien engolit
les aigües desbordades.

Beneït sigui el Senyor, que no ha permès
que fóssim presa de les seves dents.

La nostra vida, com un ocell,
s'ha escapat del llaç dels caçadors;
el llaç s'ha trencat, i tots ens hem pogut salvar.

El nostre auxili està en el nom del Senyor
creador de cel i terra. Ω

L'ESTEL de Mallorca
EL DIARI DELS MALLORQUINS
SUBSCRIVIU-VOS-HI !!
ANUNCIAU-VOS-HI !!

SI T'HA AGRADAT AQUESTA REVISTA NO ET TALLIS I TELEFONA AL 265005 I LA T'ENVIAREM CADA QUINZE DIES

L'autogovern de l'India

Per M. Gandhi, de l'obra "Hind Swaraj", escrit el 1908 en la llengua materna del Mahatma, el gujarati, als dos anys d'haver començat a practicar la noviolència.

Sabem que l'esperit és insaciable: com més aprèn, més desitja saber, i mai queda fart. Això mateix passa amb les nostres passions: Com més cedim a elles, més se desencadenen. Per això, els nostres avantpassats fixaren límits a allò que podiem permetre's. Comprenen que la felicitat depèn en tot del nostre estat espiritual. No és el ser ric o pobre el que fa l'home feliç o desgraciat. Sovint, inclús es veu el contrari. Els milions seran sempre quelcom miserable. Per haver observat això, els nostres avantpassats ens aconsellaren d'abandonar el luxe i els plaers. Nosaltres ens servim de carros semblants als de fa varis mil·lenis. Construïm les mateixes barriques d'antany, i hem conservat la nostra manera de construcció indígena. No conèixiem la competència, que corromp totes les relacions. Cadascú feia feina en la seva ocupació i cobrava un salari regular. No és que ignoràssim la manera d'inventar màquines, sinó que els nostres avantpassats sabien que si posàvem el nostre interès en semblants coses, ens convertiríem en esclaus i perdriem tot sentit moral. Per això, després d'haver reflexionat llargament, decidiren que no havíem de fer més que allò que ens permetrien les nostres mans i els nostres peus. Després, avançant en seu raonament, veieren que les grans ciutats no eren més que paranys i obstacles, i que habitant-les no

es podia ser feliç; que el vici arrelaria a elles en forma de colles de lladres i de prostitutes, i que els pobres serien robats pels rics. Per això els agradaven els pobles i els llogarets. Veieren que els reis i les seves espases no valien el que valien les armes morals, i miraren als sobirans com a inferiors als rishis i als faquirs. Una nació que se funda en tal constitució és més apta per fer que les altres s'aprofitin de les seves ensenyances que per a rebre lliçons de l'exterior. Aquesta nació tenia tribunals, homes de lleis i metges, però tot això fins a certs límits, i tothom sabia que aquestes professions no eren superiors en res a les altres. A més, els qui les exercien no robaven als seus clients; estaven al servei del poble i no el dominaven. La justícia s'administrava amb certa equitat. I per regla general, se procurava evitar recórrer als tribunals. No hi havia missers que actuessin com a ganxos per a dur a la gent als tribunals. Aquesta classe d'individus, a més, només existia a les capitals. Quasi tots els habitants vivien independents, dedicats a les seves ocupacions agrícoles. Conèixien llavors la vertadera autonomia.

Allà on no ha penetrat aquesta maleïda civilització moderna, la India ha seguit essent com ha sigut. Els habitants d'aquesta part de la India se'n riurién si us escoltassin exposar les vostres noves concepcions. Ω

TV3 i la censura de les TV hispanes'

Sepulcre obert és la gola d'ells. Amb llur llengua enganyen. Verí d'escurçons hi ha sota llurs morros. (Romans 3:13)

I la veritat fou detinguda, i aquell que defugí el mal fou empresonat, i ho veié Jahvè, i fou desagradívol per als seus ulls, car perí el dret. (Isaïes 59:15)

Jornada 6ª del Campionat de "la Lliga dels estels". Juga el Barça al Lluís sitjar. marca el gol, Luis Enrique en fora de joc segons les actuals normes. TV3 ho diu, imparcial. Però el penalty xiulat contra el Barça quasi al final del partit era fora d'àrea, encara que hi caiguessen a dins, i doncs no era penalty. TV3 ho demostra amb la moviola. Versió pública de TV1, pública, però sembla que, de fet, de l'Aznar, qui és del R. Madrid: "un penalty claríssim e indiscutible". Naturalment, no ho trauen a càmera lenta.

A l'endemà. Xixon. R.Madrid. Panerici dona un cop de colze a un jugador de l'Sporting i la sang le regalima pertot la part esquerra de la cara: TV3 trau l'escena. TV1 no la trau pas: és l'agència de propaganda de l'equip de l'atrotinat Imperi. I no parlem ja d'Antena 3, ara controlada pel PP, el director de la qual té fins i tot lligams familiars ben directes amb el presi del R. Penalty, Sr. Sanz (per cert, encarregat de propaganda, en el passat de Blas Pinyar, el cap ultra).

Uns dies abans havien jugat un partit "contra el racisme" al Bernabeu. Els "Ultra Sur", els ultres males bèsties del Reial Madrid, havien empastifat les parets del Bernabeu de pintades racistes. No passa res, Però... ai si els Boixos Nois haguessin fet res de semblant! Totes les trones de la propaganda espanyolassa haurien bramat com una tempesta tronadora. En Roberto

Carlos que acusà Barcelona de racista, ni piulà per les pintades dels seus fans Ultra Sur contra els negres i café amb llet com ell: tot un model de lògica, justícia i imparcialitat! Les cadenes espanyoles armaren molt major rebombori amb les pocasoltades de R. Carlos que no pas amb les dels Ultra Sur: el cas és enfosquir i manipular, per ficar falques a l'Imperi leprós que cau.

La "plebs", massa manipulada i atabalada, amb el "pa i circ", no vol sentir parlar gaire de "política" i parladefutbol. Però la "ciutadella hispana" és tan injusta i artificial que es veu obligada també a manipular ideològicament el futbol en sentit espanyolista. I hom hi pot veure la imparcialitat ("professionalitat") de TV3 front a les TV espanyolasses, continuadores fidels de l'esperit inquisitorial. Així també el poble pla despolititzat pot adonar-se de la Mentida espanyola. Cal que els parlem el seu llenguatge "despolititzat", com ara el del futbol. Car tots els independentistes no vivim pas entre professors i gent de cultura. N'hi ha, com jo mateix, que hem de conviure amb espanyolassos, madrildistes, anticatalanum ferèstec, etc. I els hem de parlar llur llenguatge. I també als autòctons bledes i menen-fotistes. Si no, no faran per entendre'hi ni un borrall. Ω

JAUME TALLAFERRO

Els espanyols no ens hi volen

Hem volgut fer un petit recull de frases perquè us adoneu de com ens estimen els nostres veïns espanyolassos.

"Y el problema de Cataluña? Resolución facilísima: ¿Se mata a todos los catalanes! Es una cuestión de tiempo. Afirmació d'un militar durant la guerra del 1936-1939.

"Transformaremos Madrid en un vergel, Bilbao en una gran fábrica y Barcelona en un inmenso solar". Gonzalo Queipo de Llano, militar espanyol, 1936.

Catalán, judío y renegado, pagarás los daños que has causado. Arriba escuadras a vencer, que en España empieza a amanecer".

Paròdia del "Cara al Sol" -himne feixista- cantada a la Batalla de l'Ebre. 1938.

"Todos los catalanes són una mierda". Paraules de Ruiz de Galisonda, director de "La Vanguardia Española", en sortir de missa, el 21 de juny de 1959.

"Me gusta Cataluña a pesar de los catalanes". Declaració de Santiago Bernabeu, president del Real Madrid.

"El terrorisme al País basc és una qüestió d'ordre públic, però el veritable perill és el fet diferencial català." Felipe Gonzalez, en un seminari sobre la transició celebrat a Toledo el maig de 1984.

"La TV3 se està captando en València. El expansionismo lingüístico catalán se extiende también per television en las islas Baleares". "El Alcazar", 21 de desembre de 1984.

"Los andaluces son bastante inteligentes para no confiar en los catalanes". José Rodríguez de la Borbolla, 23 de maig de 1986.

"Lo que molesta de Barcelona és que la gente hable catalán." Francisco, jugador del Real Club Deportivo Español. Declaracions fetes a "El periodico", 19 de juny de 1986.

Bé, esper que hagiis xalat amb aquests lectura, Podriem fer una llista veritablement àmplia de frases amoroses envers Catalunya, Però n'hen seleccionat aquestes perquè aneu obrint boca. De la revista de "l'Ateneu Independentista General Moragues" de la Seu d'Urgell. Ω

No al racisme espanyol
No al racisme anticatalà
Racistes go home
ABC racista
Anson racista

SI T'HA AGRADAT AQUESTA REVISTA NO ET TALLIS I TELEFONA AL 26 50 05 I LA T'ENVIAREM CADA QUINZE DIES

JHWH, Monarquia i Revolució

Quan els jueus demanaven un rei d'Israel al jutge i profeta Samuel "com els altres pobles" (volien ser una nació "normal"), Déu no sembla content de la idea monàrquica. JHWH és un Déu gelós i considera amb raó palesa que l'única Magestat és Ell mateix. Luter lluità contra l'Emperador (el "kaiser", io sia, el "Cèsar"). També els cristians primitius foren acaçats a temporades pels Cèsars, instigats per la plebs corrompuda. Calví o Cromwell instal·laren repúbliques "puritanes" i els Estats Units atenyeren la independència com una Confederació de base "puritana" per la llibertat de consciència.

La Revolució francesa que vingué als pocs anys volia ser una imitació (laicista, humanista) de la Constitució nord-americana. Però a França, els Borbons i sobretot Lluís XIV, havien esclafat la dissidència (els hugonots, jansenistes, etc...) i deixaren sols un Catolicisme cesari, esclau del Borbons, evangèlicament dèbil i fals, que fou degudament desemmascarat per filòsofs escandalitzats i escandalitzadors. El resultat fou el típic dels Estats catòlico-romans: Alternança entre llargues autocràcies i curtes flamerades revolucionàries. Els tirans maten la llibertat de consciència espiritual i, per tant, la dissidència és pobra

(filòsofs protegits per snobs amb poder) i prou desarrelada. Quan sobrevé la crisi, la plebs sense autocontrol espiritual i els demagogs es dediquen a cremar esglésies i a fer rodar caps en un bany de sang.

Uns canvis històrics amb seny i esme requereixen gent, un poble, amb certa formació espiritual. Les nacions protestants solen tenir un alt nivell en tot i alternància entre governs de centre socialdemòcrata i conservadurisme, però sense a penes guerres civils ni revolucions.

Grups laicistes i grups catòlics

Els grups polítics d'arrel agnòstica i anticristiana són inestables, desequilibrats i febles. Poden pujar després d'haver patit llargues autocràcies per reacció, car l'autocràcia podrida s'ha autodestruït. Però llur feblesa i inestabilitat els fa presa de desordre i demagogs sense corretja, així com de contínues divisions internes (són ERC-PI, IU-IC, MDT-PSAN, etc.).

Els grups polítics catòlics són més estables, normalment conservadors, de vegades feixistes o socialcentristes. Són el PP, CiU, PNB, etc... Són molt més forts que no els laicistes adés esmentats perquè connecten amb la mentalitat majoritària i catòlica del poble, sense deixar-se dur per filosofies humanistes (autèntiques heretgies secularitzades del cristianisme com els ERC-PI, IU-IC, etc...)

Aquests grups diguem-ne "anticlericals" tenen escassos recursos creatius i viuen isolats de la gran massa. I també solen ser prou inconseqüents: mentre reclamen grans ideals genèrics (massa abstractes per a la gent a la qual volen arribar en teoria), en la practica llurs militants només solen ser epicuris panxacontents (sobretot a partir de certa edat, passada la joventut). Sols quan de debò treballen amb obertura i esforç tiren endavant, però es tracta de temporades curtes, i casos individuals.

Aquests grups laicistes cauen en la indolència burocràtica i manquen de nervi per atènyer el poder pacíficament, vull dir un canvi a fons pacífic i constructiu.

Si no fossin tan mandrosos i autosatisfets s'ho havien d'analitzar amb més perspicàcia. Però no tenen remei. Ω

JAUME TALLAFERRO

Humil prec a Déu contra la insolència dels grans inquisidors espanyolistes

*SALM 123 A tu que habites en els cels
(Càntic dels pelegrinatges)*

Vers tu tinc els ulls alçats,
a tu que habites en els cels.
Talment com el servent té els ulls posats
en les mans del seu amo,
i els ulls de l'esclava
en les mans de la seva mestressa,
tenim els ulls vers el Senyor, Déu nostre,
fins que s'apiadi de nosaltres.
Compadeix-nos, Senyor, compadeix-nos,
que prou amarats estem de tants menyspreu!
de l'escarni dels insolents,
del menyspreu dels arrogants. Ω

Fa 8 anys que na Rosa Guasp regenta la **Merceria Roseta** a Consell. Aquesta Merceria fou oberta per son pare en Joan Guasp l'any 1951. A la foto amb la seva filla Maria Antònia.

En Jaume Reinés i n'Antònia Pisà, foren durant 50 anys els amos del **Bar Caslino** d'Alaró. L'amo en Jaume va morir va 17 anys, la madona ha mort enguany. Els actuals propietaris són els seus hereus Jaume Reinés i Maria Homar.

Fa dos anys que na Margarida Mairata va obrir el **Centre d'Estètica Integral Merano** a Santa Maria del Camí. Empra mètodes d'estètica naturista.

RECORDA

Quan hakis llegit
aquest periòdic,
si no en fas la
col·lecció,
regala'l a un amic, veí
o parent

EL PAÍS HO
NECESSITA

EIXIM DE LA PREHISTORIA.....

LET'S GO OUT THE PREHISTORY....

**L'ESTEL
de Mallorca**
**EL DIARI DELS
MALLORQUINS**
SUBSCRIVIU-VOS-HI !!
ANUNCIAU-VOS-HI !!

el lleu de tots
mereix un respecte
FORA FUMS!

NO EMPRENYIS

EL MEU POBLE

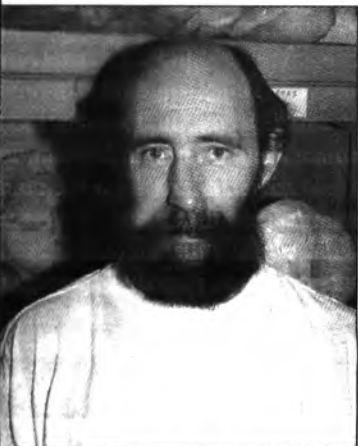
Fa un any que na Francesca Mª Morei juntament amb n'Antoni Morlà (tots dos arquitectes) han obert despatx a Binissalem. Estan començant i de moment dissenyen habitatges uni-familiars, però són ambiciosos i tenen ganes de dissenyar obres singulars que passin a la història.

Fa 8 mesos que na Francesca Ramon va obrir la **Botiga de 100 Arc Iris** a Lloseta. És la primera que s'ha obert al poble.

Fa 25 anys que na Catalina Reinés de cas Moliner regenta la **Botiga de queviures cas Moliner** a Lloseta. És especialista en fruites, verdures i carns. Els seus padrins i repadrins de llinatge Vilallonga tenien molí fariner, forn i botiga d'ençà de 150 anys o més.

Fa 15 dies que en Julià Garcia i la seva dona Joana Rosselló s'han fet càrrec de **Sa Granja** d'Alaró. Despatxen les tapes variades, i els menús a 700 ptes. A la foto amb la cuinera Joana Mulet.

Va 15 dies que en Gerard Trillo d'Alcantant ha obert l'**Assessoria Immobiliària Mallorca** (A.I.M.) a Alaró. És la primera del poble. Els alemanys són els seus principals clients. En Gerard ha estat molts d'anys director d'hotels a l'empresa Riu de s'Arenal.

Fa 2 anys que en Xavier Barrutia d'Euskadi regenta el **Ristorante O sole mio** a Alaró. Un lloc on se menja per un miler de pessetes a la carta.

Fa 3 anys que en Bartomeu Coll va obrir el **Taller Auto Esport 4x4**, just davant l'Estació del Tren de Lloseta.

Fa 2 mesos que en Joan Muñoz ha obert la **Ferreria de Forja i Electricitat** a Lloseta. Els seu soci és en Joan Caja.

L'atur, les jubilacions i les extres

L'atur comença a baixar. El PP diu que és per la seva meravellosa política. De tota manera l'atur comença a descendir des del pacte PSOE CiU cap al 1993 ó 1994.

L'atur baixa per la degradació dels drets laborals (contractes-fems, etc.) però també per mort natural: Els anys '60 visqueren un "boom" demogràfic a l'Estat espanyol: des de finals dels '70 aquest jovent havia d'accedir a llocs de treball. També durant els anys 70-80 les dones s'incorporen massivament al mercat laboral, sobretot després de la mort de Franco i les seves lleis "talibanes" contra la dona (recordem que les dones no podien disposar de passaport o comptes corrents sense permís del marit, i que el marit que agafés la dona seva en adulteri fragant tenia dret a matar-la impunement!) Ço significà un augment trepi-

dant de treballadors, molt superior a la creació de llocs de treball.

Naturalment, com que coincidí amb la transició i el govern del PSOE, la caverna ultraespanyola (ABC, PP, FN, el Alcazar, la COPE...) aprofità per acusar "la democràcia", "l'esquerra", etc. del creixement de l'atur. Cal desemmascarar aquests tiranosaures i llurs barates demagògies franquistes amb aquests arguments clars, llampanants i evidents a totes llums.

Però hi ha un altre factor: l'atur paralitza de por als treballadors. Per ço interessa la patronal i els grans partits dependents de la Banca i la patronal, o sia: PP, PSOE, CiU i d'altres també en menor mesura.

Durant el tardofranquisme hi havia poc atur i el proletariat (basc i català sobretot) esta-

va mobilitzadíssim. Es natural, doncs, que la patronal i el PP no vulguin avançar les jubilacions, ni reduir hores extres ni escurçar la jornada laboral. Els partits de tall liberal-capitalista se'n foten de la qualitat de vida: volen "estabilitat", o sia, uns treballadors esporuguits i dòcils qui no reclamin res i manquin de consciència social ni política. Homes que parlin de futbol i dones de Lady Di i premsa del cor: L'estupidització social progressiva.

El PP vol l'atur i la submissió dels treballadors. Cal que reclamem jubilacions a l'estil dels qui ho tenen magnífic: a l'estil de les dels militars i guàrdies civils, però per a "todos los españoles". I reducció d'hores extres i jornada laboral: qualitat de vida en favor de les relacions humanes. Ω

JAUME TALLAFERRO

L'ESTEL
de Mallorca
INFORMA'T INFORMA'T
INFORMA'T INFORMA'T

prou agressions
dels estats espanyol i frances
a la nostra llengua
Volem viure plenament
EN CATALÀ
PLATA
D'OR
PER LA
LLINGUA

NATALICI? ANIVERSARI? CASORI? NOCES D'ARGENT?

No us trenqueu les banyes pensant en regals o peregrinant per botigues de 20 duros, regaleu subscripcions de **L'ESTEL** d'un any, de dos anys o de cinc anys als vostres essers estimats.

Feu país, família i amistat tot alhora.
DIGAU-LOS-HO amb L'ESTEL

Els cervells fan avançar

PER CLIMENT GARAU DE LLUCMAJOR

Sa bolla del món està,
podem dir molt dividida
amb molta gent que l'habita
duent diferent obrar.
Quan ella se va formar
se va crear una gent
de color molt diferent,
blanc, negre i mestisà.
Cada qual s'habitua
a lo que sa terra dava,
a ella se dedicava
poblant-la de bestiar.
Sa vaca va resultar
de ser sa més preferida,
en tot moment se munyia
per sa gent alimentar.
Edat de pedra es digué,
perquè rès més no hi havia,
sa eina se construïa,
per lo que s'hagués mester.
De la mar sempre tengué,
és peix per poder menjar
se dedicà a caçar
quan carn va haver de mester.
Se varen construir barques,
per dins la mar ficar-se,
podien passejar-se,

a molt petites distàncies.
La Gran Bretanya va ser,
una nació avançada,
davant ses demés anava
se va bé demostrar-se.
Barcos va construir-ne,
d'un molt gros cabotatge
on els esclaus destinava
fermats, amb rems mourer-la.
Tres parts del món conquerí,
en ses grans exploracions,
eren garrits els senyors,
que la gent feia abellir.
Amb un tracte bastant fi,
oferien amistats
los deixaven ben fermats,
dugueren aquest camí.
Eren amos i senyors,
de ses terrers conquerides
posaren les seves fites,
a ells no feren favors.
Aquells antics reietons,
a tots los varen matar,
cap ni un sen va salvar
posaren els seus patrons.
Tengueren gran interès
les idees canviar

i lo que es va adorar,
tota sa passió perdés.
Que un nou Déu, los sortigués
que era molt il·luminat,
del cel havia baixat,
per ajudar al progrés.
La Xina va dominar,
una guarda de cents anys,
aquells molt sufrits esclaus,
a carretets van tirar.
Havien de passetjar,
als honorables senyors,
en que fos molt llarg es cos.
per un simple tros de pa.
A dins la Índia també,
tenien mateix servici,
un cabriol de judici,
de trot a trot pel carrer.
Un tal Gandhi sortigué,
demanà s'independència
va fer molta resistència,
s'anglès a fora tragué.
S'anglès no se proposava,
quan la India governà,
sa religió regnava
que era mala de llevar.
Més de dos-centes n'hi ha,
fanàtiques a n'el seu déu,
a s'anglès no sabé greu,
sa riquesa los robà.
La India no ha avançat,
tenint ells s'independència
una molt grossa indigència
viuen, en realitat.
Un món de calamitat,
robo i prostitució
tothom va de traïció,
es un gros entrunyellat.
La Xina, ella ha emprat,
se política diferenta,
allà sa ordre regenta,
qui la fa, és castigat.
Una llei ha implantat,
que el qui mata o el que roba
agenollat s'el col·loca
i una bala rep al cap.
L'exemple que ha donat,
la Xina a dins el món,
els seus merits grossos són,
que de fet és admirat.
En tot ordre ha acaçat,
de forma prodigiosa,
te força molt perillosa,
per combatre tot Estat.
A pesar d'allà haver-hi,
dos mil milions d'habitants,
els aliments són tan grans,
que se poden mantenir.
Sa fe se deixa sentir,
amb so Partit Comunista,
en Mao va ser s'artista,
que aquest ordre introduí. Ω

ES GALL Jaume Matas, vida i miracles -V-

Volà el jutge Zafortesa
empès pel vent dels seus anys;
ell capgirà l'honradesa,
posant l'equitat promesa
en servei dels seus companys.

El jutge girà la vista
i no veié cap abús;
per xo en Matas a la llista
és el primer i a la pista
electoral dóna el sus!

Matas la cadidatura
a aquest jutge agrairà;
tapà el cas d'Agricultura
i va fer falsa lectura
del mal suborn de Calvià.

Ara han absolt en Cañellas
i ell era en el tribunal;
mal jutge és el qui fa estelles
de la llei per fer un regal.

I ara tu com interpretes
la terna que el PP treu?
Per properes malifetes
en Matas a les desfetes
cerca i cerca un jutge seu.

Aquesta és l'envergadura
que completa un criminal:
comprar el jutge que assegura
la gràcia del tribunal. Ω

L'ESTEL de Mallorca

BOLLETÍ DE SUBSCRIPCIÓ

Nom.....
.....
Adreça.....
.....C.P.....
Població.....
C.I.F.....Tel.....

M'interessa una subscripció

ANUAL 3.500 PTS

Rebut domiciliat a un banc o caixa

Banc/Caixa.....
Adreça.....
Núm. entitat.....Núm. sucursal.....
Compte núm.....

Firma

**Ompliu aquesta tarja i enviau-la al
Apartat de Correus 124
07600 s'Arenal de Mallorca**

Les belleses de Mallorca

ESCANDELL

Mallorca té sa Calobra,
Cala d'or i Formentor,
de bellesa que li sobra,
i el clima benefactor.

Esporles i Valldemossa,
Sóller i el Puig major,
tota l'Illa és preciosa
en verd i vegetació.

Banyalbufar i Estallencs,
Andratx, Port i s'Arracó,
aixó és l'orgull dels illencs,
per la seva situació.

S'Arenal té bona platja,
mencionem Llucmajor,
el Club pels Majors, relaxa,
allà s'hi troba el millor.

Un bar gran, ben espaiós,
servit amb intel·ligència,
se respecta a consciència
lo que volen els majors.

Engalanada és la zona,
d'un parc urbà distingit,
descans per tota persona,
que bons, només sa n'adona
del bell lloc, pel seu profit. Ω